

Η ΔΙΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΧΡΥΣΙΠΠΟΥ
ΠΑΡΑΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

1. Ὃτε τῷ 1915 ἔγραφον τὸν πρόλογον τῆς περὶ τοῦ Χρυσίππου, πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων († 479) πραγματείας μου ¹⁾, δὲν ἐπίστευον ὅτι θὰ παρήρχετο μία δεκαετία σχεδόν, ὅπως μοῦ δοθῆ ἡ πρώτη εὐκαιρία νὰ ἐκδώσω μέρος τι τῆς ὅλης ἐργασίας περὶ τοῦ συγγραφέως τούτου. Καὶ εἶχον μὲν ἐν τῷ μεταξὺ ἀποταθῆ εἰς τινὰς ἐκδότας κειμένων τοιαύτης φύσεως, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε παρεπεμπόμην εἰς τὸ μέλλον «ἐνεκα τῶν σημερινῶν δυσκόλων τυπωτικῶν συνθηκῶν». Ἡ ἀποδοχὴ τῆς ὅλης ἐργασίας εἰς σειρὰν τινὰ ἐκδόσεως κειμένων θὰ εἶχε τὸ πλεονέκτημα, ὅτι δὲν θὰ διεσπᾶτο τὸ ἔργον τοῦ Χρυσίππου. Ὁ λόγος δὲ οὗτος κυρίως μὲ ὤθησεν εἰς τὸ νὰ προτιμῶσω ἐνταῦθα, ἀντὶ ἄλλου τινὸς ἀνεκδότου ἔγκωμιου τοῦ Χρυσίππου, τὴν ἐκδοσὶν παραλλαγῶν τῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, ἧτις δύνανται νὰ θεωρηθῆ *προσθήκη* εἰς τὴν ἐκδοσὶν τοῦ εἰς τὸν ἅγιον Θεόδωρον ἔγκωμιου.

2. Ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἐγκωμίου σ. 11 εἶπον ὅτι ὁ Χρυσίππος παρέλαβε τὴν συλλογὴν τῶν θαυμάτων ἐκ τῆς προφορικῆς παραδόσεως ἢ ἔκ τινος λαϊκοῦ βιβλίου καὶ ἐπεξεργάσθη αὐτὴν γλωσσικῶς καὶ ρητορικῶς. Ἐν ταῖς κατωτέρω ὁμως δημοσιευομέναις παραλλαγαῖς συμβαίνει τὸ ἐναντίον· τὸ ρητορικὸν ὕφος τῶν θαυμάτων διασκευάζεται εἰς ἀφελέστερον καὶ ἡ ἀρχαῖζουσα γλῶσσα εἰς ἀπλουστέραν. Τούτου οὐδὲν φυσικώτερον τὰ θαύματα ἦσαν γέννημα τῆς φαντασίας τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἀφελοῦς μοναχισμοῦ, δὲν εἶναι ἐπομένως διόλου παράδοξον ὅτι ἔλαβον καὶ πάλιν τὴν ὁδὸν πρὸς τὸν λαὸν καὶ τὸν ἀφελῆ κόσμον τῶν μοναχῶν.

3. Διὰ τῆς ἐκδόσεως ταύτης δὲν σκοπῶ νὰ στηρίξω τὴν παράδοσιν τοῦ κειμένου τοῦ Ἐγκωμίου, ἀλλὰ νὰ γνωρίσω τὴν ἐξέλιξιν τῆς διηγήσεως τῶν θαυμάτων. Δι' ὃ δὲν ἐδίστασα νὰ συμπεριλάβω καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς ἕκαστον θαῦμα κείμενον τοῦ Θεοδώρου Στουδίτου, τοῦ Θεοδώρου Πεδιασίμου, τοῦ Μηναίου, ἐκ τῶν κειμένων τῶν ὑπὸ τοῦ De Lagarde ἐκδοθέντων, τοῦ θαύματος, τὸ ὁποῖον διηγεῖται Κύριλλος ὁ Σκυθο-

¹⁾ Des Chrysippos von Jerusalem *Ankomion auf den hl. Theodoros Teron*. *Byzantinisches Archiv* 7. Leipzig 1921.

πολίτης ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου Σάββα ¹⁾, ὡσαύτως δὲ καὶ τοῦ κώδικος Ἄνδρου (Μονῆς Ἁγίας) 40. Φιสิกὸν δὲ ἦτο νὰ ἀρχίσω τὴν σειρὰν τῆς παραδόσεως ἐκάστου θαύματος ἐξ ἐκείνων τῶν χ/φων, ἅτινα καὶ ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν καὶ ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον πλησιάζουν περισσότερο πρὸς τὸ κείμενον τοῦ Ἐγκωμίου. Ὡς εἶπον ἀνωτέρω, ἡ ἔκδοσις αὕτη τῶν θαυμάτων δύναται νὰ θεωρηθῇ *προσθήκη* τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἐγκωμίου· ὅπως δὲ ἐκεῖ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, μετεχειρίσθην διὰ τὰ σημεῖα τῶν χ/φων λατινικὰ στοιχεῖα, ἵνα δὲ μὴ ἐπέλθῃ σύγχυσις μεταξὺ αὐτῶν, ἐφρόντισα ὅπως τὰ σημεῖα ταῦτα μὴ συμπίπτουν πρὸς τὰ τῶν χ/φων τοῦ Ἐγκωμίου. Εἰς τὸν apparatus criticus μετεχειρίσθην τοὺς συνήθεις λατινικοὺς ὄρους add. om. transp. κλπ. ²⁾ Ὅτι δὲ εἶχον νὰ παρατηρήσω σχετικὸν πρὸς τὸ κείμενον, τὸ ὁποῖον, ἔλλείψει χώρου, περιορίσθη εἰς τὸ ἐλάχιστον, περιλαμβάνεται ἐν τῷ apparatus criticus.

1. Παράδοσις τῶν κειμένων

α) Περιγραφή τῶν κωδίκων

Ἐν πρώτοις περιγράφομεν συντόμως τοὺς διαφόρους κώδικας τοὺς περιέχοντας τὰς παραλλαγὰς τῶν θαυμάτων κατὰ τὴν χρονολογικὴν αὐτῶν σειρὰν, μὴ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν πρὸς ἀλλήλους συγγένειαν αὐτῶν. Ἐκεῖ ἔνθα γίνεται λόγος περὶ τοῦ ὅλου κώδικος ἢ περιγραφῆ βασίζεται κυρίως εἰς τοὺς καταλόγους τῶν χειρογράφων, ἐπειδὴ μόνον τοὺς κώδικας Μονάχου ἑλλην. 275 καὶ Κουΐριανόν (Brescia) ἑλλην. Α. III. 3 ἐξήτασα ὁ ἴδιος. Ἐκτὸς τοῦ Λεσβιακοῦ (Μονῆς Λειμῶνος 2), οὕτινος ἔχω ἀντίγραφα σταλέντα μοι παρὰ φίλων, γνωρίζω τοὺς λοιποὺς ἐκ φωτογραφιῶν τῶν φύλλων, ἅτινα περιέχουσι τὰ θαύματα. Ὁ διάσημος καθηγητὴς Α. Ehrhard εἶχε τῷ 1915 ἐν Μονάχῳ τὴν μεγάλην καλωσύνην νὰ θέσῃ εἰς τὴν διάθεσίν μου τοὺς χειρογράφους αὐτοῦ πίνακας τῶν ἀγιολογικῶν κειμένων. Ἄν καὶ ὡς πρὸς τὰς παραλλαγὰς τῶν θαυμάτων οἱ πίνακες οὗτοι οὐδὲν νέον μοι προσέθεσαν—ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἐγκώμια τοῦ Χρυσίππου, διὰ τὴν παράδοσιν τῶν ὁποίων πολὺ ὠφελήθη—ἡ χρησιμοποίησις ὅμως αὐτῶν μὲ κάμνει νὰ πιστεύω, ὅτι δὲν μοῦ διέφυγεν σπουδαῖός τις κώδιξ. Ἐπανερχόμενος δὲ εἰς τὰ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἐγκωμίου σ. 30-31 λεχθέντα περὶ ἄλλων τίτλων θαυμάτων, τοὺς ὁποίους συνήντησα εἰς διαφόρους καταλόγους χειρογράφων, δύναμαι μετὰ βεβαιότητος νὰ προσθέσω ἐνταῦθα, ὅτι οἱ μὲν κώδικες α) Ἐσκοριάλ ἑλλην. Υ. II. 11 (M 263) φύλλ. 119^v β) Βατικανικὸς-Ἀγγελικανικὸς ἑλλην. 81 φύλλ. 50^r-51^r γ) Βατι-

¹⁾ Πβλ. Ἐκδοσιν Ἐγκωμίου σ. 48 καὶ 92-93.

²⁾ Βλ. O. Stählin, Editionstechnik (Leipzig * 1914) σ. 89.

κανικός - Ὀττοβωνιανὸς ἑλλην. 418 φύλλ. 414 περιέχουσι τὸ περὶ τῶν κολλύβων θαῦμα τοῦ ἁγ. Θεοδώρου τοῦ Ψευδονεκταρίου ἄνευ θαυμάτων ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Χρυσίππου· οἱ δὲ κώδικες α) ᾿Αθω 2871 (Μονῆς Δοχειαρίου 197) φύλλ. 15^v - 22^v β) Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκῃς Ἀθηνῶν 356 φύλλ. 92^v κέξ. καὶ γ) Βρετανικοῦ Μουσείου Harl 5639 φύλλ. 2 τὸ περὶ τοῦ δράκοντος θαῦμα τοῦ ἁγ. Θεοδώρου. Ταῦτα ἐξάγω ἐκ δοκιμίων φωτογραφιῶν, τὰς ὁποίας πρό τινας ἐπρομηθεύθην καὶ ἐξ αὐτοψίας (κῶδ. Ἀθην. 356). Τὰ θαύματα λοιπὸν ταῦτα εἶναι ἄσχετα πρὸς τὴν συλλογὴν τοῦ Χρυσίππου.

V 1. *Κώδιξ Βατικανικὸς ἑλλην. 821*, ἐκ περγαμηνῆς, σχήμ. τετάρτου (185×135 χιλιοστ.), XI - XII αἰῶν. ἐκ φύλλων 290 (4^{ον} φύλλ. ἄγραφον) ὑπὸ διαφόρων χειρῶν γεγραμμένος, περιέχει δὲ ἀγιολογικὰ κείμενα διαφόρων μηνῶν.—Φύλλ. 116^v — 120^v περιέχουν δέκα θαύματα εἰς γλῶσσαν ἀπλουστεράν καὶ μὲ τρόπον ἐκφράσεως ἀπλουστερόν τῆς τοῦ Ἐγκωμίου τοῦ Χρυσίππου, παρελείφθησαν δὲ τὰ θαύματα Δ' καὶ Η' τῆς συλλογῆς τοῦ Ἐγκωμίου. Εἰς τὸ περιθώριον δηλοῦται ἐκάστοτε ὁ αὖξων ἀριθμὸς τῶν θαυμάτων διὰ κεφαλαίου στοιχείου, ἔνεκα ὅμως τῆς παραλείψεως τῶν θαυμάτων Δ' καὶ Η' ὁ τιθέμενος ἀριθμὸς δὲν ἀντιστοιχεῖ πάντοτε πρὸς τὴν σειρὰν τῶν θαυμάτων τῆς συλλογῆς τοῦ Ἐγκωμίου. Οὕτω ἀπὸ τοῦ Ε' μέχρι τοῦ Η' ἡ ἀρίθμησις ὑπολείπεται κατὰ ἕνα, ἀπὸ δὲ τοῦ Η' καὶ ἕξῃς κατὰ δύο ἀριθμούς. Ἐκτὸς τούτου τὸ IB' θαῦμα ἐτέθη μετὰ τὸ Θ' (ἐν τῷ χειρογράφῳ μετὰ τὸ Ζ'), οὕτως ὥστε τὰ θαύματα Γ' καὶ ΙΑ' καταλέγονται μετὰ τὸ IB'. Ἐκαστον θαῦμα φέρει ἐπικεφαλίδα ἀποδίδουσαν συντόμως τὸ περιεχόμενον π. χ. *Περὶ τῆς ὄρνυς τῆς χήρας, Περὶ τοῦ στρατιώτου τοῦ ἐλθόντος εἰς προσκύνησιν τοῦ ἁγίου κλπ.* Ἡ ἀρχὴ ἐκάστου θαύματος διακρίνεται δι' ἑνὸς προεξέχοντος ὀρχικοῦ κεφαλαίου ὕψους 4-5 γραμμῶν τοῦ χειρογράφου. Ἡ γραφὴ εἶναι μικρογράμματος καὶ εὐανάγνωστος· τὸ κείμενον ἐγράφη ἐπὶ μιᾷ στήλῃς, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν γραμμῶν ἐκάστης σελίδος κυμαίνεται μετὰ 31-33. Ὁ χωρισμὸς τῶν λέξεων εἶναι ἑλλιπέστατος, ἰωτακισμοὶ δὲ καὶ συγχύσεις φωνηέντων ἀπαντῶσι συχνότατα ¹⁾.

R 2. *Κώδιξ Βατικανικὸς ἑλλ. 1572*, ἐκ περγαμηνῆς, εἰς φύλλον, XIII XI - XII) αἰῶν. ἐκ φύλλων 151.—Φύλλ. 139^r - 140^r περιέχουν τὸ παλαιὸν μαρτύριον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου «Μαξιμιανὸς καὶ Μαξιμίνος» ἀρ-

¹⁾ Περὶ σπουδαιότερας πληροφορίας περὶ τοῦ κώδικος καὶ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ βλ. ἐν *Hagiographi Bollandiani et Pius Franchi de' Cavalieri*, Catalogus codd. hagiogr. graec. bibliothecae Vaticanae, Bruxellis 1899, σ. 73-75 καὶ *G. Anrich*, *Hagios Nikolaos* τόμ. 2 (Leipzig 1917) σ. 3.

κατὰ σύντομον.¹⁾ Διὰ τῶν λέξεων: δι' ὃ ἀρχὴν ποιῆσαι καὶ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ εἰσάγεται τις εἰς τὴν διήγησιν δέκα θαυμάτων τῆς συλλογῆς τοῦ Χρυσόππου, ἅτινα περιέχουσι τὰ φύλλ. 140 - 142^v. Παρελείφθησαν τὰ θαύματα Ε' καὶ ΙΑ', τὸ δὲ ΙΒ' διακόπτεται ἐν φύλλ. 142^v μὲ τὰς λέξεις: ἡ φλόξ περιεκύκλου μὲν τὴν αὐτὴν παταμοῦ δίκην πηγάζουσα καὶ τὸ εἰς || (πβλ. 'Εγκώμιον σ. 75, 4—5). Τὰ θαύματα γράφονται ἐν συνεχείᾳ, οὔτε κἂν δι' ἀρχικῶν κεφαλαίων (ἐκτὸς τοῦ Β') διακρινόμενα. Μόνον εἰς τὸ περιθώριον ἐκάστοτε σημειοῦται ὁ αὐξων ἀριθμὸς δι' ἑνὸς κεφαλαίου στοιχείου. 'Εν τούτοις εἰς τὰ θαύματα Δ' καὶ Γ' παρελείφθησαν καὶ τὰ διακριτικὰ ταῦτα σημεῖα, ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀρίθμησις ἐν τῷ χειρογράφῳ ἐξακολουθεῖ, φθάνει αὕτη μόνον μέχρι τοῦ Η', ἐν ᾧ πραγματικῶς περιέχει δέκα θαύματα. Καθ' ὃν τρόπον τὸ μαρτύριον, οὕτω καὶ τὰ θαύματα ἐσυντομεύθησαν ἱκανῶς. 'Η γραφὴ εἶναι μικρογράμματος, ἀρκετὰ ὥραία, ἀλλ' ὄχι τόσον κανονικὴ τὸ κείμενον ἐγράφη ἐπὶ μιᾶς στήλης, ὃ δὲ ἀριθμὸς τῶν γραμμῶν ἐκάστης σελίδος κυμαίνεται μεταξὺ 24 καὶ 26. 'Η ὀρθογραφία ἐν γένει εἶναι καλὴ, σπανίως συναντῶμεν ἰωτακισμοὺς καὶ συγχύσεις φωνηέντων²⁾. *C 3. Κῶδιξ Παρισινὸς - Κοῦσλινιανὸς ἑλλην.* 121 (ἄλλοτε Seguerianus 57), χαρτῶος, εἰς φύλλον (370×270 χιλιστ.), XIV (1343) αἰῶν. ἐκ φύλλων 177. 'Ο κῶδιξ ἄλλοτε περιεῖχε 201 φύλλα, ἀλλὰ σήμερον παρουσιάζει πολλὰ κενά, πολλὰ δὲ φύλλα εἶναι κολοβά. Τὰ φύλλα 107^{r+v} καὶ 105 bis ^{r+v} περιέχουσι τὰ αὐτὰ θαύματα καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν σειρὰν ὥς ὁ Βατικανικὸς κῶδιξ 821. Τὸ φύλλ. 105 bis ^{r+v} εἶναι εἰς τὸ μέσον ἐφθαρμένον, δι' ὃ καὶ τὰ θαύματα, τὰ ὁποῖα περιέχει Ε', Ζ', Ι', ΙΑ', ΙΒ' διεσώθησαν μόνον ἐν μέρει· ἐπειδὴ ὁμως ἡ φθορὰ διήκει καθέτως διὰ τῆς ἐσωτερικῆς πλευρᾶς ἐκάστης στήλης μόνον, δύναται νὰ συμπληρωθῶσιν εὐκόλως τὰ ἐλλείποντα γράμματα ἢ λέξεις. 'Εκάστου θαύματος προηγεῖται ἐπικεφαλὶς δι' ἔρυθρᾶς μελάνης· ἄνωθεν τῆς ἐπικεφαλίδος τοῦ πρώτου θαύματος θάραξις ἐπισέλιδον κόσμημα ἐπίσης δι' ἔρυθρᾶς μελάνης. 'Η γραφὴ εἶναι μικρογράμματος, ὥραία καὶ κανονικὴ, τὰ δὲ ἀρχικὰ κεφαλαῖα δι' ἔρυθρᾶς μελάνης γεγραμμένα εἶναι ἀρκετὰ μεγάλα καὶ καλλιτεχνικά. 'Εκάστη σελὶς ἔχει δύο στήλας, ἑκατέρω τῶν ὁποίων ἔχει 47-48 γραμμὰς. 'Ιωτακισμοὶ καὶ ἄλλαι συγχύσεις φωνηέντων εἶναι συχνότατοι, ὃ δὲ χωρισμὸς τῶν λέξεων πλημμελής³⁾.

¹⁾ H. Delehaye, Les légendes grecques des saints militaires. Paris 1909, σ. 127-135· H. Stark, Theodoros Teron. Freising 1912, σ. 38-58.

²⁾ Περισσότερα βλ. ἐν Catal. Bibl. Vatic. σ. 127—128.

³⁾ Πλείονα περὶ τῶν περιεχομένων τοῦ κώδικος βλ. ἐν H. Omont, Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la bibl. nation. 2 (Paris 1886-1888) σ. 138-140 καὶ Hagiographi Bollandiani et H. Omont, Catalogus codd. hagiogr. graec. bibl. nation. Paris, Bruxellis 1896, σ. 294-297.

D 4. *Κώδιξ Βρετανικοῦ Μουσείου Λονδίνου Addit 25881* (ἄλλοτε W. Curetonii), χαρτῶς, σχήμ. τετάρτου (205×140 χιλιοστ.), XVI αἰῶν. ἐκ φύλλων 398.—Τὰ φύλλ. 283—286^v περιέχουν τρία θαύματα τῆς συλλογῆς τοῦ Χρυσίππου, μετὰ πολλῶν παραλλαγῶν καὶ εἰς γλῶσσαν ὀπωσδήποτε ἀπλουστεράν. Τὸ πρῶτον θαῦμα ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ Ε΄, τὸ δεύτερον πρὸς τὸ Β΄ καὶ τὸ τρίτον πρὸς τὸ Δ΄ τῆς συλλογῆς τοῦ Χρυσίππου, φέρουν δὲ ὡς ἐπικεφαλίδα τὴν ἑξῆς: *Ἐκ τῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος. Ἡ ἀρχὴ ἐκάστου θαύματος δηλοῦται δι' ἀρχικῶν κεφαλαίων· ἐκτὸς δὲ τούτου εἰς τὸ ἄνω περιθώριον τῶν σελίδων ἐν αἷς ἢ ἀρχῇ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου θαύματος τίθενται ὡς ἐπικεφαλῆς αἱ λέξεις: ἕτερον θαῦμα τοῦ ἁγίου.* Ἡ γραφὴ εἶναι μικρογράμματος καὶ ὤραϊα· τὸ κείμενον εἶναι γεγραμμένον ἐπὶ μιᾷ στήλῃς, ὃ δὲ ἀριθμὸς τῶν γραμμῶν ἐκάστης σελίδος εἶναι 20. Ἡ ὀρθογραφία εἶναι ὀλίγον τι παρημελημένη, ἰωτακισμοὶ καὶ ἄλλαι συγχύσεις φωνηέντων ἀπαντῶσι συχνάκις ¹⁾).

U 5. *Κώδιξ Ἄθω ἑλλην. 3823* (Βιβλιοθήκη τῆς μονῆς Διονυσίου 289), χαρτῶς, σχήμ. ὀγδόου, XV (1518) αἰῶν.—Τὰ φύλλ. 240^r - 244^r περιέχουν παράφρασιν τοῦ πρώτου θαύματος τῆς συλλογῆς τοῦ Χρυσίππου ὑπὸ τὸν τίτλον: *Ἔτερον θαῦμα τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου. Περὶ τῶν δύο πραγματευτῶν.* Τοῦ θαύματος τούτου προηγεῖται ἕτερον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου «Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις» περὶ τοῦ ὁποίου ἐγράψαμεν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἑγκωμίου σ. 31 (Cod. Athous 2871). Ἡ γραφὴ εἶναι καθαρά, μικρογράμματος, τὸ κείμενον ἐπὶ μιᾷ στήλῃς γεγραμμένον, ἐκάστη δὲ σελὶς ἔχει 17 γραμμάς. Ἡ ὀρθογραφία εἶναι πολὺ παρημελημένη, ἰωτακισμοὶ καὶ ἄλλαι συνήθεις συγχύσεις φωνηέντων εἶναι συχνότατοι, ὃ χωρισμὸς ὁμως τῶν λέξεων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κανονικὸς ²⁾).

B 6. *Κώδιξ Βουρβωνικὸς (Νεαπόλεως) ἑλλην. II. B. 30*, χαρτῶς, σχήμ. τετάρτου (210×135 χιλιστ.), XV αἰῶν. ἐκ φύλλων 471 (φύλλ. 287 - 301 ἑλλείπουν). Τὰ φύλλ. 65^v - 77^r περιέχουν τὸν λόγον τοῦ Ψευδονεκταρίου περὶ τοῦ θαύματος τῶν κολλύβων τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ³⁾. Εἰς τὰ φύλλ. 71^v—76^r εὐρίσκονται τρία θαύματα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὸ Α΄, ΣΤ΄ καὶ ΙΑ΄ τῆς συλλογῆς τοῦ Χρυσίππου. Εἰς τὰ τρία αὐτὰ θαύματα εἰσαγόμεθα διὰ τῶν λέξεων: *Ἄλλ' εἰ βούλει καὶ ἕτερον θαῦμα ἐκ τῶν τοῦ μάρτυρος προσθήσωμεν τῇ ὑμετέρῃ ἀγάπῃ.* Ἐκτὸς τῶν ἀρχικῶν κεφαλαίων φέρουσι τὸ δεύτερον καὶ τρίτον θαῦμα ἰδίαν ἐπικεφαλίδα

¹⁾ Διὰ πλείονα βλ. C. Van de Vorst et H. Delehaye, Catalogus codd. hagiogr. graec. Germaniae, Belgii, Angliae. Bruxellis 1913, σ. 270.

²⁾ Βλ. Spyrid. P. Lampros, Catalogue of the greek manuscripts on Mount Athos 1 (Cambridge 1895) σ. 405.—³⁾ Πβλ. Migne, P. G. 39 σσ. 1821—1840.

δηλοῦσαν συντόμως τὸ περιεχόμενον. Ἀρχικὰ κεφαλαῖα καὶ ἐπικεφαλίδες ἐγράφησαν δι' ἐρυθρᾶς μελάνης. Ἡ γραφὴ εἶναι καθαρὰ καὶ κανονικὴ, μικρογράμματος, τὸ κείμενον ἐγράφη ἐπὶ μιᾶς στήλης, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν γραμμῶν ἐκάστης σελίδος εἶναι 20. Ἐνίοτε ἀπαντῶσιν ἰωτακισμοὶ καὶ ἄλλαι συγχύσεις φωνηέντων, ὁ χωρισμὸς δὲ τῶν λέξεων δὲν τηρεῖται πάντοτε ¹⁾. *L* 7. *Κῶδιξ Δεσβιακός, Μονῆς Δειμῶνος 2*, χαρτῶος, εἰς φύλλον (280 × 190 χιλιοστ.), XV αἰῶν. ἐκ φύλλων 324. —Τὰ φύλλ. 117^v - 123^v περιέχουν τὸν λόγον τοῦ Ψευδονεκταρίου περὶ τοῦ θαύματος τῶν κολλύβων ὧς καὶ τὰ τρία θαύματα (φύλλ. 120^v - 123^r) τὰ περιεχόμενα καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ Βουρβανικῷ κώδικι. Εἰς τὸ περιθώριον ἔναντι τῆς ἀρχῆς ἐκάστου θαύματος προστίθεται ἡ λέξις *ἔτερον*. Κεφαλαῖα δὲν μεταχειρίζεται οὔτε εἰς τὰ κύρια ὀνόματα, οὔτε εἰς τὴν ἀρχὴν περιόδου. Ἰωτακισμοὺς καὶ ἄλλας συγχύσεις φωνηέντων συναντῶμεν συχνά. Ἀντίγραφα τῶν μὲν φύλλ. 120 - 122 περιεχόντων τὸ πρῶτον θαῦμα ὀφείλω εἰς τὴν καλωσύνην τοῦ Πανοσιολογιώτατου κ. Ἀναγνώστου Προδρομοῦ τῆ εὐγενεῖ συστάσει τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου μου κ. Μ. Στεφανίδου, τῶν δὲ φύλλ. 122^v - 123^r εἰς τὴν καλωσύνην τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀθ. Σταύρου ἐκ Λέσβου, ὅστις τὰ ἀντέγραψε χάριν ἐμοῦ τῷ 1913 ²⁾.

Ο 8. *Κῶδιξ Μονάχου (Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη) ἑλλην. 275*, χαρτῶος, σχήμ. τετάρτου (206 × 156 χιλιοστ.), XVI αἰῶν. ἐκ φύλλων 434 (φύλλ. 192 δίς, φύλλ. 197^v 197^A 197^F 210, 338^v 364 ἄγραφα), ὑπὸ διαφόρων χειρῶν γεγραμμένος. Συνίσταται ἐκ δύο μερῶν, τὰ ὁποῖα πρότερον ὄρισμένως ἦσαν χωριστά. Τὸ πρῶτον μέρος φθάνει μέχρι τοῦ φύλλ. 210 καὶ τὸ δεύτερον ἀπὸ τοῦ 211 μέχρι τέλους· περιέχει δὲ ὁ κῶδιξ εἰς τὰ φύλλ. 1 - 196 μηνολόγιον τοῦ Ἀπριλίου γραφὲν ὑπὸ «Ἀλεξίου τοῦ ἐκ Κερκύρας», εἰς τὰ φύλλ. 198 - 210 λειτουργίαν τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ἀπὸ τῶν φύλλ. 211 κέξ. διδασκαλίας «ἐπὶ τῶν εὐαγγελίων τῆς Κυριακῆς τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ἄλλων ἑλλογίμων ἀνδρῶν, συλλεγέντων ὑπὸ κυ Θεοφίλου Κων/πόλεως τοῦ Καλέα». Ἡμᾶς ἐνδιαφέρουν κυρίως τὰ φύλλ. 247^r - 254^r, τὰ ὁποῖα περιέχουν τὸν λόγον τοῦ Ψευδονεκταρίου περὶ τῶν κολλύβων μετὰ τῶν τριῶν θαυμάτων φύλλ. 250^v - 254^r. Εἰς τὰ τρία αὐτὰ θαύματα εἰσαγόμεθα, ὧς καὶ εἰς τοὺς προηγουμένους κώδικας, διὰ τῶν αὐτῶν λέξεων: *ἀλλ' εἰ βούλει κλπ.* Ἐκτὸς τῶν ἀρχικῶν κεφαλαίων φέρουσι τὸ δεύτερον καὶ τρίτον θαῦμα ἰδίαν ἐπικεφαλίδα δηλοῦσαν συντόμως τὸ περιεχό-

¹⁾ Πλείονα περὶ τούτων βλ. ἐν *Catalogus codd. hagiogr. graec. biblioth. nation. Neapolitanae. Analecta Bollandiana* 21 (Bruxellis 1902) σ. 381-400.

²⁾ Βλ. καὶ *Α. Παπαδοπούλου-Κεραμείως*, Μαυρογορδάτειος Βιβλιοθήκη 1 (Κων. πολις 1884) σ. 19.

μενον, ὅπως καὶ οἱ δύο προηγούμενοι κώδικες. Τὸ κείμενον ἐγράφη ἐπὶ μιᾶς στήλης, ἑκάστη δὲ σελὶς ἔχει 21 γραμμὰς. Ἡ γραφή εἶναι νεωτέρα μικρογράμματος, ἡ ὀρθογραφία ἑλλιπής, φωνητικῶς ὁμοίως προφερόμενα φωνήεντα ἢ σύμφωνα συγχέονται πολλάκις, τόνοι καὶ πνεύματα τίθενται ἐσφαλμένως, λέξεις δὲ διάφοροι γράφονται ὁμοῦ ¹⁾).

(Q) 9. *Κώδιξ Κουϊρινιανός* (Queriniianus, Brescia) *ἑλλην. Α. III. 3*, χαρτῶος, εἰς φύλλον (284 × 195), XVI αἰῶν. ἐκ φύλλων 571. Ὁ κώδιξ περιέχει πλῆθος κειμένων (115), ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀγιολογικοῦ περιεχομένου. Τὰ φύλλ. 227ν - 230r περιέχουν τὰ τρία θαύματα καὶ τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ Ψευδονεκταρίου περὶ τῶν κολλύβων. Ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου τούτου δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ κώδικι. Ἡ γραφή μικρογράμματος δὲν εἶναι τόσοσ ὠραία, τὸ κείμενον εἶναι εἰς δύο στήλας γεγραμμένον, ἑκάστη τῶν ὀποίων ἔχει 30 γραμμὰς. Ἡ ὀρθογραφία εἶναι πολὺ παρημελημένη ἰωτακισμοὺς καὶ ἄλλας συγχύσεις φωνηέντων ἀπαντῶμεν συχνότατα. Ἐκτενέστερον περιέγραψα τὸν κώδικα τοῦτον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἑγκωμίου σ. 19 - 21 ²⁾).

Ὁ *Κώδιξ Ἄνδρου* (Μονῆς Ἀγίας) 40, XVII αἰῶν. φύλλ. 147 κέξ. περιέχει μετὰφρασιν εἰς τὴν «κοινὴν γλῶτταν» τοῦ παλαιοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγ. Θεοδώρου «Μαξιμιανός καὶ Μαξιμίνος» ³⁾ ἢ διήγησιν τοῦ μαρτυρίου συνεχίζεται ὑπὸ τῆς τοῦ θαύματος περὶ τῶν κολλύβων τοῦ Ψευδονεκταρίου, κατόπιν δὲ γίνεται μνεῖα ὀκτὼ θαυμάτων, τῶν ὀποίων τὰ μὲν τέσσαρα ἀναφέρονται εἰς τὰ Α', ΣΤ', Η', Θ' τῆς συλλογῆς τοῦ Χρυσίππου, τὰ δὲ ἄλλα δύο πρὸς τὰ δύο τῆς συλλογῆς τοῦ Ψευδονεκταρίου τὰ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὸ πρῶτον καὶ ἑνδέκατον τοῦ Χρυσίππου ⁴⁾. Ἐθεώρησα καλὸν εἰς τὸ τέλος τῶν λοιπῶν παραλλαγῶν τῶν ἀνωτέρω ἕξ θαυμάτων νὰ ἀναφέρω καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν κείμενον τῆς μεταφράσεως ταύτης.

¹⁾ Πρὸβλ. καὶ *I. Hardt*, Catalogus codd. manuseriptorum graec. biblioth. regiae bavaricae, 3 (Monachii 1806) σ. 139 - 149 καὶ *C. Van de Vorst et II. Delehaye*, Catal. codd. hagiogr. graec. Germaniae, Belgii, Angliae. Bruxellis 1913 σ. 117 - 119.

²⁾ Πλείονα διὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ κώδικος βλ. ἐν *E. Martini*, Catalogo di manoseritti greci esistenti nelle biblioteche italiane 1, 1 (1896) σ. 225 - 233.

³⁾ Βλ. *Σπ. Λάμπρου*, Κατάλογος τῶν ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἄνδρον Μονῇ τῆς Ἀγίας κωδικῶν. Ἑπετηρὶς Παρνασσοῦ τόμ. 2 (1898) σ. 172. Ἐσφαλμένως ἐν τῷ καταλόγῳ ἀναφέρεται ὅτι τὸ μαρτύριον ἀρχεται ἀπὸ τοῦ φύλλ. 138^a ἀντὶ ἀπὸ τοῦ 147^a.

⁴⁾ Τὰ δύο ἄλλα ἄσχετα πρὸς τὰ τοῦ Χρυσίππου εἶναι α) καὶ ἀρρώστους ἔθεράπευσεν β) καὶ ἀνθρώπους ὀλοῦ ἐκινδύνευσαν εἰς τὴν θάλασσαν τοὺς ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὸν θάνατον.— Ἀντίγραφον τοῦ κειμένου τούτου ὀφείλω εἰς τὴν εὐγενῆ προθυμίαν τοῦ Πενσιολογιστοῦ Ἡγουμένου τῆς Μονῆς Ἀγίας Ἀρχιμανδρίτου Ἀθ. Βολίκα. Τὸ κείμενον τοῦτο φέρει ὡς ἐπικεφαλίδα: *Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος*

β) Σχέσεις καὶ χαρακτηρισμὸς τῶν χειρογράφων

1. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω περιγραφῆς τῶν κωδίκων παρατηρεῖται ὅτι οὐδὲ ἓν θαῦμα παραδίδεται ὑφ' ὄλων, ἀλλὰ ἄλλα ὑπ' ἄλλων διὰ τοῦτο καταγράφομεν τὴν παραδεδομένην σειρὰν τῶν θαυμάτων, σημειοῦντες παρ' ἑκάστῳ τὰ σημεῖα τῶν κωδίκων ἐν οἷς περιέχεται.

πρῶτον	θαῦμα	VCRU	BQOL
δεύτερον	»	VCRD	
τρίτον	»	VCR	
τέταρτον	»	RD	
πέμπτον	»	VC D	
ἕκτον	»	VCR	BQOL
ἕβδομον	»	VCR	
ὄγδοον	»	R	
ἔνατον	»	VCR	
δέκατον	»	VCR	
ἐνδέκατον	»	VC	BQOL
δωδέκατον	»	VCR.	

Ὁ πίναξ οὗτος δηλοῖ ὅτι τὰ χ/φα VC περιέχουν τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν καὶ τὰ αὐτὰ θαύματα, ἐπίσης δὲ τὰ BQOL ὁμοῦ. Τοῦναντίον ἕκαστον τῶν λοιπῶν χ/φων RDU βαδίζει ἰδίαν ὁδόν· τὸ R παραλείπει τὸ πέμπτον καὶ ἐνδέκατον, τὸ D περιέχει μόνον τὸ δεύτερον, τέταρτον καὶ πέμπτον, τὸ δὲ U μόνον τὸ πρῶτον. Ἡ σχέσις τῶν χ/φων πρὸς ἄλληλα εἶναι οἷα καὶ ἡ παράδοσις αὐτῶν, δηλαδή τὸ C συγγενεῦει πρὸς τὸ V, τὰ RDU εἶναι ἀνεξάρτητα καὶ τὰ BQOL σχηματίζουν ἰδιαίτερον ὄλως ὁμάδα. Ἡ παράθεσις ἑνὸς καὶ μόνου χωρίου ἀρκεῖ, ἵνα βεβαιωθῇ τις περὶ τούτου· πρὸς μεγαλυτέραν δὲ κατανόησιν τῆς σχέσεως ταύτης προσθέτομεν καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν χωρίον τοῦ Ἐγκωμίου.

Ἐγκ. 60,4 Υἱὸς ὑπῆρχε τούτῳ καὶ ὄνος, ὁ μὲν υἱὸς ἔτι μειράκιον, ὁ δὲ ὄνος ταῖς χρεῖαις αὐτοῦ ὑπηρετῶν. Τοῦτόν τις ἐξαιτεῖ τὸν ὄνον, ὡς εἰς βραχεῖαν ὁδοπορίαν μισθώσασθαι καὶ πείσας δὴ τοῦτον πείθει συμπέμψαι μετὰ τοῦ ὄνου καὶ τὸν υἱόν, διὰ ταχέων ἐπανελθεῖν σὺν ἀμφοτέροις ἐπαγγειλάμενος.

V φ 116^v, 18 Οὗτος εἶχε τέκνον μειράκιον, ἐκέκμητο δὲ καὶ ὄνον πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Ἦλθεν οὖν τις αἰτούμενος αὐτὸν ἐπὶ μισθῷ δοθῆναι αὐτῷ τὴν

Θεοδώρου τοῦ Τύρωνος, μεταφρασθὲν εἰς τὴν κοινὴν γλῶτταν παρὰ τοῦ ἐν μοναχοῖς ἐλαχίστου Λαμασκηνοῦ τοῦ ὑποδιακόνου καὶ Στουδίτου· ἐλέγχθη δὲ τῷ πρῶτῳ Σαββάτῳ (= τὸ πρῶτο Σαββάτο) τῶν Νησιεῶν. Ἀρχή: "Ὅταν ὁ Μαξιμιανὸς καὶ Μαξιμῖνος οἱ δύο αὐτοὶ βασιλεῖς οἱ Ἕλληγες ἐβασίλευσαν. Τέλος: καὶ ἀνθρώπους ὅπου ἐκινδύνευσαν εἰς τὴν θάλασσαν τοὺς ἐλευθέρωσεν ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ ἄλλα μεγάλα καὶ παράδοξα θαύματα ἔκαμεν εἰς δόξαν πατρὸς κλπ. Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο δὲν σημειώνει τὴν σελίδα ἑκάστου φύλλου τοῦ χειρογράφου.

ἄνον ἀπήει δὲ καὶ τὸ παιδάριον μετ' αὐτοῦ ὡς εἰς μακρὰν τινα ὁδοποιρίαν, ὑποσχόμενος διὰ τάχους σὺν ἀμφοτέροις ἐπανελθεῖν.

C φ. 107r, 10 Οὗτος εἶχε τέκνον μερικάκιον, ἐκέκμητο δὲ καὶ ἄνον εἰς τὰς χρείας τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Ἦλθεν οὖν τις αὐτὸ αἰτούμενος δοθῆναι αὐτῷ ἐπὶ μισθὸν τὸν ἄνον· ἀπήει δὲ καὶ τὸ πσιδίον ὡς εἰς μακρὰν τινα ὁδοποιρίαν, ὑποσχόμενος διὰ τάχους ὑποστρέψαι.

R φ. 140r, 19 Ἄνδρός τινος ἔχοντος ἄνον καὶ μερικάκιον καὶ ἄλλον ἀνθρώπου αἰτησαμένου, ἵνα πρὸς ὀλίγας ἡμέρας χαρίσῃται αὐτὰ, ἐσυνεχώρησε λαβεῖν αὐτὸν καὶ τὸ μερικάκιον καὶ τὸν ἄνον.

U φ. 240r, 3 Πραγματευτής τις ἦν τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἰδοῦ ἀνθρώπος τις προσῆλθεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου ἔχων καὶ ὑποζύγιον. Ὁ δὲ πραγματευτής προσῆλθεν αὐτῷ λέγων· «ἀδελφέ, δός μοι τὸ ὑποζύγιόν σου, ἵνα ἀγοράσω αὐτό· εἰδεμὴ ποιήσωμεν ὁμοῦ τοὺς γόμους κλπ.

BQOL Ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Εὐχαΐτων ἐπαρχία τις ὑπάρχει λεγομένη Ποντοηράκλεια. Κάκεισε πολλάκις τὸ γένος τῶν Ἰσραηλιτῶν περιέτρεχον καὶ πολὺν λαὸν τῶν χριστιανῶν ἐκούρσεον. Ἐκ τοῦ συμβεβηκότος ἠχμαλώτευσαν καὶ μετ' αὐτῶν υἱὸν μονογενῆ χήρας τινός.

Ἐπειδὴ τὸ D δὲν παραδίδει τὸ πρῶτον θαῦμα, ἀναφέρω καὶ ἓν χωρίον ἐκ τοῦ δευτέρου θαύματος.

Έκγ. 62, 17-19 Γυνὴ πενιχρὰ τοῖς ἐκ πτωχείας τὸν εὐεργέτην ἀντιτιμῶσα δώροισι, ὄρνιν ἀφ' ὧν ἐξέτρεφεν εἰς τὴν αὐτοῦ καθιέρωσε προσφορὰν. Στρατιώτης δὲ τις τὴν ὄρνιν λαθῶν, ταύτην ἀρπάσας ἀπέφερεν.

V φ. 117r, 32 Γυνὴ δὲ τις πενιχρὰ εὐχαριστοῦσα τῷ ἁγίῳ ὄρνιν ἐξωοτρόφει εἰς τὴν αὐτοῦ ἀφιέρωσιν προσκομίσει αὐτὴν βουλομένη. Στρατιώτης δὲ τις βία τὴν ὄρνιν ἀφαρπάσας ἀπέτρεχεν.

C φ. 170v, 28 Γυνὴ τις πενιχρὰ εὐχαριστοῦσα τῷ ἁγίῳ ὄρνιν ἐξωοτρόφει εἰς τὴν αὐτοῦ ἀφιέρωσιν προσφορὰν. Στρατιώτης δὲ τις βία τὴν ὄρνιν ἀρπάσας ἀνέφερεν.

R φ. 140v, 8 Γυνὴ τις πενιχρὰ καὶ πτωχὴ ὄρνιν ἐξ ὧν ἔτρεφεν εἰς τὴν τοῦ μάρτυρος προσφορὰν καθιέρωσεν. Στρατιώτης δὲ τις τὴν ὄρνιν λαβὼν τῇ ἀρπαγῇ.

D φ. 284v, 2 Γυνὴ τις πτωχὴ γρα(ῦ)ς, ἔχων ὄρνιν μίαν, θέλων δὲ φέρων ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ὡς μικρὸν κανίσκιον καὶ στρατιώτης τις κλαπὼν τὴν ὄρνιν. . . .

2. Σχέσις αὐτῶν πρὸς τὸ κείμενον τοῦ Ἐγκωμίου.—Ἐκ τῶν δύο χωρίων τούτων δυνάμεθα νὰ λάβωμεν καὶ μίαν ἰδέαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀκριβῆ περὶ τῆς σχέσεως ἐκάστου χ/φου ἢ ἐκάστης ομάδος πρὸς τὸ κείμενον τοῦ Ἐγκωμίου. Τὰ V C παραδίδουν τὸ κείμενον τοῦ Ἐγκωμίου μετὰ τινων γλωσσικῶν παραλλαγῶν, παραλείποντα συγχρόνως καὶ φράσεις τινάς, τὴν ἔννοιαν ὅμως τοῦ περιεχομένου δὲν μεταβάλλουν. Τὸ R μεταβάλλει ἐπίσης τὴν γλῶσσαν, παραλαμβάνει ὅμως πολλάκις ὁλοκλήρους φράσεις αὐτολεξεῖ ἐκ τοῦ Ἐγκωμίου· ἰδίως τὰς ἀποστροφὰς ἀποδίδει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκριβῶς· τὸ περιεχόμενον συντομεύει, ἢ συντομία δὲ αἴτη τείνει πολλάκις νὰ ὁμοιάσῃ πρὸς περίληψιν· τὴν ἔννοιαν τοῦ περιεχομένου ὅμως δὲν μεταβάλλει. Τὸ D μεγάλως παραλλάσσει ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ λεκτικὸν καὶ τὴν σύνταξιν, ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον δὲ σπανίως· εἰς τὸ πέμπτον θαῦμα (ἐν D πρῶτον), ἀκολουθοῦν τὸν κλάδον Δ τοῦ ἐγκωμίου.

διηγείται ἐκτενέστερον τὸ περὶ τὸν Ἐλισσαῖον καὶ τὴν χήραν συμβάν (πβλ. Ἐγκώμ. 68 - 69 apparatus criticus), εἰς δὲ τὸ Δ' (ἐν D τρίτον) θαῦμα ὁ ὑπουργὸς τοῦ πρεσβύτου γίνεται *διάκων*. Τὸ U παραλλάσσει καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ περιεχόμενον· ὁ ἀνὴρ γίνεται πραγματευτῆς, ὁ ὄνος ὑποζύγιον, ὁ υἱὸς ὀνομάζεται Ἰωάννης, οἱ Ἰσραηλιταὶ Πέρσαι, ὁ υἱὸς πωλεῖται ἀντὶ 15 νομισμάτων, ὁ πραγματευτῆς μετὰ τὴν πώλησιν φονεύεται ὑπὸ ληστῶν, τὴν ἐπιστροφὴν δὲ τοῦ υἱοῦ ἀκολουθεῖ καὶ ἡ τοῦ ὑποζυγίου· πάντως ὁμως διατηρεῖται τὸ πνεῦμα τοῦ πρώτου θαύματος τοῦ Ἐγκωμίου.

Ἰδιαιτέραν ὅλως θέσιν λαμβάνουν τὰ τρία θαύματα τὰ ὑπὸ τῶν BQOL παραδοθέντα, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἐγκωμίου σ. 30 ἐλέχθη. Οὕτω τὸ δεύτερον τῆς ομάδος ταύτης εἶναι παράφρασις τοῦ ἔκτου τῆς συλλογῆς τοῦ Χρυσίππου· αἱ διαφοραὶ εἶναι αἱ ἑξῆς: ἀντὶ τοῦ παιδὸς γίνεται λόγος ἐνιαῦθα περὶ στρατιώτου, ἀντὶ τοῦ δεσμοῦ τῆς χειρὸς τοῦ παιδός, τυφλώνεται ὁ στρατιώτης, ἐν τέλει δὲ ὁ ἱερεὺς ἀντὶ τὴν δώση τὸ σπαθίον εἰς τὸν στρατιώτην λαμβάνει ἔλαιον ἐκ τῆς κανδήλας τοῦ μίρτυρος, ἀλείφει τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ στρατιώτου καὶ ἀπέρχεται οὕτως βλέπων. Τὸ δὲ τρίτον ἀντιστοιχεῖ *ἐν μέρει* πρὸς τὸ ἐνδέκατον τοῦ Χρυσίππου. Ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ εἶναι σύντομος παράφρασις τοῦ θαύματος ἐκείνου, τῆς παραφράσεως δὲ ταύτης ἔπεται ἐν θαῦμα περὶ δραπετεύσεως τοῦ οἰκέτου ἐνὸς ἄρχοντος. Ὡς εἴχομεν παρατηρήσει καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἐγκωμίου σ. 98, τὸ ἐνδέκατον θαῦμα τῆς συλλογῆς τοῦ Χρυσίππου εἶναι ἐντελῶς ἄλλου εἶδους ἢ τὰ λοιπά, ἀντὶ αὐτοῦ δὲ θὰ ἀνεμένομεν μᾶλλον θαῦμα τι ὅμοιον πρὸς τὸ τρίτον τῆς ομάδος ταύτης. Ὡς ἔχει ὁμως τὸ τρίτον τοῦτο θαῦμα ἐνταῦθα εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀνῆκε εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Χρυσίππου, διότι περιέχει τὴν διήγησιν περὶ τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ὑμνογράφου, ἡ ὁποία δὲν δύναται νὰ ἐγενήθη ἢ μετὰ τὸ 883, καθ' ὃ ἔτος ἀπέθανεν ὁ Ὑμνογράφος. Θὰ ἦτο δὲ τολμηρὸν νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι τὸ χωρίον τὸ πραγματευόμενον περὶ τοῦ Ὑμνογράφου προσετέθη εἰς τὸ θαῦμα βραδύτερον. Μᾶλλον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ διαφορὰ τῆς διατυπώσεως τοῦ ἐνδεκάτου θαύματος πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν, εἰς τὴν ὁποίαν πράγματι προσκρούει ὁ ἀναγνώστης καὶ σήμερον, ἤρκεσεν ἴσως εἰς τὸν σχηματισμὸν νέου θαύματος. Ἡ ἰδέα ἢ περιλαμβανομένη ἐν τῷ τρίτῳ θαύματι εἶναι γνωστὴ εἰς ἀγιολογικὰ κείμενα· ἀκριβῶς περὶ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ὁμιλῶν Κύριλλος ὁ Σκυθοπολίτης ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου Σάββα, λέγει ὅτι ὁ ἅγιος οὕτως δικαιολογούμενος πρὸς τὸν δεόμενον αὐτοῦ, διὰ τὴν βραδύτητα μεθ' ἧς εἰσήκουσε τῆς δεήσεως αὐτοῦ ἀπαντᾷ· «Πέπεισο, οὐκ ἤμην ὧδε ἐκελεύθημεν γὰρ συνδραμεῖν καὶ ὀδηγήσαι ταύτην (τὴν ψυχὴν τοῦ ἁγ. Σάββα) εἰς τὸν τῆς ἀναπαύ-

σεως τόπον»¹⁾.—Τὸ πρῶτον θαῦμα διηγείται περὶ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ χήρας τινὸς καὶ περὶ τῆς ἐπανόδου αὐτοῦ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἁγίου Θεοδώρου. Παραλλαγὴν τοῦ θαύματος τούτου διηγείται ἐν ἐκτάσει ὁ Πεδιάσιμος²⁾: τὸ Μηναῖον δηλοῖ τοῦτο διὰ τοῦ «αἰχμαλώτους λυτῶσαι» ἐπίσης γίνεται μνεία τούτου καὶ ἐν τῷ Συναξαρίῳ τοῦ ἁγίου Νικολάου³⁾. Τὸ θαῦμα τοῦτο δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ οὔτε ὡς παραλλαγή, οὔτε ὡς παρὰφρασις θαύματος τινος τῆς συλλογῆς τοῦ Χρυσίππου. Εἶναι πιθανώτατον ὅμως ὅτι ὁ γράψας τοῦτο ἐνεπνεύσθη ὑπὸ τοῦ πρώτου θαύματος περὶ τοῦ μειράκιου καὶ τοῦ ὄνου· τὸ κυριώτερον δὲ γνώρισμα τῆς ἐξαρτήσεως ἐκ τοῦ πρώτου θαύματος εἶναι ὅτι ἀμφότεροι, καὶ μειράκιον καὶ υἱὸς τῆς χήρας, ἦσαν ἀφιερωμένοι εἰς τὸν Θεὸν ὑπὸ τῶν γονέων καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτῶν ἐγένοντο πρεσβύτεροι. Ὡσαύτως δὲ ἐπιστρέφει μετὰ τοῦ ἁγίου τὸ μὲν μειράκιον ἱππεῦν, ὁ δὲ υἱὸς τῆς χήρας «ὀχούμενος ἐν ἱππῳ λευκῷ». Ἐνεκα τῆς συγγενείας του ταύτης δὲν ἐδίστασα νὰ συμπεριλάβω τὸ θαῦμα τοῦτο ἐνταῦθα, θέτων αὐτὸ εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου θαύματος ἐντὸς διπλῶν ἀγκυλῶν εἰς ἔνδειξιν ὅτι δὲν θεωρῶ τοῦτο ὡς ἀνήκον ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Χρυσίππου.

Ὅτι καὶ τὰ τρία ταῦτα θαύματα παρεισήχθησαν βραδύτερον εἰς τὸν περὶ τῶν κολλύβων λόγον τοῦ Ψευδονεκταρίου δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Ἀποφεύγοντες ἐνταῦθα χάριν συντομίας ἀνάλυσιν τοῦ κειμένου τοῦ λόγου τούτου, ἥτις σαφέστατα θ' ἀπεδείκνυε τὴν παρεμβολήν, ἀρκοῦμεθα ν' ἀναφέρωμεν προσθέτως ἓνα ἐξωτερικὸν λόγον, ὅτι δηλαδὴ ἐκ τῶν 85 χ/φων⁴⁾, τὰ ὅποια παραδίδουν τὸν λόγον τοῦ Ψευδονεκταρίου μόνον τέσσαρα περιέχουν τὰ τρία ταῦτα θαύματα.

3. Σχέσις αὐτῶν πρὸς τοὺς κλάδους Γ καὶ Δ τοῦ Ἑγκωμίου. —

Ἰκανοποιοῦντες ἴσως τὴν περιέργειαν τῶν προσεκτικῶν ἀναγνωστῶν τοῦ ἐκδοθέντος Ἑγκωμίου δυνάμεθα ἐνταῦθα δι' ὀλίγων νὰ καθορίσωμεν καὶ τὴν θέσιν τῶν χ/φων πρὸς τοὺς δύο μεγάλους κλάδους Γ καὶ Δ⁵⁾. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων, εἶναι φανερὸν ὅτι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δύναται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν μόνον τὰ χειρόγραφα ἐκεῖνα τὰ ὅποια πρόσκαινται τῷ κειμένῳ τοῦ Ἑγκωμίου, εἶναι δὲ ταῦτα τὰ VCRD.

¹⁾ *Κεφάλαιον τοῦ Σκυλοπολίτου*, Βίος ἁγίου Σάββα ἐν *Cotelarius*. *Ecclesiae graecae monumenta* τόμ. 3 (Parisiis 1686) σ. 335-356.

²⁾ Ἐκδ. *M. Treu* Theod. Pediasimi ejusque amicorum quae exstant σ. 19-20.

³⁾ *G. Anrich*, *Hagios Nikolaos 1* (Leipzig 1913) σ. 207,5-6.

⁴⁾ Τὸν ἀριθμὸν ἔχω ἐκ τῶν χειρογράφων πινάκων καὶ συλλογῶν τοῦ κ. καθηγητοῦ Α. Ehrhard.

⁵⁾ Βλ. Ἑγκ. σ. 48.

Τὰ VC πλησιάζουν πρὸς τὸν κλάδον Δ. Περὶ τούτου δύνανται νὰ μᾶς βεβαιώσουν, ἔκτος τῶν ἄλλων, καὶ τὰ ἐπόμενα χωρία. Προτάσσεται ἡ σελίδωσις τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἐγκωμίου ἀκολουθεῖ δὲ ἡ τοῦ χ/φου V ¹⁾: Ἐγκ. 60,5 V 116^r,19-20 Ἐγκ. 62,19 V 117^v,2 Ἐγκ. 64,11-12 V 118^r,5 Ἐγκ. 73,5 V 120^v,3 Ἐγκ. 73,17-18 V 120^v,20-21 καὶ κυρίως Ἐγκ. 76, 6 V 120^r,12-21. Ὅτι δὲν συμπίπτουν ἐντελῶς ἐξηγεῖται ἐκ τῆς μεγάλης ἀνωμαλίας, ἡ ὁποία παρατηρεῖται ἐν γένει εἰς τὴν παράδοσιν ἀγιολογικῶν κειμένων. Οὕτω π.χ. τὸ C γράφει ὡς ὁ κλάδος Γ *ἡδονῆν ὁ ἐκ τῆς καταδικῆς θρηῆνος,* ἐν ᾧ τὸ V συμφωνοῦν πρὸς τὸν κλάδον Δ γράφει *οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ* (Ἐγκ. 63,2-3).

Τὸ R πλησιάζει πρὸς τὸ Γ. Τοῦτο ἐμφαίνεται κυρίως ἐκ τῶν χωρίων Ἐγκ. 63,17 R 140^v, 22-23 Ἐγκ. 64,15 R 141^r,6 Ἐγκ. 65,13-15 R 141^r,14-15 Ἐγκ. 68,3 R 141^v,7.

Τὸ D πλησιάζει πρὸς τὸ Δ ὡς ἐμφαίνεται κυρίως ἐκ τῶν χωρίων Ἐγκ. 65,13 D 285^r,4-6 Ἐγκ. 65,17-18 D 285^v,1-8 Ἐγκ. 68,21 D 283^v,11-284^r,20.

4. *Σχέσις τῶν χ/φου V καὶ C πρὸς ἄλληλα.*— Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι τὸ C συγγενεῦει πρὸς τὸ V ἢ συγγένεια ὅμως αὕτη δὲν εἶναι τοιαύτη, ὥστε τὸ ἐν νὰ προέρχεται ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ ἄλλου. Ὅτι τὸ παλαιότερον χ/φου V (XI-XII αἰῶνος) δὲν δύναται νὰ προέρχεται ἐκ τοῦ νεωτέρου C (XIV αἰῶνος) εἶναι φανερόν. Ἄλλ' οὐδὲ τὸ ἐναντίον συμβαίνει τοῦτο συμπεραίνομεν ἐκ τοῦ ὅτι συχνάκις τὸ C ἀποδίδει ἀκριβῶς λέξιν τινὰ ἢ φράσιν τοῦ Ἐγκ. τὴν ὁποίαν ἕμως τὸ V παραλλάσσει, ἀπαξ δὲ τὸ V παραλείπει λέξιν περιεχομένην ἐν τῷ Ἐγκ. καὶ τῷ C (πβλ. *ἀρμόδιον* Ἐγκ. 63,5 V 117^v,10 *τούτοις* Ἐγκ. 64,6 V 117^v,27 *καιρὸν* Ἐγκ. 65,1 V 118^r,16 *ἱερεῖ* Ἐγκ. 70,5 V 119^r,3). Τὸ τοιοῦτον ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι προῆλθεν ἐκάτερον τούτων χωριστὰ ἐκ τοῦ Ἐγκ. κατὰ διασκευὴν αὐτοῦ. Ἀμφότερα τὰ χ/φα ἔχουσι τὸ αὐτὸ ἀντίβολον πρὸ ὀφθαλμῶν, τὸ ὁποῖον ὅμως ἐκάτερον διασκευάζει ἄλλως δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ τὸ φαινόμενον, ὅτι ἀμφότερα παραδίδουν τὸ κείμενον τοῦ Ἐγκ. μετὰ τῶν αὐτῶν ἀκριβῶς συντομιῶν, εἰς δὲ τὰς πλείστας παραλλαγάς, τὰς ὁποίας ἐπιφέρει τὸ ἀντίβολον αὐτῶν εἰς τὸ Ἐγκ. συμφωνοῦν. Ὅτι δὲ δὲ μὲν τὸ V,

¹⁾ Ὁ εἰς τὴν διάθεσίν μου χάρις δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἀναφέρω τὸ κείμενον τῶν χωρίων καὶ ἀρκοῦμαι ἀπλῶς εἰς τὴν παραπομπήν. Ἐπειδὴ δὲ τυπογραφικαὶ δυσκολίαι καθίσταν ἀδύνατον ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς ἀμέσως κατωτέρω τὴν παραπομπὴν εἰς τὴν σελίδα τῆς ἐκδόσεως ταύτης, παραπέμπομεν ἐκάστοτε εἰς τὴν σελίδα τοῦ χ/φου. Παραπλεύρως τοῦ κειμένου τῆς ἐκδόσεως ταύτης εἰς τὸ περιθώριον ἀναγράφεται ἐκάστοτε ἡ σελ. τοῦ χ/φου, οὕτω δὲ καθίσταται ἡ ἀνέυρεσις τοῦ χωρίου εὐκολος.

ὅτε δὲ τὸ C παραδίδει λέξεις ἢ φράσεις ἀκριβῶς τοῦ 'Εγκ., δηλοῖ ὅτι τὸ ἀντίβολον αὐτῶν εἶχε παραλάβει ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν λέξιν ἢ φράσιν ἐκ τοῦ 'Εγκ., τὸ δὲ V ἢ C ἐπέφεραν μεταβολάς. Οὕτω π. χ. δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἀντίβολον εἶχεν ὡς τὸ 'Εγκ. *ἐπιτρέχουσα*, οὕτω δὲ παρέλαβε τὸ V, ἐν ᾧ τὸ C μετέβαλεν εἰς *δραμοῦσα* (βλ. 'Εγκ. 62,20 V 117^v, 3)· ἐπίσης ὅτι τὸ *ἀρμοδιατάτον* τοῦ 'Εγκ. περιεῖχε καὶ τὸ ἀντίβολον, τὸ δὲ V παρέλειψε (βλ. 'Εγκ. 63,5 apparatus criticus V 117^v, 10)· τὸ *ἀκάκω τρόπω* τοῦ 'Εγκ. μετέβαλε τὸ ἀντίβολον εἰς *κακῶ τρόπω*, τὸ ὅποιον παρέλαβεν μὲν τὸ C, μετέβαλεν δὲ τὸ V εἰς *κακοτρόπω βουλῇ* (βλ. 'Εγκ. 69,8 V 118^r, 21-22)· τὸ *ἐπιφανείς* τοῦ 'Εγκ. μετέβαλεν εἰς *ἐπιφαίνεται* τὸ ἀντίβολον, οὕτω δὲ παρέλαβεν τὸ V, ἐν ᾧ τὸ C γράφει *φαίνεται* (βλ. 'Εγκ. 70,5 V 119^r, 2-3) καὶ τὰ τοιαῦτα.

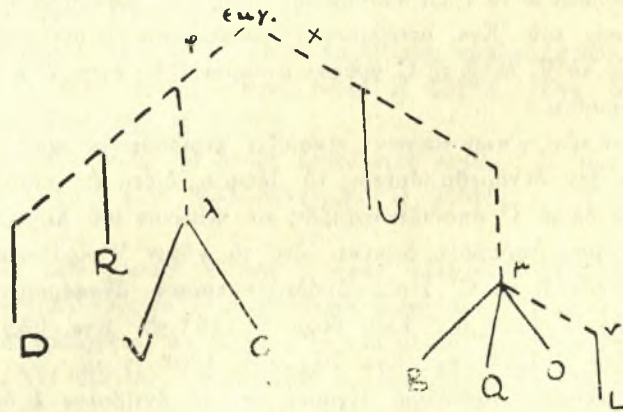
Ποῖον τῶν χ/φων τούτων πλησιάζει περισσότερο πρὸς τὸ κείμενον τοῦ 'Εγκ. δὲν δυνάμεθα ἀμέσως νὰ ἴδωμεν, διότι, ὡς εἴπομεν, ὅτε μὲν τὸ V ὅτε δὲ τὸ C ἀποδίδει ἀκριβῶς τὸ κείμενον τοῦ Χρυσόππου. 'Ακριβῆς τις ὁμῶς παραβολὴ δεικνύει ὅτι τὸ χ/φον V πρόκειται τῷ 'Εγκ. περισσότερο ἢ τὸ C. Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου ἀναφέρομεν τὰ χωρία 'Εγκ. 60,1 V 116^v, 16· 'Εγκ. 60,8 V 116^v, 25· 'Εγκ. 63,9 V 117^v, 13· 'Εγκ. 72,18 V 120^r, 24· 'Εγκ. 76,1-2 V 120^r, 17-19.

Συνοψίζοντες τῶν ἄνω ἄνω λέγομεν ὅτι τὸ ἀντίβολον λ διεσκεύασε τὸ κείμενον τοῦ Χρυσόππου, τοῦτο δὲ πάλιν τὸ ἀντίβολον διεσκευάσθη χωριστὰ ἀπὸ ἑκάτερον τῶν VC, ἐν οἷς (VC) σώζονται, παραδοθεῖσαι ὅτε μὲν ὑπὸ τοῦ V, ὅτε δὲ ὑπὸ τοῦ C, λέξεις ἢ φράσεις τοῦ 'Εγκ. παραληφθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ἀντίβολου λ ἀκριβῶς ὡς εἶχον ἐν τῷ 'Εγκ., τὸ V δ' ἐπήνεγκεν ὀλιγοτέρας μεταβολάς τοῦ C. Εἰς τὴν ἔκδοσιν ταύτην ἔλαβον ὡς βάσιν τὸ V, συνεπλήρωσα δὲ τοῦτο μόνον δσάκις παραδίδει τὸ κείμενον ἀνόητα. Εἰς τὸν apparatus criticus εὐρίσκει τις τὰς παραλλαγὰς τοῦ C ἀκριβεῖς, οὕτως ὥστε ἡ ἀποκατάστασις τοῦ κειμένου τοῦ C καθίσταται εὐκολος. Ἡ παράθεσις ἀμφοτέρων τῶν κειμένων παραπλεύρως θὰ ἐδείκνυε φανερώτερον τὴν σχέσιν καὶ διαφορὰν τῶν χ/φων τούτων, ἀλλὰ θὰ ἀπήντει πολὺν χῶρον, τὸν ὅποιον δὲν ἔχω εἰς τὴν διάθεσίν μου.

5. *Σχέσις τῶν χ/φων BQOL πρὸς ἄλληλα.* — Ὑπολείπεται νὰ ἐξετάσωμεν ἐν ὀλίγοις τὴν σχέσιν τῶν χ/φων τῆς ομάδος BQOL. Τῶν χ/φων τούτων οὐδὲν εἶναι ἀντίγραφον τοῦ ἄλλου, ὡς δεικνύει ἀκριβῆς παραβολὴ τούτων πρὸς ἄλληλα. Τὸ B παραδίδει τὸ κείμενον ἀκριβέστερον τῶν λοιπῶν· τὸ Q παραλείπει μὲν ἐνίοτε φράσεις ὀλοκλήρους (πβλ. B 71^v, 9· B 73^r, 1-7· 76^r, 6-7) καὶ διαγράφει πολλακίς λέξεις ἢ τύπους, ἄνωθεν δὲ τῆς γραμμῆς διορθώνει δῆθεν αὐτάς, ἀλλ' ὅπωςδήποτε δὲν ἐπιφέρει με-

γάλας μεταβολάς. Τὸ Ο παραδίδει τὸ κείμενον μετὰ περισσοτέρων μεταβολῶν ἢ τὰ προηγουμένα, ἔχει ὁμως μετ' αὐτῶν κοινὸν τὸ ἀντίβολον τὸ L τοῦθαντίον ἐπιφέρει πολλὰς μεταβολὰς ἀνεξαρτήτως τῶν τριῶν ἄλλων, παραλείπει, προσθέτει, μεταβάλλει συχνότατα, οὕτως ὥστε δυνάμεθα νὰ ἐποθέσωμεν ὅτι μεταξὺ τοῦ ἀντιβόλου τῶν λοιπῶν καὶ αὐτοῦ ἐμεσολάβησε ἀντίβολόν τι ν, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἤδη ἐπιφέρει μεταβολὰς εἰς τὸ κείμενον.

Τὸ συμπέρασμα τῆς ἐρεύνης ταύτης δυνάμεθα νὰ παραστήσωμεν εἰκονικῶς διὰ τοῦ ἑξῆς στέμματος:

Δηλαδή τὸ κείμενον τοῦ Ἐγκωμίου διασκευάζεται ὑπὸ δύο κλάδων φ καὶ χ· καὶ τὰ μὲν χειρόγραφα τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν κλάδον φ παραλλάσσουσι μὲν τὸ κείμενον γλωσσικῶς ἐπιφέροντα πολλάκις πολλὰς συντομίας εἰς αὐτό, ἀλλὰ μένουσι πάντοτε πιστὰ εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ περιεχομένου· τὰ δὲ τοῦ κλάδου χ διασκευάζουσι τὸ κείμενον ἐπιφέροντα ὄχι μόνον μεταβολὰς ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον. Ἐκαστὸν τῶν χ/φων τοῦ κλάδου φ, δηλαδή τὰ RD καὶ τὸ ἀντίβολον λ, μετέβαλεν ἀπ' εὐθείας τὸ κείμενον τοῦ Ἐγκωμίου, ἐκ τοῦ λ δὲ προῆλθον τὰ VC μεταβαλόντα ἐπίσης τὸ ἀντίβολον αὐτῶν. Ἐκ τῶν χ/φων τοῦ κλάδου χ τὸ μὲν U μετέβαλε μὲν ἐκτὸς τῆς γλώσσης καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ Ἐγκωμίου, ἀλλὰ δὲν ἐσημάτισεν ἐκ τοῦ πρώτου θαύματος, τὸ ὁποῖον παραδίδει, ἕτερον ξένον φαινομενικῶς τοῦλάχιστον πρὸς τὴν συλλογὴν τοῦ Χρυσίππου, ἐν ᾧ τὰ χ/φα τοῦ κλάδου μ ἐκ τοῦ πρώτου, ἕκτου καὶ ἐνδεκάτου ἐσημάτισαν νέα θαύματα.

Σημεῖα τῶν χειρογράφων

- B* = Κώδιξ Βουρβωνικὸς (Νεάπολις) ἑλλην. II. B. 30, αἰῶν. XV
C = » Παρισινὸς — Κοϊσλινιανὸς ἑλλην. 121 αἰῶν. XIV (1343)
D = » Βρεττανικοῦ Μουσείου (Λονδίνον) Addit 25881, αἰῶν. XVI
L = » Λεσβιακὸς Μονῆς Λειμῶνος 2, αἰῶν. XV
O = » Μονάχου (Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη) ἑλλην. 275, αἰῶν. XVI
Q = » Κουϊριανὸς (Brescia) ἑλλην. A. III. 3, αἰῶν. XVI
R = » Βατικανικὸς ἑλλην. 1572, αἰῶν. XIII
U = » Ἄθω 3823 (Μονῆς Διονυσίου 289), αἰῶν. XVI (1518)
V = » Βατικανικὸς ἑλλην. 821, αἰῶν. XI-XII
Y = συμφωνία κωδίκων BQO

Σημεῖα ἄλλων κειμένων

- Στουδίτης** = *Theodori Studitae*, De s. Theodoro Duce· παρὰ *Pitra*, *Analecta sacra* 1 (Parisiis 1876) σ. 361-365.—Ἀναφέρει τὰ θαύματα Α', Β', Γ', ΣΤ', ΙΑ', ΙΒ'.
- Πεδιάσιμος** = Τοῦ αὐτοῦ *Πεδιασίμου* ἔκθεσις τινων θαυμάτων τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων καὶ θαυματουργῶν Θεοδώρων. Ἐκδοσις *M. Treu*, *Theodori Pediasimi ejusque amicorum quae exstant*. Programm des Victoria - Gymnasiums zu Potsdam (1899) σ. 17-25.—Ἀναφέρονται τὰ θαύματα Α', Γ', Ε', ΣΤ', ΙΑ', ΙΒ'.
- De Lagarde** = *P. De Lagarde*, *Joannis Euchaitarum quae supersunt*. Ἐν *Abhandl. der histor.-philos. Klasse der kgl. Gesellschaft der Wissenschaften in Göttingen* τόμ. 28 (Göttingen 1881) σ. 130-137.—Ἀναφέρονται τὰ θαύματα Γ', Δ', ΣΤ', Ζ', Η', ΙΑ', ΙΒ'.
- Μηναῖον** = *Μηναῖον* τοῦ Φεβρουαρίου περιέχον ἅσπασιν τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ ἀκολουθίαν. Venedig⁶ 1895 σ. 89-91.—Ἀναφέρονται τὰ θαύματα Α', Γ', Ε', ΣΤ', ΙΑ', ΙΒ'.
- Κυρίλλου, Βίος ἁγ. Σάββα** = ἐν *Cotelerii*, *Ecclesiae graecae monumenta* τόμ. 3 (Parisiis 1686) σ. 220-376.—Σχετίζεται τὸ θαῦμα Γ'.
- Κῶδ. Ἄνδρου 40** = Κώδιξ Ἄνδρου (Μονῆς Ἁγίας) 40, αἰῶν. XVII· φύλλ. 147 κέξ.—Ἀναφέρονται τὰ θαύματα Α' (+ Α' τοῦ Ψευδονεκταρίου), ΣΤ', Η', ΙΑ' (τοῦ Ψευδονεκταρίου).
- Συναξάριον Ἁγ. Νικολάου** = *G. Anrich*, *Hagios Nikolaos* τόμ. 1 σ. 207, 5-7.—Ἀναφέρεται τὸ θαῦμα Α'.

Σημείων ἄλλων ἐξηγήσεις

< > σημαίνει προσθήκην γραμμάτων ἢ λέξεων, αἱ ὁποῖαι ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ κειμένου.

[ ] σημαίνει διαγραφὴν γραμμάτων ἢ λέξεων παρεισαχθεῖσιν εἰς τὸ κείμενον·
 add. = addit, addunt

om. = omittit, omittunt

transp. = transponit

1, 2 ὡς ἐκθέτης ἐν ταῖς κάτωθεν τοῦ κειμένου παραλλαγαῖς κεῖται πρὸς δὴλωσιν λέξεως ἀπαντώσης πλέον ἢ ἅπαξ ἐν τῷ αὐτῷ στίχῳ.

χ/φον = χειρόγραφον

Ἐγκ. = ἡμετέρα ἐκδοσις Ἐγκωμίου εἰς τὸν ἁγ. Θεόδωρον. *Des Chrysippos von Jerusalem Enkomion auf den hl. Theodoros Teron*. Byzantinisches Archiv Heft 7. Leipzig 1921.

2. Κείμενα

Ἐκ τῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος
Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος

VCRUYL

1. Θαῦμα πρῶτον

VC

A'

V *Περὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὃς ἐμισθώσατο τὴν ἑαυτοῦ ὄνον*
φ.116^v *καὶ δέδωκεν τὸν ἑαυτοῦ υἷον πρὸς ὑπουργίαν τοῦ μεταστρέψαι τὴν ὄνον.*

Ἐγκ. Ἄνῆρ τις πίστιν πολλὴν ἔχων εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Θεόδωρον καὶ
59 αὐτὸν προστάτην καὶ φροντιστὴν ἑαυτῷ ἐν πᾶσιν ἐπιγραφόμενος, τὴν
μνήμην αὐτοῦ καθ' ἕκαστον ἔτος ἐορτάζων οὐ διέλειπεν. Οὗτος εἶχε τέκνον
9 μειράκιον, ἐκέκτητο δὲ καὶ ὄνον πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Ἦλθεν
οὖν τις αἰτούμενος αὐτὸν ἐπὶ μισθῷ δοθῆναι αὐτῷ τὴν ὄνον, ἀπῆ(τ)ει δὲ καὶ
τὸ παιδάριον μετ' αὐτοῦ ὥς εἰς μικρὰν τινα ὁδοιοποιίαν, ὑποσχόμενος διὰ
12 τάχους σὺν ἀμφοτέροις ἐπανελθεῖν καὶ πείσας αὐτὸν ἐν τούτῳ, ἀπήρξατο
τῆς ὁδοῦ. Καὶ ἤρχετο μὲν ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος, ἕως ἔφθασεν εἰς τὸ γένος τῶν
Ἰσμηλιτῶν, κάκει διαπράσας τὸ μειράκιον, οὗτος ἐπὶ γῆς ἄλλης μεθίσταται.
15 Ἐρηνοῦντος οὖν τοῦ ἀνδρὸς τὴν ὑστέρησιν τοῦ τέκνου, ἐφθασεν ἡ μνήμη τοῦ
μάρτυρος καὶ τὸ σύνολον πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου οὐκ ἐνενοήσατο.
Ἐπιφαίνεται οὖν αὐτῷ ὁ μάρτυς ὡς ἐγκαλῶν περὶ τούτου, ὁ δὲ ἀντέλεγεν

1 Ἐκ τῶν θαυμάτων.—Τήρωνος *παραδίδει τὸ χ/φον* D φ. 283r 3 *θαῦμα πρῶτον καὶ
κατωτέρω θαῦμα δεύτερον, θαῦμα τρίτον κλπ. εἶναι ἡμεῖρα προσηύκη 4 ante περὶ add.
θαῦμα V / ὄν V 4-5 θαῦμα τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου C 4 καὶ 5
ἐπαύθη καὶ κατωτέρω σίχ. 10 γράφω τὴν ὄνον ἀκολουθῶν τὸ V. τὸ ὅτιον ἐλήφθη ὡς
βάσις, εἰ καὶ δὲν εἶναι ἀπίθανον τὸ ἀντίβολον λ νὰ εἶχε τὸν ὄνον· ἡ ἀλλαγὴ τοῦ γένους ἐγένετο
προφανῶς, ἵνα μὴ συμπεσῇ τὸ τὸν ἑαυτοῦ υἷον μετὰ τοῦ τὸν ἑαυτοῦ ὄνον· τῆς ὄνου
παραδίδου καὶ τὰ χ/φα SQ τοῦ Ἐγκ. (πβλ. Ἐγκ. 60,7 appar. crit.) 6 ἦν τις ἀνῆρ C / με-
γαλομάρτυρα C 7 παρὰ πᾶσιν C / ἐπιφερόμενος C 7-8 τὴν μνήμην V καὶ τὰς
μνήμας C 8 ἐορτάζων οὐ διέλειπεν V ἐπιτελῶν C 9 πρὸς ὑπηρεσίαν V εἰς
τὰς χρεῖας C 10 αἰτούμενος αὐτὸν V αὐτῷ αἰτούμενος C / ἐπὶ μισθῷ δοθ. αὐτῷ V
δοθῆναι αὐτῷ ἐπὶ μισθὸν C / τὴν V τὸν C 11 παιδίον C / μετ' αὐτοῦ om. C / μι-
κρὰν corr. μακρὰν VC / ὑποσχόμενον V 12 σὺν ἀμφοτέροις ἐπανελθεῖν V ὑπο-
στρέψαι C / πείσας corr. καὶ ποιήσας αὐτῷ ἐν τούτῳ V om. C 12-13 ἀπῆρ-
ξατο τῆς ὁδοῦ V διεξελθὼν C 13 καὶ om. C / μὲν om. C / ἐς ἔθνος εἰς
ἔθνος C / ὡς C 14 Ἰσμηλιτῶν C / διαπράσας V πιπράσας C / καὶ οὗτος C
15 τοῦ' C τὸ V / ὑστέρησιν V στέρησιν C / ἐφθασεν add. γὰρ C 16 σύνολον V
τίποτε C / οὐκ ἐνενοήσατο V οὐ προσενοήσατο C 17 ὡς om. C*

καὶ ἀντεγ/κάλει αὐτῷ λέγων, ὡς ἄρα μάτην ἔχων τὴν παρ' αὐτοῦ προστα-φ.117 r
οίαν. Τοῦτο δὲ οὐ μόνον ἄπαξ, ἀλλὰ δις ἐποίησεν.

Ὁ δὲ ἀγοράσας τὸ παιδίον μετὰ τῶν ποιμένων αὐτοῦ ἔμιξεν, καὶ σὺν 3
ἐκείνοις ἤρξατο βόσκειν ἐπὶ τὴν ἔρημον. Συνέβη οὖν τὸν παῖδα χωρι-
σθῆναι ἐκ τῶν μετ' αὐτοῦ καὶ μονωθῆναι, καὶ ἐπιστάς αὐτῷ ὁ μάρτυς,
φαίνεται αὐτοῦ ὡς στρατιώτης ἵππους δύο ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ εἰς μὲν 6
τὸν ἕνα ἐκαθέζετο αὐτός, τὸν δὲ ἕτερον παρέσυρεν, καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν
πόθεν ἐστὶν καὶ ἐκ ποίας γῆς ὑπάρχει. Τοῦ δὲ ἐξηγησαμένου τὰ συμβάντα
αὐτῷ, προτρέπεται αὐτῷ ὁ φανείς στρατιώτης ὃς ἦν ὁ ἅγιος μάρτυς Θεό- 9
δωρος, ἐπανελθεῖν πρὸς τοὺς ἰδίους αὐτοῦ, παρέχων αὐτῷ καὶ ὄν ἐπιφέ-
ρετο ἵππον καὶ ἀναλαβὼν αὐτὸν ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ
τοῦ ἵππου.

Ἐν δὲ τῷ ὁδο<ι>πορεῖν αὐτοὺς ἠνίκα τροφῆς ἔχρηξε τὸ μεираκίον τὴν
πήραν ὁ μάρτυς ἀποκαλύψας, ἦν ἐπιφέρετο, ἐξ ἐκείνης ἐχορήγει αὐτῷ τὴν
τροφήν, ἧς τινος τὴν φύσιν ὁ παῖς οὐκ ἐγίνωσκεν καὶ ἐκ ταύτης τῆς τρο 15
φῆς μεγάλως ἐνεδυναμοῦτο καὶ δι' ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τὸν τοῦ παιδὸς
οἶκον ἔφθασαν. Μηνυθέντος δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ παιδὸς ὑπεδέξατο αὐτοῦ
τὸν υἱόν, καὶ τὸν κλαυθμὸν εἰς χαρὰν μετέβαλεν. Καὶ ἐν τῷ παρασκευά- 18
ζεσθαι αὐτὸν πρὸς τὴν τοῦ ἐπιστάντος [τοῦ] ἀνδρὸς ὑποδοχὴν, εὐθέως
ἄφανῆς ἐγένετο. Ἀναλογισάμενος οὖν ὁ ἀνὴρ τίνος τοῦτο τὸ ἔργον, εὐ-
θέως τὸν ναὸν αὐτοῦ κατέλαβεν, εὐχαριστῶν αὐτῷ καὶ ἀνακηρύττων τὴν 21
φιλανθρωπίαν τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου.

1 ἀντεγκάλει αὐτῷ V ἀντεφιλονίκει αὐτὸν C / ἔχων V ἔχειν διεσχυριζόμεν C /
παρ' αὐτοῦ V παρὰ σοῦ C 2 ἐποίησεν om. C 3 ὁ δὲ ἀγοράσας τὸ παιδίον V τὸ
οὖν παιδίον ὁ ἀγοράσας C / ποιμένων αὐτοῦ transp. C / συνέμιξεν C / ἐκείνοις
V αὐτοῖς C 4 ἤρξατο V ἐξήρξατο C 4 ἐπὶ V κατὰ C / τὸν add. αὐτὸν C 5 ἐκ
τῶν μετ' αὐτοῦ om. C 6 αὐτοῦ om. C / ὡς add. τις C αὐτὸς om. C / ἐπε-
ρώτησεν C 8 ἐστὶν om. C / ἐκ om. C / ὑπάρχεις C 9 φανείς add. αὐτῷ
V / ὃς ἦν ὁ om. C 9-10 μάρτυς Θεόδωρος om. C 10 ἐπανελθεῖν add.
μετ' αὐτὸν C 10-11 ἐπιφέρετο C ἐπεφέρετο V. Ἀκολουθῶν ἐνταῦθα τὸ C γράφα
ἐπιφέρετο, ἐπειδὴ ἀμέσως κατωτέρω σίχ. 13 γράφει αὐτὸ τοῦτο τὸ V ἐπιφέρετο 12
καὶ ἀναλαβὼν — ἵππου om. C 13 ἀμφότερα τὰ χ/φα V καὶ C παραδίδων
ὁδοπορεῖν 14 ἀποκαλύπτων C / ἦν ἐπιφέρετο V ἤφερον C 15 τροφήν V
βρώσιν C / ἧς τινος corr. εἰ τινος C οὐτινος V ἧς τινος χρῆσις ἀντι
τοῦ ἧς / καὶ ἐκ τούτης V παρ' αὐτῆς C / 15-16 τῆς τροφῆς om. C
16 μεγάλως V δὲ μᾶλλον C 17 οἶκον C om. V / μηνύσαντος C / δὲ
add. τούτου C / τοῦ πατρὸς V τῷ πατρὶ C 18 τὸν υἱόν om. C / κατέβα-
λεν C 19 τοῦ ἀνδρὸς V εὐεργέτου ἀνδρὸς C / εὐθέως add. ἐκείνος C
20 ἄφαντος C / τοῦτο τὸ ἔργον V τὸ ἔργον τοῦτο γέγονεν C 21 αὐτοῦ V
τοῦ ἁγίου C / αὐτῷ V αὐτὸν C 21-22 τὴν φιλανθρωπίαν V τὸ θαῦμα καὶ
τὴν ἐνεργεῖαν C 22 τοῦ ἁγίου—Θεοδώρου V om. C

Β'

R [Δι' ὃ ἀρχὴν ποιῆσαι καὶ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ]

φ.140^r Ἄνδρὸς τινος ἔχοντος ὄνον καὶ μειράκιον καὶ ἄλλου ἀνθρώπου αἰτη-
 3 σαμένου, ἵνα πρὸς ὀλίγας ἡμέρας χαρίσθαι αὐτά, ἐσυνεχώρησε λαβεῖν
 αὐτὸν καὶ τὸ μειράκιον καὶ τὸν ὄνον. Ἀπελθόντος τοῦ αἰτησαμένου δὲ
 καὶ πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας, ἐνδύεται τὸν Ἰούδα καὶ παραδίδει αὐτοῖς διὰ
 6 τιμῆς τὸ μειράκιον. Τοῦ δὲ ἀπὸ τῆς βραδυτῆτος τοῦ υἱοῦ ἀμελήσαντος
 φ.140^v καὶ τὴν πρὸς <τὸ> σύνηθεσ ἐορτὴν τοῦ ἁγίου, ὁ μάρτυς διὰ / συνεργείας
 αὐτοῦ τοῦτον εἰς χαρὰν μετέβαλεν. Τὸν γὰρ υἱὸν αὐτοῦ εὐρών ὁ ἅγιος
 9 ποιμαίνοντα πρόβατα τοῦ ἀγοράσαντος αὐτὸν καὶ ὡς δῆθεν ἐρωτῶν αὐτὸν
 ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἵππου τοῦτον ἐκάθισεν. Καὶ ἐκ τοῦ μαρσιπίου αὐτοῦ ὁ
 ἅγιος ὡς στρατιώτης τὸ μειράκιον τρέφων, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πατρὸς διέ-
 12 σωσεν. Καὶ ὁ πατὴρ δεξιόμενος αὐτὸν καὶ τὴν τοῦ ἁγίου γνοὺς βοήθειαν
 εἰς τὸν ναὸν δραμῶν μεγάλως τῷ ἁγίῳ ἠὲ χαρίσθησεν.

Γ'

Υ *Ἔτερον θαῦμα τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου
 περὶ τῶν δύο πραγματευτῶν.*

φ.240^r Πραγματευτῆς τις ἦν τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος· καὶ ἰδοὺ ἀνθρωπός
 τις προσῆλθεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου ἔχων καὶ
 18 ὑποζύγιον, ὃ δὲ πραγματευτῆς προσῆλθεν αὐτῷ λέγων· «ἀδελφέ, δός μοι
 τὸ ὑποζύγιόν σου, ἵνα ἀγοράσω αὐτό, εἰδεμὴ ποιήσωμεν ὁμοῦ τοὺς γό-
 μους, ἅμα τῷ σῷ καὶ τὸν ἐμόν. Καὶ εἴ τι ἂν δῶῃ ἡμῖν ὁ Θεός, ἔστω ἔξ
 21 ἰσότητος». Ὁ δὲ οὐκ ἐβούλετο τοῦτο ποιῆσαι. Αὐτῶν δὲ φιλονικούντων,
 λέγει ὁ ἀνθρωπος ἐκεῖνος τῷ πραγματευτῇ· «ἀδελφέ, θέλεις ποιήσωμεν
 φ.240^v ὁμοῦ τοὺς γόμους; λάβε καὶ τὸ παιδίον μου μετὰ σοῦ, ὃ / πως διδάξης
 24 αὐτό, καὶ ἐν τῷ ἐπανελθεῖν σε, ἀποδώσω σοι τὸν μισθόν σου». Ὁ δὲ
 πραγματευτῆς τὸ πονηρὸν ἐνθυμούμενος, λέγει αὐτῷ· «μετὰ τὴν πρεσβείαν
 τοῦ ἁγίου Θεοδώρου παιδεύσω αὐτὸν ὡς τέκνον ἐμόν καὶ ἐν τῷ ἐπα-
 27 νελθεῖν ἡμᾶς πολλὰ ἔχεις εὐχαριστήσαι μοι». Καὶ ποιησάντων ἅμα τοὺς
 γόμους, εἰσήγαγεν αὐτὸν μετὰ τοῦ παιδίου εἰς τὸν ἅγιον Θεόδωρον ἔνδον
 τοῦ ναοῦ καὶ λέγει τῷ πραγματευτῇ· «λάβε τὸ παιδίον μου ὡς ἐκ χειρὸς
 30 τοῦ ἁγίου Θεοδώρου». Καὶ παραλαβὼν ὁ ἄθλιος τὸ παιδίον ἐπορεύετο
 τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. Καὶ ὀδεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα συνήνητησεν ἐν τῇ ὁδοῖ·

2C τὸν ἐμόν corr. τῷ ἐμοὶ γ γον

Πέρσας καὶ λέγει αὐτοῖς «ἀγοράσατε τὸ παιδίον μου τοῦτο» / οἱ δὲ λέ-φ.241^ε γουσιν αὐτῷ· «καὶ διατί πωλεῖς τοῦτο;» ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· «τοῦ δούλου μου ἔστιν υἱὸς καὶ ἡ σύμβιός μου ζήλω φερομένη ἠνάγκασέ με τοῦ πρᾶσαι 3 αὐτό, ἀλλὰ καὶ παραγγελίαν ἔχει ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ λέγειν ὅτι ἔλεύθε- θερος εἰμί, καὶ μὴ πιστεύσητε αὐτόν». Οἱ δὲ εἶπον αὐτόν· «εἰπὲ τὸ τίμημα αὐτοῦ». Καὶ λέγει αὐτοῖς· «δότε μοι δεκαπέντε νομίσματα καὶ λάβετε αὐτόν». 6 Καὶ ἔδωκαν τὰ δεκαπέντε νομίσματα μετὰ πάσης προθυμίας καὶ ἔλαβον τὸ παιδίον οἱ Πέρσαι καὶ ἐπορεύοντο τὴν ὁδὸν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἰς ἕξ αὐτῶν ὁ ὠνήσας αὐτόν ἀπέστειλεν αὐτόν εἰς τὸ ποιμνιον αὐτοῦ μετὰ τοὺς δου- 9 λους αὐτοῦ. Ὁ δὲ πραγματευτὴς ὁ πρᾶσας τὸ παιδίον πορευ/όμενος ἐν τῆφ.241^ν ὁδῷ ἐν δασυτάτῳ τόπῳ συνήντησαν αὐτῷ λησται καὶ κρατήσαντες ἀπέ- κτειναν αὐτόν ἐν μαχαίρᾳ καὶ τὸν δοῦλον αὐτοῦ καὶ ἤραν πάντα τὰ 12 ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ ὄντως δικαία ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς δίκαιος κριτὴς ἔστιν.

Χρόνου δὲ παρελθόντος οἱ γονεῖς τοῦ παιδίου μεγάλως θλιβόμενοι τὴν 15 ὑστέρησιν τοῦ παιδὸς αὐτῶν, ἐμάχοντο πρὸς τὸν ἅγιον Θεόδωρον λέγοντες· «ἅγιε Θεόδωρε, ἡμεῖς εἰς σὲ ἐπιστεύσαμεν καὶ δεδώκαμεν τὸ φίλατον ἡμῶν τέκνον, λοιπὸν οὐκέτι ἀπερχόμεθα ἐν τῷ ναῷ σου, οὔτε ἀπὸ τὴν 18 σήμερον τὴν πανήγυριν σου πανηγυρίζομεν». Τῶν δὲ συγγενῶν παρα- μυθουμένων οὐκ ἐπέιθοντο, ἀλλ' ὀδυρόμενοι ἔκλαιον / λέγοντες· «οἴμοι τέ-φ.242^ε κνον Ἰωάννη, ποῦ πορεύεις; ἄρα ἐτελεύτησας; ἄρα ἐσφάγης ὡς ὁ Ἄβελ 21 ὑπὸ τοῦ Κάιν; ἄρα ἐπράθης ὡς ὁ Ἰωσήφ ὁ πάγκαλος; ἄρα ἐβρώθης ὑπὸ λύκων; Οἴμοι τέκνον, πῶς θρηνήσωμεν; ὡς νεκρὸν ἐν τάφῳ; ἀλλὰ οὐδὲ τοὺς ἐνταφιαστὰς οἶδαμεν. Ὅμως, φίλοι μου, θρηνήσω ὡς Ἰακώβ τὸν 24 Ἰωσήφ; ἀλλ' ἐκεῖνος ὑπὸ Θεοῦ ὀδηγούμενος βασιλείαν ἐκληρονόμησεν, ἀλλ' ὁ ἐμὸς υἱὸς μακρόθεν πρᾶθεις οὐκ οἶδαμεν αὐτό(ν), τρία ἔτη ἔχει τοῦ μὴ φαίνεσθαι». Καὶ ἐπαραμυθοῦντο ὑπὸ συγγενῶν καὶ φίλων τοῦ μὴ 27 οὕτως θρηνεῖν καὶ βλασφημεῖν πρὸς τὸν ἅγιον.

Ὁ δὲ μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρος ἀπῆλθεν εἰς τὸ ποιμνιον ὅπου ἦν τὸ παιδίον, / ὁ Ἰωάννης, καὶ λέγει αὐτῷ· «πόθεν εἶ σὺ παιδίον»; λέγειφ.242^ν αὐτῷ· «κύριέ μου, ξένος εἰμι πεπραμένος ἐκ χώρας τῶν Εὐχαΐτων καὶ οἱ γονεῖς μου δέδωκάν μοι τινὶ πραγματευτῇ μετὰ καὶ θποζυγίου, ὅπως δι- 33 δαχθῶ τὴν πείραν τῆς πραγματείας, καὶ παραλαβὼν με ὁ ἄνομος καὶ 33 ἄθλιος ἀπὸ τὸν νοὸν τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ὡς υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ὠδεύσαμεν ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ ὑπήντησαν ἡμᾶς Πέρσαι καὶ πέπρακέν μοι εἰς νομίσματα ἰε' καὶ εἰμί ἐνταῦθα». Καὶ λέγει πρὸς αὐτόν ὁ ἅγιος Θεόδωρος· 36

12 Ψαλμ. 7,11 19-20 παραμυθούμενον χ'φον 2 αὐτὸ χ'φον ἴσως ἐννοητέον αὐτὸ τὸ παιδίον.

«δεῦρο τέκνον καὶ ἀπάξω σε εἰς τὸν πατέρα σου». Ὁ δὲ λέγει· «φοβοῦμαι μὴ καὶ σὺ λαβῶν με, ἀλλαχοῦ πράξης με». Ὁ δὲ ἅγιος λέγει αὐτῷ·
 φ.243^r «μὴ φοβοῦ, τέκνον μου Ἰωάννη, ἐγὼ φίλος / εἰμὶ τοῦ πατρός σου»
 Τότε δώσας αὐτῷ ὕπνον ἤρεν τὸν νοῦν τοῦ παιδίου καὶ ἐπάρας αὐτόν, ἀπήγαγεν εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ καὶ κοιμήσας αὐτὸν ἐπὶ τοῦ σκάμνου.

6 Πρωί(ας) δὲ γενομένης, ἀνέστη ὁ σχολάριος κροῦσαι τὸ ξύλον καὶ ὄρᾳ παιδίον κείμενον ἐπὶ τοῦ σκάμνου καὶ λέγει αὐτῷ· «πόθεν εἶ παιδίον;»
 ἔξυπνος δὲ γενόμενος, λέγει αὐτόν· «ἐγὼ ἐν τῷ ποιμνίῳ τοῦ κυρίου μου
 9 εἰμὶ μετὰ καὶ τοὺς συνδούλους μου». Λέγει αὐτῷ ὁ σχολάριος· «ἀνάβλεψον παιδίον καὶ ἴδε ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου· εἰπέ μοι, παιδίον, πόθεν εἶ καὶ πῶς ἐνταῦθα ἠύρεθης;» Ὁ δὲ παῖς λέγει· «ἀπὸ Εὐχαΐτιαν
 12 εἰμί, υἱὸς κόμητος τινός». Τότε ἐπέγνωσεν αὐτὸν ὁ σχολάριος καὶ δρα-
 φ.243^v μῶν ἀπῆλ/θε πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέρα καὶ λέγει αὐτῷ· δεῦρο ἀδελφέ, καὶ ἴδε παράδοξον θαῦμα ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου». Καὶ λέγει αὐτῷ·
 15 «τί ἔχω ἰδεῖν· τὸν υἱόν μου ὑστέρησέν μοι, ἄλλα εἶ τι θέλει ἄς ποιῆ». Καὶ λέγει αὐτόν ὁ σχολάριος· «ἀδελφέ, δεῦρο ἀκολούθει μοι καὶ λάβε τὸν υἱόν σου.» Καὶ ἀκούσας ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, δρομαῖοι πορευ-
 18 θέντες εὔρον τὸν υἱὸν αὐτῶν, καὶ περιπλακέντες κατεφίλουν αὐτὸν μετὰ δακρῶν δοξάζοντες τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἅγιον Θεόδωρον. Τὸ δὲ παιδίον διηγῆσατο ἅπαντα τὰ συμβάντα αὐτῷ καὶ λαβόντες τὸν υἱὸν αὐτῶν ἀπῆλθον
 21 ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν, καὶ συναχθέντων τῶν φίλων καὶ τῶν συγγενῶν συν-
 φ.244^r ἐχάρησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ πατὴρ / αὐτοῦ ἔσφαξεν πρόβατα καὶ βόας καὶ ἐποίησαν δοχὴν μεγάλην τῷ Θεῷ καὶ τὸν ἅγιον.

24 Καὶ τῶν ἱερέων λειτουργούντων ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, ἰδοὺ καὶ τὸ ὑποζύγιον μετὰ καὶ ἐτέρου ἵππου. Καὶ τὴν ἔλευσιν τοῦ παιδίου αὐτῶν ἰδόντες καὶ τὸ ὑποζύγιον μετὰ τοῦ ἵππου, ἀνεβόησαν πᾶς ὁ
 27 λαὸς δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἅγιον Θεόδωρον, τὸν ποιοῦντα μεγάλα θαύματα, ὅτι αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν· ἀμήν· ἀμήν.

Δ'

BQOL [Ἄλλ' εἰ βούλει καὶ ἕτερον θαῦμα ἐκ τῶν τοῦ μάρτυρος
 προσθήσωμεν τῇ ἡμετέρᾳ ἀγάπῃ]

B [Ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Εὐχαΐτων ἐπαρχία τις θιάρχει λεγομένη Ποντο-
 φ.71^v ηράκλεια. Κἀκεῖσε πολλάκις τὸ γένος τῶν Ἰσραηλιτῶν περιέτρεχον καὶ

30 τῶν om. O 30-31 θαῦμα προσθήσωμεν ἐν τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ τοῦ μάρτυρος
 L 31 ἀγάπη add. θαῦμα ἕτερον τοῦ ἁγίου O 32 Εὐχαΐτων ἀντὶ Εὐχαϊτῶν

πολὺν λαὸν τῶν χριστιανῶν ἐκούρσειον. Ἐκ τοῦ συμβεβηκότος ἡχμαλώ-
 τευσαν καὶ μετ' αὐτῶν υἱὸν μονογενῆ χήρας τινός. Ἐπεὶ οὖν ἡ χήρα
 ἔκλαιεν ἔλεινῶς καὶ ἀπαραμύθητα καὶ ἕτερον υἱὸν οὐκ εἶχεν παραμυ- 3
 θήσασθαι τὸν πόνον αὐτῆς, ἐπορεύετο καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἰς τὸν ναὸν
 τοῦ μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου ἰκετεύουσα αὐτὸν / ὀδυρομένη καὶ κλαί- φ. 72^τ
 ονσα γοερῶς καὶ πρὸς τὸν μάρτυρα ἔλεγεν· «Οἶδας, ὦ ἅγιε μάρτυς, ὅτι ἐξ 6
 ἀρχῆς τὸν ἕμὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ εἰς σὲ ἀνέθηκα. Ἐγὼ μὲν αὐτὸν ἐγέν-
 νησα, σὸς δὲ υἱὸς ὑπάρχει κατὰ χάριν καὶ ἔνεκεν τούτου, ἵνα φυλάττης
 αὐτόν, τὴν ἱεράν σου μνήμην καὶ λειτουργίαν καθ' ἕκαστον ἔτος ἐτέλουν. 9
 νῦν δὲ ἐμὲ τὴν τάλαιναν καὶ ἔλεινῆν ἀπερφάνισας παντελῶς καὶ ὄυκ ἔχω
 ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν. Διὰ τοῦτο δέομαί σου, ἅγιε τοῦ Θεοῦ, ἐλείπερ
 τὸ αἷμα τὸ σὸν ἐξέχεας ὑπὲρ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ παρησίαν 12
 ἔχεις πρὸς αὐτὸν καὶ ὅσα ἂν αἰτήσης δῶῃ σοι ὁ Κύριος, αἰτῶ σοι καὶ
 ἐγὼ, ἵνα τὸν υἱόν μου ἐλευθερώσης ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας». Ταῦτα δὲ καὶ
 ἄλλα πολλὰ ἔλεγε τὸ γύναιον μετὰ δακρῶν καὶ οἰμωγῶν, νυκτός καὶ 15
 ἡμέρας πρὸς τὸν ἅγιον ὑπὲρ τοῦ / υἱοῦ αὐτῆς, ὅπως λυτρώσῃ αὐτὸν ὁ φ. 72^ν
 ἅγιος ἐκ τῆς δεινῆς συμφορᾶς τῆς αἰχμαλωσίας, ἐπειδὴ λέγει ὁ προφήτης
 Δαυὶδ ὅτι ἴθλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν πληροὶ ὁ Κύριος'. 18

Ἐφθασεν ὁ καιρὸς τῆς ἑορτῆς τοῦ μάρτυρος Θεοδώρου, ἐμνήσθη πά-
 λιν ἡ χήρα ὅπως ἐτέλει τὴν αὐτὴν ἑορτὴν μετὰ ἐπιχαρίας καὶ λαμπρότη-
 τος καὶ μετὰ δακρῶν ἔλεγεν ἐν ἑαυτῇ· «πῶς καὶ τίνα τρόπον ἐκτελέσω 21

32-33 Ποντουράκλεια Ο 33 Κάκεισε πολλάκις τὸ γένος τῶν om. Q / περιέτρε-
 χεν L μετὰ τὸ περιέτρεχον ἐπαναλαμβάνεται ἡ φράσις 'καὶ πολλάκις τὸ γένος τῶν Ἰσμη-
 λιτῶν περιέτρεχον' ἐν B

1 ἐκούρσειον (ἐκούρσειεν L) OL ἐκρούσειον BQ / ἐκ add. δὲ Q / συμ-
 βεβηκότος add. οὖν L 1-2 ἡχμαλώτευσαν add. λαὸν πολὺν O 2 καὶ μετ'
 αὐτῶν BQ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ L καὶ μετ' αὐτοῦ ἡρπίγγη καὶ υἱὸς χήρας
 τινός μονογενῆς O 3 ἀπαραμύθητο κατ' ἀρχάς, εἴτα διορθῶνται εἰς ἀπαραμύθητος ἐν
 Q ἀπαραμύθητος L / καὶ ἕτερον Y ἕτερον γὰρ L 4 ἐπορεύετο add. καὶ Q οὖν
 L 6 γοερῶς BQL ὀδυρομένη; O / μεγαλομάρτυρα λέγουσα L / μεγαλομάρτυς
 L 8 ὑπῆρχε QO / ἔνεκα O 8-9 φυλάττη; αὐτὸν transp. O 9 τὴν ἱεράν — ἐπι-
 τέλουν, ἵνα φυλάττη; αὐτόν L / καθ' ἕκαστος O / ἐπιτέλουν L 10 ἀπερφάνισας
 BO ἀπερφάνισα; L Q γράφει κατ' ἀρχάς ὅπερ ἐπειτα σβένει καὶ γράφει ἠφάνισας /
 παντελῶς BQL ἕως τέλους O 11 Λουκ. 9,58· Ματθ. 8,20 / τοῦ Θεοῦ om. L / ἐπεί-
 περ Y ἐπειδὴ L 12 τὸ σὸν BOL σου Q / καὶ om. L 13 καὶ' om. L / ὅσα
 ἂν Y ὃ ἂν L 13 δῶῃ σοι Κύριος; Y δώσει ὁ Ἰησοῦς; L 13-14 αἰτῶ σοι —
 αἰχμαλωσίας om. L αἰτῶ σοι ἀντι αἰτῶ σε 15 ἄλλα πολλὰ transp. Q / ἔλεγε τὸ
 γύναιον BQL ἡ μακαρία γυνὴ ἔλεγεν O 17 τῆς' Y καὶ L 17 ἐπειδὴ Y καθὼς L
 18 ὅτι add. τὸ L / πληροὶ ὁ Κύριος Y ποιήσει L (Ψαλμ. 145,1) 19 ἐπεὶ
 δὲ ἔφθασεν L / μεγαλομάρτυρος; L / ἐμνήσθη — ὅπως κατ' ἀποκατάστασιν
 τοῦ ἐμνήσθη — πῶς; = ὅτι ἢ πῶς πλ. καὶ κλιωτέρον; ὀρῶντες; πῶς ἐτέλει
 Y ἐπιτελέσει L 20 αὐτὴν om. L 3 ἐπιχαρίας L / μετὰ² om. L 21 πρὸς ἐαυτὴν
 L τρόπῳ B.

τὴν ἑορτὴν ταύτην τοῦ γλυκυτάτου μου υἱοῦ μὴ παρόντος; ποίοις ὀφθαλμοῖς ἀτενίσω τὸν τόπον ὅπου ἴστατο ὁ μονογενὴς μου; πῶς ἐπιβλέψω εἰς
 3 τὴν ἱεράν ταύτην ἀκολουθίαν πάντων παρόντων καὶ τοῦ υἱοῦ μου μὴ ὄντος; πῶς ὑπομείνω ἄνευ δακρῶν καὶ στεναγμῶν, διότι τὴν πᾶσαν μου ἐλπίδα ἔστερήθην; Τοιγαροῦν δέομαί σου, ὦ τοῦ Χριστοῦ γνήσιε δοῦλε,
 φ. 73r ἵνα μοι ἀνακομήσῃ καὶ παραμυθίαν / τῆς ἐμῆς χηρείας ποιήσῃς. Ταῦτα μὲν λέγων, συνεχῶς εἰσῆρχετο εἰς τὸν ναὸν βρέχων τοῖς δάκρυσιν τοῖς ποσὶ τοῦ μάρτυρος καὶ ἐτέλεσε τὴν μνήμην αὐτοῦ.

9 Τί οὖν, ἄρα παρεῖδε κύριος τὴν δέησιν αὐτῆς; οὐ· ἀλλὰ τῇ νυκτί, ἣ ἐπετελεῖτο ἡ μνήμη τοῦ μάρτυρος, αἴφνης ἀορὶ τῶν νυκτῶν ὑμνούντων καὶ ψαλλόντων τῶν ἱερέων, εὐρέθη τοῦ γυναιίου ὁ υἱὸς ἐν μέσῳ τῆς
 12 ἐκκλησίας φερόμενος ὑπὸ τοῦ ἁγίου καὶ ὀχοῦμενος ἐν ἵπῳ λευκῷ. Ἦκουσαν δὲ καὶ οἱ πιστοὶ καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι τὸν κρότον τοῖς ποσὶ τοῦ ἵππου καὶ ἐξέστησαν ἅπαντες ἐπὶ τῷ παραδόξῳ θαύματι, τὸ γενόμενον ὑπὸ
 15 τοῦ ἁγίου, ὀρῶντες καὶ τὸν παῖδα πῶς ἐξηγεῖτο τὴν τοῦ ἁγίου ἀρπαγὴν ἐκ μέσων τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ ἔδωκαν αἶνον καὶ δοξολογίαν τῷ Θεῷ καὶ τῷ θεράποντι αὐτοῦ Θεοδώρῳ.]

p. 73v [Καὶ / ἄλλων πολλῶν θαυμάτων αὐτόπτης γεγονῶς ὁ ἅγιος οὗ ὁ κύριος πρὸς βοήθειαν τοὺς ἁγίους αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀποστελλομένους.]

Ε'

Στουδίτης σιγ. θ' σ. 364

21 Μάρτυς ἐκεῖνος ὁ παῖς σὺν ἄλλοις, / ὃν αἰχμάλωτον εὗρες καὶ πεπραμένον / καὶ χρηστευθεὶς / συνεπέφερες εὐθύς τῷ ἵπῳ λευκῷ, ἀλόγῳ, ὧπερ ἐδρέψω, / παραδοὺς τῷ οικείῳ γεννήτορι· ἐν τούτοις γὰρ ὥφθησ
 24 μηδέπω ἔῶν / τοὺς πιστοὺς ὅτε αἰτοῦντας ἐπικουρεῖν, / πρεσβεύων μὴ παύσῃ ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

2 μονογενὴς add. υἱὸς L 8 ταύτην ἀκολουθίαν transp. O 4 ὄντως BO L παρόντως Q / πᾶσαν Y παροῦσαν L 5 ὑστερήθην L / τοιγαροῦν QO L τὸ λοιπὸν B / σου om. B / Χριστοῦ Y Θεοῦ L 6 μοι om. L 7 μὲν Y οὖν / L λέγων καὶ βρέχων κατ' ἀποκατάστασιν τῶν τροπικῶν μετοχ. λέγοντας καὶ βρέχοντας 7 8 τοῖς—μάρτ. Y τοὺς πόδας τοῦ μάρτυρος τοῖς δάκρυσιν L τοῖς ποσὶ ἀντὶ τοῦ τοῦ πόδας 8 καὶ ἐτέλεσε—μάρτυρος om. Q πιθανότατα ἐνεκα τοῦ ὁμοιοτελείου· πβλ σιγ. 8 καὶ 10 / τῇ μνήμῃ O 9 παρεῖδε add. ὁ O 17 οὗ BO (Q vac.) οὐδαμῶς L / ἐν ἣ L 10 ἐπιτελεῖτο B / ἀορὶ τῶν νυκτῶν corr. ἀοράτων τῶν νυκτῶν Y· τοῦτο μὴ ἐννοήσας βέβαια ὁ ἐγγράμματος γραφεὺς τοῦ L μετέβαλεν δλόκληρον τὴν φράσιν εἰς: αἴφνης ἀοράτως, τῶν λαῶν ὑμνούντων καὶ τῶν ἱερέων ψαλλόντων, εὐρέθη... 11 ἀοράτως εὐρέθη O / ἐν add. τῷ O 14 ἐπὶ τὸ παράδοξον θαύματι· κατ' ἀρχάς, ἔπειτα οὖν γίνεται τὸ τι ἐν Q / τὸ γενομένον Y τῷ γενομένῳ L om. O 15 ἐπαύθη ἐνοσητόν καὶ ἀκούοντες τὸν παῖδα κλπ. 16 ἐκ μέσων BQL ἐν τῶν μέσων O / δόξαν καὶ αἶνον Q 17 θεράποντι αὐτοῦ Y μεγαλοπάρτυρι L 18 αὐτόπτης—ἀποστελλομ. Y αὐτόπται γενόμενοι τοῦ ἁγίου, ὃν ὁ Ἰησοῦς πρὸς βοήθειαν ἡμῶν ἀπέστειλεν L

ΣΤ'

Πεδιάσιμος σ. 19 - 20

Δηγεῖται ὑπὸ ἄλλην μορφὴν τὸ πρῶτον θαῦμα τῆς συλλογῆς τοῦ Ψευδοεκαταρίου.

Z'

Μηναῖον

Αἰχμαλώτους λυτρῶσαι.

H'

Κῶδ. "Ανδρου 40

Αἰχμαλώτους ἠλευθέρωσεν καὶ 'χήρας υἱὸν ἠλευθέρωσεν' ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ τοῦ Ψευδοεκαταρίου.

Θ'

Συναξάριον 'Αγ. Νικολάου

Τοῦ ἀπὸ τῆς φυλακῆς ἐν τῇ τῶν Ἀγαρηνῶν χώρα ἀρπαγέντος μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος καὶ ἐν τῷ Βυζαντίῳ μιᾷ νυκτὶ διασωθέντος.

VCRD

2. Θαῦμα δεύτερον

VC

A'

Περὶ τῆς ὄρνις τῆς χήρας.

V
φ.117r

Γυνὴ δέ τις πενιχρὰ εὐχαριστοῦσα τῷ ἁγίῳ ὄρνιν ἐξωοτρόφει εἰς τὴν αὐτοῦ ἀφιέρωσιν προσ / κομίσει αὐτὴν βουλομένη. Στρατιώτης δέ τις βία τὴν ὄρνιν ἀφαρπάσας ἀπέτρεχεν. Ἡ δὲ γυνὴ ἐπιτρέχουσα, διεμαρτύρατο τοῦ ἁγίου εἶναι τὴν ὄρνιν. Ἐκεῖνος δὲ τοῦ τρέχειν οὐκ ἐνέδωκεν, ἀλλὰ καὶ σφάζει αὐτὴν καὶ κατεσθίει καταπεφρονηκῶς τοῦ μάρτυρος. Καταλαμβάνει δὲ αὐτόν, 'ἔτι τῆς βρώσεως οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ,' ὃ τῆς κα- 15 ταδικῆς θρηῆνος. Τὸν ἵππον γάρ, ὃν ἐκέκτητο πρὸς τὰς πολεμικὰς αὐτοῦ

A'. 9 Περὶ τῆς ὄρνις τῆς χήρας V B' θαῦμα δεύτερον C 10 δὲ om. C / ἐξωοτρόφει C 11 ἀφιέρωσιν προσκομίσει αὐτὴν βουλομένη V ἀφιερῶσαι προσφορὰν C 12 ἀρπάσας C / ἀπέτρεχεν V ἀνέφερον C / ἐπιτρέχουσα V δραμοῦσα C 13 τοῦ τρέχειν V πρὸς τὸ οὗς C 13-14 καὶ σφάζει V σφάξας C 14 καὶ κατεσθίει V εἶσθεν C / καταπεφρονηκῶς τοῦ μάρτυρος V περιφρονήσας τὸν μάρτυρα C 15 ἔτι V ἢ μετὰ C / οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ V ἥδονή C (Ψαλμ. 77,30) 6 τὸν om. C / ὃν add. αὐτὸς C / αὐτοῦ V αὐτῷ C

χρείας, ἐξαίφνης βλέπει νεκρόν. Ἐπιγνώκτος οὖν κατὰ ἀγανάκτησιν τοῦ
 μάρτυρος τοῦτο συμβαίνειν αὐτῷ, λαμβάνει δύο ὄρνεις καὶ τὴν στρωθῖν
 3 τοῦ ἑαυτοῦ ἵππου καὶ ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου, ἐξομολογούμενος
 καὶ ἰκετεύων μετὰ δακρῦν τὸν ἅγιον καὶ λέγων· «μίαν ὄρνιν ἤρπασα ἅγιε·
 ἰδοὺ λάβε δύο καὶ ἀπόδος μοι τὸν ἵππον μου». Πρὸ δὲ τοῦ παραγενέσθαι
 6 αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ, συνέβη τινὰ προσαγαγεῖν ἵππον τῷ μάρτυρι καὶ προ-
 εφανέρωσεν ὁ ἅγιος τῷ οἰκονόμῳ καὶ τῷ προσμοναρίῳ περὶ τοῦ στρατι-
 ώτου, ὅτι μέλλει ἔρχεσθαι τις τοιόνδε σχῆμα ἔχων, λαβὼν παρ' αὐτοῦ τὴν
 9 ὄρνιν, ἀνταπόδος τὸν προσειχθέντα μοι ἵππον. Ὅπερ καὶ ἐποίησεν καὶ
 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος ἀπολαβὼν τὸν ἵππον, ἀπευχαριστῶν τῷ Θεῷ καὶ τῷ
 ἁγίῳ μάρτυρι Θεοδώρῳ.

R

B'

φ.140ν Γυνή τις πενιχρὰ καὶ πτωχὴ ὄρνιν, ἐξ ᾧν ἔτρεφεν, εἰς τὴν τοῦ μάρτυ-
 ρον προσφορὰν καθιέρωσεν. Στρατιώτης δὲ τις τὴν ὄρνιν λαβὼν τῇ ἄρ-
 παγῇ, ἐπεβόα αὐτῷ εἶναι αὐτὴν τοῦ μάρτυρος. Ὁ δὲ μὴ φοβηθεὶς, ἔσφα-
 15 ξεν αὐτὴν καὶ ἔφαγεν. Εἶτα τί καταλαμβάνει τὸν ἵππον, ὃν ἐκέκτητο καὶ
 εἰς πόλεμον εἶχεν βοήθειαν; ὁ ψόφος. Ὁ δὲ γνοὺς τὴν βλάβην, ἦν ἐποί-
 ησεν, ἐβόα κατὰ τοῦ ἁγίου βασιάζων τὴν σέλλαν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ.
 18 «μίαν ἄρπάσας ὄρνιν, ἵππον ἀνταπαιτήθη παρὰ σοῦ πολεμικόν. Ἴδου
 διπλοῦν σοι καταβάλλω τὸ ἄρπαγμα». Ὅρα οὖν καὶ τὴν τοῦ ἁγίου οἰκο-
 νομίαν. Ἐπιφανεὶς τῷ κηδεμόνι οὖν τῆς ἱερᾶς ἀθλῆς φησί, στρατιώτην
 21 τὸν ἐλθόντα μετὰ τοιοῦδε σχήματος, λαβὼν παρ' αὐτοῦ τὴν ὄρνιν, ἀντα-
 φ.141ν πόδος τὸν ἵππον, ὃν μοι προσέφερεν ὁ δεῖνα. Καὶ διυπνισθεὶς ἐποίη- /
 σεν οὕτως. Καὶ ὁ ἵππος λαβὼν τὸν ζητοῦντα τὸν ἅγιον δεσπότην αὐτόν,
 24 ἀπῆλθε χαίρων μετὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

Γ'

Ἔτερον θαῦμα τοῦ ἁγίου.

D

φ.284ν Γυνή τις πτωχὴ γρα(ῦ)ς, ἔχων ὄρνιν μίαν, θέλων δὲ φέρειν ἐν τῷ ναῷ
 27 τοῦ ἁγίου ὡς μικρὸν κανίσκιον καὶ στρατιώτης τις κλαπὼν τὴν ὄρνιν.

1 χρείας add. ἀρμολιότατον C / ἐπιγνώκτος οὖν (ἀντι ἐπιγνώκτος) V ἐπιγνοὺς δὲ
 ὅτι C 2 τοῦτο συμβαίνειν αὐτῷ V ἦν τοῦτο συμβῆναι αὐτῷ C / λαβὼν C / καὶ om. C
 3 ἐξομολογ add καὶ μετανοῶν C / ἰκετεύων μετὰ δακρῦν V μετὰ δακρῦν ἰκέτευεν
 C 4 τὸν ἅγιον καὶ om. C / λέγων add. ἅγιε τοῦ Θεοῦ C 4 ὄρνιν ἤρπασα, ἅγιε V
 ἤρπασα ὄρνιν C 6 αὐτὸν om. C 7 τῷ προσμοναρίῳ V προσμοναρίῳ αὐτοῦ C
 8 μέλλειν εἰσερχεσθαι C / τις V ἀνήρ C 8 λαβὼν V καὶ λαβὼν C 9 Ὅπερ—
 ἵππον om. V πιθανώτατα ἕνεκα τοῦ ὁμοιοτελεύτου ἵππον—ἵππον (στίχ. 9 καὶ 10)
 11 Θεοδώρου V αὐτοῦ C

B'. 23 λαβὼν δηλον ὅτι ἐπὶ τῆς ράχεώς του

Γ'. 26 καὶ σ. 319,1 γρᾶς χ/φον πβλ. κατωτέρω σ. 319,3 ἐθα παραδιει γραῦς / φέρων χ/φον

Ἡ δὲ γρα(ῦ)ς ἐκείνη τρέχων ὄπισθεν τοῦ στρατιώτου κραζῶν καὶ λέγων· «ἄνθρωπε, στρέψον τὴν ὄρνιν, ὅτι τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐστίν». Ὁ δὲ στρατιώτης τοὺς λόγους τῆς γραῦς οὐδὲν λογισάμενος, θύσας δὲ τὴν ὄρνιν 3 καὶ φαγὼν αὐτήν, πάραυτα ἡ ὄρνις τοῦ ἁγίου ἔπεσεν εἰς αὐτόν. Ἐχων γὰρ ὁ στρατιώτης πάνυ θαυμαστόν ἵππον, καλὸν καὶ εὐδρομον εἰς τὴν στρατείαν αὐτοῦ, τὴν αὐτὴν ὥραν πεσὼν ὁ ἵππος ἔμεινε τεθνεώς. Ὁ δὲ 6 στρατιώτης ἰδὼν τὴν ἀδικίαν τῆς γυναικὸς μετενόησε. Καὶ ἀγοράσας ἑτέρας δύο ὄρνεις ἔφερεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου καὶ παρακαλῶν τὸν ἅγιον Θεόδωρον, ὅπως δώσῃ αὐτὸν ἕτερον ἵππον, ἵνα ἔχῃ αὐτὸν ἐν τῇ στρα- 9 τείᾳ. Ἦν δὲ ὁ στρατιώτης πάνυ πτωχὸς καὶ οὐκ ἔχων ἕτερον ἀγοράσαι. Ὁ δὲ ἅγιος σπλαγχνισθεὶς, λέγει τῷ ἱερεὶ τῆς μονῆς· «πρεσβύτερε, ἔλαρον τὸν ἵππον τὸν κάλλιον, ὃν χθὲς ἔφερον ἐν τῇ μονῇ καὶ δὸς τῷ στρατι- 12 ὴτῃ τῷ ᾧδε». Ὁ δὲ ἱερεὺς λαβὼν τὸν ἵππον / ἔδωκε τῷ στρατιώτῃ καὶ φ.285r ἀπήει χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ τὸν αὐτοῦ μεγαλομάρτυρα Θεόδωρον.

Δ'

Στουδίτης στρ. ια' σ. 364

(Πλήν γε λέξω ὀλίγα) πῶς ὁ ὄρνιν φαγὼν / ἀπώλεσεν ἵππον κάλλιστον, / ὅμως δὲ μάρτυς Χριστοῦ ὑπάρχων, / πῶλον ἕτερον δίδως τῷ στρατιώτῃ, ἵνα δειχθῆς / ἀμφοτέροις ἰσχύων, ὡς φίλος Χριστοῦ.

18

VCR

3. Θαῦμα τρίτον.

Α'

VC

Περὶ τοῦ δίσκου τοῦ κλαπέντος τοῦ ἀργυροπράτου.

V

Ἦν τις ἀργυροπράτης ἔχων τινὰ μίσθιον. Ὑπῆρχεν δὲ αὐτοῖς ἀργυ-φ117 ρὸς δίσκος πολύτιμος. Τίς οὖν συχνάζων αὐτοῖς καὶ ἐπιτηρήσας καιρὸν Ἐγκ. καὶ λαθῶν ἔκλεψε τὸν δίσκον. Καὶ ἤρξατο ὁ ἀργυροπράτης ἐξ ὑπονοίας 64 τὸν ἑαυτοῦ μίσθιον κατηγορεῖν, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ τοῦτον / κλέψας. Ἄπαι. φ.118r τούμενος οὖν ὁ τοιοῦτος μίσθιος, ὅπερ οὐκ εἶχεν, μετὰ πολλὴν ἔρευναν 24 καταφεύγει ἐπὶ τὸν μάρτυρα καὶ παραμένων ἐν τῷ τιμίῳ αὐτοῦ ναῷ παρεκάλει αὐτὸν νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἀποδυρόμενος τὴν συμφορὰν καὶ ἰκέ-

Θαῦμα τρίτον.—19 θαῦμα Γ' C Γ' V / Περὶ τοῦ ἀργυροπράτου C / τοῦ * C τὸ V 20 ἀργυρόδισκος C 21 καὶ om. C / καιρὸν om. C 22 ἔκλεψε V ἔκρυψε C / τὸν add. τοιοῦτον C 23 τὸν ἑαυτοῦ—κατηγορεῖν V κατηγορεῖν τῷ μισθίῳ αὐτοῦ C / ὅτι V ὡς C / τοῦτον V τούτῳ C 25 τιμίῳ αὐτοῦ ναῷ V εὐκτηρίῳ αὐτοῦ C 26 αὐτὸν V αὐτῷ C / καὶ ἀποδύροτο C

τευεν αὐτὸν τοῦ φανεροποιῆσαι τὸν τοῦτον κλέψαντα. Ὁ δὲ μάρτυς τοῦ Χριστοῦ ἐπικαμφθεὶς ταῖς δεήσεσιν αὐτοῦ, καταμηνύει τὸν τὴν κλοπὴν ἐργασάμενον καὶ φησι πρὸς αὐτόν· «ὄρθρου ἀναστάς πρόσελθε ἔξω τοῦ ναοῦ καὶ τὸν πρῶτον ὑπαντοῦντα σοι κράτησον ἀσφαλῶς καὶ παρ' αὐτοῦ, ὅπερ ζητεῖς, εὐρήσεις. Ἀλλὰ λαβὼν τὸ κλαπὲν παρ' αὐτοῦ, ἀπόλυσον αὐτὸν ἀνεύθυνον». Παρασκευάζει δὲ ὁ ἅγιος κἀκείνον τὸν κλέψαντα κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ τὸν τοιοῦτον δίσκον ἐπὶ διάπρασιν. Διὰ τὸ ἡμέρας παρελθεῖν λοιπὸν καὶ καταπαυθῆναι τὴν αὐτοῦ ζήτησιν, εὐρέθη ὁμοῦ συναντούμενος τῷ συκοφαντούμενῳ μισθίῳ. Καὶ δὴ ἐκείνου κρατήσαντος αὐτόν, ὁ κλέψας ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν λέγων· «ἄδελφέ, ὃν ζητεῖς δίσκον τοῦτον ἐγὼ προσφέρω· λαβὼν οὖν αὐτὸν ἀρκέσθητι καὶ μηδὲν με παραβλάψης». Ὅπερ καὶ ἐποίησε κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου.

R

B'

φ.141' Ἄνθρωπός τις ἀργυροπράτης ἀπώλεσεν δίσκον καὶ πολλὰ περιπολεύσας εἰς τοὺς μάντας, τέλος ἐπὶ τὸν ἅγιον καταφεύγει. Καὶ τῇ παρακλήσει καμφθεὶς, εἶπεν ὁ ἅγιος τῇ νυκτὶ τῷ ἀνθρώπῳ· «ὄρθρου γάρ, φησι, ἀναστάς ἐν τῷ ναῷ, τὸν πρῶτον περιυχόντα σοι κράτησον ἀσφαλῶς, παρ' αὐτῷ γὰρ εὐρήσεις, ὅπερ ζητεῖς. Ἄνεύθυνον οὖν ἄφες τὸν φωραθέντα». Καὶ ποιήσας οὕτως ὁ ἄνθρωπος, εὐθὺς ἐπελάβετο τοῦ ἀνδρός. Καὶ οὕτως ἔφη· «τὸν δίσκον ἐπιζητεῖς; Ἴδου προσφέρω σοι τοῦτον». Καὶ συγχωρήσας αὐτὸν κατὰ τὸ κελευσθὲν τοῦ ἁγίου, ὁ ἀπολέσας, ἀπῆλθον ἀμφοτέροι εὐχαριστοῦντες τῷ ἁγίῳ.

1 αὐτὸν V τούτῳ C / τοῦ' om. C φανερόν* ποιῆσαι C / τὸν τοῦτον κλέψαντα om. C 1-2 τοῦ Χριστοῦ V τούτῳ C 2 ταῖς δεήσεσιν αὐτοῦ om. C 3 πρὸς αὐτόν om. C / ὄρθρω C / ἔξελθε C 4 ὑπαντοῦντα C ὑπαντοῦν V 5 ἐπιζητεῖς C / ἀλλὰ V καὶ C / τὸ κλαπὲν παρ' αὐτοῦ λαβὼν C 6-7 τὴν αὐτὴν ὥραν V τὸν αὐτόν καιρὸν ἐπάραι C 7 ἐν ταῖς—δίσκον V τὸν τοιοῦτον δίσκον ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ C / ἐπὶ V εἰς C 8 τὸ V τῆς C / παρελθεῖν λοιπὸν V αὐτὸν ἀπελθεῖν C / αὐτοῦ ζήτησιν V ἑαυτοῦ ἔκσεξήτησιν C 9 ὁμοῦ V οὖν C / συναντούμενος ἀντὶ συναντώμενος 10 κρατήσας C / κλέπτῃς C / ἀπεκρίνατο C / πρὸς αὐτόν λέγων om. C / ἀδελφέ V ἰδὲ C 10-11 ἐζητεῖς C 11 τοῦτον ἐγὼ V ἰδοὺ C / προσφέρω V πρὸς σὲ φέρω C ἐδέχθη τὴν γραφὴν τοῦ V, εἰ καὶ ἐν τῷ Ἐγκ. γράφω πρὸς σὲ φέρω ἐπεὶ καὶ δύο ἐκ τῶν χ/φων τοῦ Ἐγκ. τὰ QG παραδίδουν προσφέρω πῖθανόν δὲ τὸ ἀντίβολον τοῦ V νὰ καταγεται ἐξ ἀντιγράφων τῶν χ/φων τούτων· καὶ ἡ παραλλαγὴ δὲ R κατωτέρω παραδίδει προσφέρω βεβαίως οὐδόλως ἀπίθανον νὰ παρελείφθη τὸ σὲ καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ V / λαβὼν οὖν αὐτόν V καὶ τοῦτον λαβὼν C 12 παραβλάψης C παραβλέψης V / πεποιήκεν C 13 ἁγίου—Θεοδ. V μάρτυρος V

B' 15 μάντας ἀντὶ μάντις

Γ'

Στουδίτης στρ. ια' σ. 365

Σὺν τούτοις ἔρω τὸν δίσκον, / ὃν κλέψας κυρίῳ ἀπέδοτο / αὐτὸν γνω-
ρίζεις, μάκαρ, στεργῶς, / καὶ δεικνύη προστάτης εὐήκοος, / πρεσβεῶν
μὴ παύση ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Δ'

Πεδιάσιμος σ. 23 - 24

Τὴν περὶ τοὺς ζημιουμένους ἀνάκτησιν.

Ε'

De Lagarde σ. 133,21

Καταμηνύει τοὺς ἔξωθεν φῶρας.

ΣΤ'

Μηναῖον

Καὶ ζημίαν φανέρωσιν ποιεῖς τοῖς συλληθεῖσιν ἀθλητά.

Ζ'

Κύριλλος Βίος ἁγ. Σάββα

Ἔστι τις ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει ἀργυροκόπος τῷ μὲν γένει Δαμασκηνός, τῷ
δὲ ὀνόματι Ρώμυλος, διάκονος τῶν πρώτων τῆς ἁγίας Γεθσημανεῖ. Οὗ-
τος ἐμοὶ ὁ Ρώμυλος διηγήσατο λέγων, ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς κοιμῆ- 9
σεως τοῦ μακαρίτου Σάββα, ἐσυλώθη τὸ ἀργυροκοπεῖον μου καὶ ἀπώλοντο
μέχρις που ἀργύρου λιτρῶν ἑκατόν. Ἐγὼ δὲ φησιν εὐθέως ἐξῆλθον εἰς τὸ
μαρτύριον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου καὶ ἐποίησα ἐπὶ πέντε ἡμέρας τὰ φῶτα 12
τοῦ ναοῦ καὶ ἔμεινα νυκτὸς καὶ ἡμέρας κλαίων ἐπὶ τῶν καγκέλων τοῦ
θυσιαστηρίου. Περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον τῆς πέμπτης ἡμέρας εἰς ὕπνον
ἠρπάγην καὶ θεωρῶ τὸν ἅγιον τοῦ Χριστοῦ μάρτυρα Θεόδωρον λέγοντά 15
μοι· «τί ἔχεις; τί ἀδημονεῖς τοσοῦτον καὶ κλαίεις;» Ὡς δὲ εἶπον ὅτι τὰ
ἴδια καὶ τὰ ἀλλότρια ἀπολέσας, τοσαύτας ἡμέρας συντριβομαι καὶ οὐδὲν
ὀφέλεσα, λέγει μοι ὁ ἅγιος· «Πέπεισο, οὐκ ἤμην ὧδε ἐκελεύθημεν γὰρ 18
συνδραμεῖν καὶ τῇ ἁγίᾳ τοῦ Ἀββᾶ Σάββα ψυχῇ ἀπαντῆσαι καὶ ὀδηγήσαι
ταύτην εἰς τὸν τῆς ἀναπαύσεως τόπον. Καὶ τὰ νῦν πορεύου εἰς τόνδε τὸν
τόπον καὶ εὐρίσκης τοὺς κλέψαντας αὐτόθι καὶ τὸν ἀργυρον». Καὶ ἀνα- 21
στάς αὐτῇ τῇ ὥρᾳ καὶ λαβὼν ἄλλους τινάς, ἀπῆλθον εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ ἁγίου
μηνυθέντα τόπον καὶ ἠῦραμεν οὕτως, καθὼς διὰ τῆς ὀπτασίας ἐμηνυθή.

RD

4. Θαῦμα τέταρτον

Α'

R

Δύο μάρτυρες καὶ ὁμότροποι καὶ συνήθεις τοῦ μάρτυρος μίαν ἔλαχον φ.141r

21

Ἐγκ. οἰκεῖν αὐλήν. Τινὲς οὖν τῶν ἐπιφανῶν κόσμον τινὰ γυναικεῖον παρεκατέ-
 65 θεντο. Εἶτα ζητούμενου, τὸ μὲν λαβεῖν ὡμολόγουν, τὸ δὲ τί γέγονεν, ἔφα-
 3 σκεν μὴ ἐπεγνωκέναι. Τούτο δὲ λαβὼν ὁ μετ' αὐτοῦ ὢν πονηρὸς παῖς ἀπέ-
 δωκεν τῷ ἰδίῳ πατρί, ὄντι μήκοθεν. Ἐγκαλούντων δὲ τῷ ἔχοντι τὴν ἀρχήν,
 ἐπικαλουμένων τὴν βοήθειαν τοῦ ἁγίου ἔρχονται ἐπὶ τῷ κελεύσματι. Ἐρ-
 6 χεται οὖν ὁ ἅγιος μετὰ τῶν ἁγίων ὀπλοφόρος ζητοῦντες τὸν τῆς πονηροῦς
 πράξεως ὑπηρέτην. Καὶ εὐρόντες αὐτὸν ἐκτείναν τὴν χεῖρα ὁ ἅγιος ἠκόν[τ]-
 9 ζεν τὸ ξίφος κατ' αὐτοῦ. Οἱ δὲ δύο τοῦτον δυσωπήσαντες μὴ λίαν ἀγα-
 9 νακτεῖν κατεπραῦναν τῆς ὀργῆς. Ὁ δὲ κλοπεὺς μὴ ὁμολογήσας, πάλιν οἱ
 ἅγιοι πικροτέρως ἠπειλοῦν αὐτῷ. Ὡς οὐδὲ πάλιν ἔλεγεν, ἐκ τρίτου φρανέν-
 φ. 1 11 τες, οἱ μὲν Β' πληγὰς αὐτῷ ἐπετέλουν, ὁ δὲ μάρτυς τοῦ Θεοῦ / Θεόδο-
 12 ρος εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ κλέπτου ἔνυξεν. Καὶ δὴ ὀδυνωμένου τοῦ κλέπτου
 τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, μεγάλως ἐβόα ὁμολογῶν τὸ χαωθὲν ἔχειν αὐτόν. Τοῦτο
 ὁ λαὸς ἀκούσας, εὐθὺς τὸν κρατούμενον χρηστὸν ἱερέα ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος
 13 ἔλαβον, τὸν δὲ ζητοῦντα τὸ κόσμιον κατεμήνουν, ὅστις καὶ ἀπολαβὼν τὸ
 κλαπέν, οἱ ἀμφοτέρωι θεραπευθέντες, ὅτε κλέπτῃς καὶ ὁ χαώσας, χαίροντες
 ἀπῆλθον:
 18 Μεμαθήκατε ὅπως ὁ μάρτυς οἶδεν κατὰ καιρὸν καὶ στρατιωτικῇ χρή-
 σασθαι δριμύτηι;

B'

D

Ἄτερον θαῦμα τοῦ ἁγίου.

φ. 285^r Ἀνήρ τις δεδωκώς τινος πρεσβυτ(έρ)ου τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τὴν κόσμη-
 σιν εἰς παρακαταθήκην φυλάσσειν. Καιροῦ δὲ ὀλίγου περάσαντος, ἀπέθαν-
 εν ἡ γυνὴ ἐκείνη τοῦ ἀνδρός, ὁ ἔχων τὴν κόσμησιν. Ἐμεινε δὲ ὁ ἀνὴρ
 24 αὐτῆς εἰς τὴν προῖκαν αὐτῆς ἐπίτροπος. Ἐλθὼν δὲ ὁ ἀνθρωπος πρὸς τὸν
 πρεσβύτερον ἐκείνον ζητῶν τὴν κόσμησιν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἱερεὺς
 ἐκεῖνος ἀνερευνησας τῷ σκευοφυλακίῳ καὶ μὴ εὐρῶν τι, λέγει πρὸς αὐτόν

1 - 2 παρεκατέθεντο ἀντὶ παρακατέθεντο 2 ὡμολόγουν δηλονότι ὅτε προσετη-
 κῶς καὶ ὁ ὑπογράφων αὐτῷ παῖς 2 - 3 ἔφασκεν δηλονότι ἰδὲ προσετηκῶς 4 μήκοθεν ἀντὶ
 μήκοθεν = ἀπὸ μακροῦ τόπου 5 ἐπὶ τῷ κελεύσματι τοῦ ἔστιν πράττουσιν ὡς ὁ ἅγιος ἐκέλευ-
 σεν 7 - 8 ἠκόνιζεν corr. πβλ. σ. 323 στίχ. 23 ξίφος ἠκονισμένον 15 - 16 ὅστις καὶ ἀπολα-
 βὼν τὸ κλαπέν ἀντὶ ὅστις καὶ ἀπέλαβε τὸ κλαπέν

B'.— 21 δεδωκώς ἀντὶ δέδωκε / τινὸς ἀντὶ τινὸς ἕνεκα τῆς ἐν τῇ λαλουμένῃ μετὰ γενικῆς
 προσώπου συντάξεως τοῦ διδώ (πβλ. τὸ νέον δίδω κάποιου) / πρεσβυτέρου corr. πρεσ-
 βύτου παραδίδουν ἀμφοτέρωι τὰ χ/φα VC, ἐνταῦθα ὁμως πρόκειται περὶ πρεσβυτέρου ἵος
 καὶ ἐν στίχ. 24 - 25 πρὸς τὸν πρεσβύτερον ἀγαγινώσκωμεν, καὶ ἐν τοῖς κατωτέρωι δὲ ὁσάκις
 γίνεται λόγος περὶ τοῦ ἀνδρός τοῦτου, ἀποκαλεῖται οὗτος ἢ ἀμφοτέρωι τῶν χ/φων ἱερεὺς
 24 ἔλθων ἀντὶ ἦλθεν, ὡς ἀνωτέρωι δεδωκώς ἀντὶ δέδωκε καὶ κατωτέρωι στίχ. 25 ζητῶν
 ἀντὶ ἐζήτει καὶ σελ. 323 στίχ. 10 καὶ 12 ἔχων ἀντὶ εἶχε

ἄδελφέ μου, ὁμολογῶ ὅτι ἀληθῶς δέδωκάς μοι τὴν κόσμησιν τῆς γυναι-
κός σου, ποῦ δὲ ἦν οὐ γινώσκω». Ἔμεινε δὲ ὁ ἀνθρώπος ζητῶν καὶ ἀπει-
λῶν, ἵνα προδώσῃ αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ δημοσίᾳ. Ὁ δὲ ἱερεὺς ἔμεινε ἐν 3
μεγάλῃ ἀθυμίᾳ καὶ οὐκ ἤδει τί ποιήσῃ.

Ἐν τῷ προαυλίῳ δὲ ἐν ᾧ ἦν ὁ ἱερεὺς, ἔστι ναὸς δύο ἁγίων μαρτύ-
ρων, οὐκ ἠδῆλωσε δὲ ἡ γραφὴ τίνας εἰσὶν αὐτοί. Ἔστι δὲ καὶ ὁ μέγας 6
Θεόδωρος ἐν ἐκείνῳ τῷ ναῷ, εἰκὼν αὐτοῦ. Τί ποιεῖ ὁ ἀξιόπιστος ἱερεὺς
ἐκεῖνος; ἔμεινε δὲ παρακαλῶν τοὺς δύο μάρτυρας ἐκείνους, ἐν ᾧ ἐλειτούρ-
γει ὁ ἱερεὺς, ἅμα τῷ μεγάλῳ Θεόδωρῳ. Οἱ δὲ ἅγιοι μάρτυρες ἐκείνοι οἱ 9
τρεις οὐκ ὤκνησαν πρὸς θεραπείαν καὶ φανέρωσιν τοῦ πράγματος. / Ἐχων φ.285v
δὲ ὁ ἱερεὺς διάκον ἐν τῇ αὐτοῦ ὑπηρεσίᾳ πονηρὸν καὶ κακότροπον καὶ ὁ
διάκων ἔχων πατέρα καὶ αὐτὸν κακόβουλον. Ἐπεισε δὲ ὁ πατήρ τὸν διά- 12
κον, τὸν ἑαυτοῦ υἱόν, ὅπως κλέψῃ ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τὴν κόσμησιν ἐκεί-
νην τῆς γυναικὸς λαθόντος τοῦ ἱερέως. Τί γοῦν πράττουν οἱ ἅγιοι τρεῖς
οὗτοι; Ἐφάνησαν δὲ αὐτοί, ὡς ἐν δικαστηρίῳ τινὶ ἔχων τὸν κακότροπον 15
διάκον ἐκεῖνον ἐκεῖ, καθεζόμενοι καὶ οἱ δύο μάρτυρες, ὁ δὲ ἅγιος Θεόδω-
ρος ἐστηκὼς ἦν, ἐξετάζων δὲ τὸν διάκον καὶ ἀπειλῶν αὐτὸν καὶ λέγων
ὁμολόγησον, εἰδεμὴ γε βασάνους δοιμυτάτους ὑποδείξω σοι. Ὁ δὲ διάκων 18
οὐκ ἤθελεν ὁμολογήσαι. Ἔδωκαν αὐτῷ προθεσίαν ἡμερῶν ὀκτώ. Ὡς οὖν
ἤλθεν ἡ ὥρα τῆς προθεσίμιας, πάλιν ἐφάνησαν οἱ ἅγιοι τρεῖς οὗτοι ἐν τῷ
δικαστηρίῳ, οἱ δύο καθεστηκότες, ὁ δὲ στρατιώτης Θεόδωρος ἐστηκὼς ἦν. 21
Ἦν δὲ ὁ Θεόδωρος ὀπλισμένος ὡς ἐν τάξει στρατιώτου λαμπροῦ, κρατῶν
ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ξίφος ἠκονισμένον ἀστράπτον, λαμπρόν. Λέγουσι δὲ οἱ
δύο μάρτυρες ἐκείνοι· «ὁμολόγησον, μὴ κακῶς ἀποθάνῃς». Ὁ δὲ διάκων 24
οὐκ ἤθελεν ὁμολογήσαι. Ἀγανακτῶν δὲ ὁ Θεόδωρος κατὰ τοῦ διακόνου,
θέλων κόψαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Οἱ δὲ δύο μάρτυρες ἔμειναν παρακα-
λοῦντες τὸν ἅγιον Θεόδωρον, / λέγοντες· «μὴ ἀδελφέ μου Θεόδωρε, μὴ φ.286r
οὕτως ἀγανακτῆς, φανερωῖσαι θέλει τὸ πρᾶγμα.

Ὡς οὖν εἶδον ὅτι οὐκ ὁμολογεῖ, πλήττει αὐτὸν ὁ Θεόδωρος ἐν τῇ
πλευρᾷ αὐτοῦ μετὰ τοῦ ξίφους. Ἐξυπνος δὲ γεγονὼς ὁ διάκων ἤρξατο 30
ἀνακράζων φωνὰς ὄσης δυνάμεως εἶχεν λέγων· «βοηθήσατέ μοι, φέρετέ

3 δημοσίᾳ *COG.* δημοσίῳ *χ/φον* τὸ σφάλμα ἐξηγητέον παλαιογραφικῶς, τὸ ω εὐκόλως
δύναται γὰ συγχίσθῃ πρὸς τὸ α 10 ἔχων τροπικὴ μετοχὴ *πβλ.* τὸ νεώτερον ἔχοντας 10 - 12
(τὸν) διάκον καὶ 11 - 12 (καὶ ἀλλαγῶν) ὁ διάκων κατωτέρω δὲ στίχ. 25 *συναπῶμεν τὴν
;εικὴν* τοῦ διακόνου καὶ *σελ.* 324 στίχ. 8 τοῦ διακόνου, ἦτοι ἐνιαυθὰ γίνεσθαι χρῆσις
τῶν κλίσεων ὁ διάκων — τοῦ διακόνου — τὸν διάκον ὁ διάκων, καὶ ὁ διάκωνος —
τοῦ διακόνου — τὸν διάκον 18 ὑποδείξω *COG.* ὑποδείξει *χ/φον* τὸ σφάλμα καὶ ἐν-
ταυθα ἐξηγητέον παλαιογραφικῶς τὸ ω δηλονότι *συναπῶσθῃ* πρὸς τὸ αἰ 21 καθεστηκότες
ἀντὶ καθήμενοι ἢ καθεζόμενοι ὡς ἀνωτέρω στίχ. 16 ἀποκατέστητος *δηθεν* τὸ καθεστηκός·
πβλ. τὸ νεώτερον καθιστικὴ ζωὴ 28 φανερωῖσαι θέλει σημειωτέα ἢ μέλλουσα διάθε-
σις τῆς περιφράσεως *πβλ.* καὶ τὸ σημερινὸν ἰδιωματικὸν γὰ πάη θέλει = θὰ πάη 30 μετὰ
τοῦ ξίφους κατὰ ψευδῆ ἀποκατάστασιν τοῦ δημόδου μετὰ τὸ ξίφος

μοι ἐν τῷ ναῷ, ὅτι οὐ δύναμαι τὰς βασάνους». Ἐξυπνοὶ δὲ γεγονότες οἱ γείτονες ἦλθον πρὸς αὐτόν· λέγουσιν αὐτῷ· «τί ἔχεις; τί οὕτως ὀδυνᾷσαι; Ὁ δὲ ἐκεῖνος ἔμεινε κράζων καὶ λέγων· «ἄνθρωποι, διὰ τὸν Θεόν, βαστάσα-
 3 τέ μοι καὶ φέρετέ μοι ἐν τῷ ναῷ, ἵνα ὁμολογήσω πρᾶγμα παράδοξον τῶν ἁγίων, ὅπως κουφιστῶ τῆς ὀδύνης». Βαστάσαντες δὲ οἱ ἄνθρωποι τὸν διά-
 6 ἥρξατο κράζων καὶ ὁμολογῶν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι «ἐγὼ εἰμι ὁ ἄθλιος ὁ κλέψας ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τὴν κόσμησιν ἐκείνην». Συναθροισθέντος δὲ πληθὸς λαοῦ ἤκουσαν ἐκ τοῦ διακόνου τὴν ἐξέτασιν πᾶσαν τῶν δύο
 9 μαρτύρων καὶ τοῦ μεγάλου Θεοδώρου καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἁγίους μάρτυρας.

Ὁ δὲ ἱερεὺς ἐκεῖνος οὐκ ἦν ἐν τῷ ἱερῷ· ἦν δὲ κρυπτόμενος περὶ τὴν
 φ.286 κόσμησιν τῆς γυναικός. Ὡς οὖν ἤκουσεν / ὅτι εὐρέθη δραμῶν ἦλθε σπου-
 δαίως ἐν τῷ ναῷ καὶ ἐδόξασε τὸν Θεὸν καὶ τὸν μέγα μάρτυρ Θεόδωρον
 καὶ τοὺς αὐτοῦ δύο μάρτυρας. Ὁ δὲ διάκων ἔχων τὸν πόνον πολὺν καθω-
 15 μολόγει πῶς καὶ τίνα τρόπον ἔκλεψεν αὐτὰ καὶ εἰς τόνδε τὸν τόπον κεῖται
 αὐτά. Σπλαγχνισθέντες δὲ οἱ ἅγιοι ἐκούφισαν αὐτοῦ τοὺς πόνους. Ὁ δὲ
 18 ἱερεὺς ἐκεῖνος λαβὼν τὴν κόσμησιν ἐκείνην τῆς γυναικός ἔδωκε τῷ ἀνθρώ-
 18 πῳ καὶ ἀπῆει χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος, δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ τὸν αὐτοῦ
 μεγαλομάρτυρα Θεόδωρον.

Γ'.

Μηναῖον

Καὶ ζημίας φανέρωσιν ποιεῖς τοῖς συλληθεῖσιν ἀθλητά.

Δ'

De Lagarde σ. 133

Τοὺς ἐντὸς (δηλ. φῶρας) δήλους τίθησιν.

VCD

5. Θαῦμα πέμπτον

VC

Α'

V

Περὶ τοῦ κλέφαντος τὸ πολυκάνδηλον τῇ προνοίᾳ τοῦ ἁγίου.

φ.118r Ἔτερός τις ἀνὴρ ἐν πολλῇ πτωχείᾳ περιπεσὼν καὶ δανείσμασιν ὑπο-
 Ἐγγ. 68 κείμενος καὶ ἐκ τῶν ἑαυτοῦ δανειστῶν ἀπαραίτητον ὑπομένων ἀπαίτησιν

14 κουφιστῶ ἔχει καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ χ/φον 15 τροπο χ/φον

Θαῦμα πέμπτον. — Τὸ θαῦμα τοῦτο ἔνεκα τῆς φθορᾶς τοῦ φύλλου 105bis μᾶς παρεδόθη εἰς τὸ μέσον ὑπὸ τοῦ C μόνον ἐν μέρει, ἐπομένως ἐνταῦθα θὰ ἀναγράφωνται αἱ παραλλαγαὶ μόνον τοῦ ἐπὶ τοῦ διασωθέντος τμήματος κειμένου.

22 Δ' V θαῦμα δ C 23 περὶ—ἁγίου V περὶ τοῦ πτωχοῦ τοῦ παρακαλοῦντος τὸν ἅγιον ἐπᾶρ(αι) πολ(υκάνδηλον) C 24 ἀνὴρ om. C 25 ἑαυτοῦ V αὐτοῦ C 6 ὑπομένων C ὑπομένειν V

κατέφυγεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου καὶ πικρακαλεῖ αὐτὸν λέγων· «μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρε, ἄφες μοι, ἵνα ἐκ τῶν κρε / μαμέ-φ.118ν
νων ἐν τῷ ναῷ σου πολυκανθήλων κλέψω καὶ λάθω καὶ τὴν αὐτοῦ τιμὴν 3
εἰς <ἐμ>πορίαν ποιήσασθαι, δι' οὗ ὀφείλω καὶ τοῖς δανεισταῖς ἀποδοῦ-
ναι τὸ χρέος καὶ τὴν ἑαυτοῦ πενίαν παραμυθήσασθαι ὑπισχνούμενος καὶ
τὸ κλαπὲν ἀποδοῦναι εἰς τὸ διπλάσιον». Καὶ τοῦτο εὐξάμενος τολμήσας 6
ἀπεσύλησεν τὸ πολυκανθήλον λαθὼν πάντας. Καὶ τῇ συνεργείᾳ καὶ ἀντι-
λήψει τοῦ μάρτυρος, ἐν ὀλίγῳ καιρῷ τὰ περὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ εὐο-
δεῖται μεγάλως· καὶ ἀναστρέψας παραγίνεται εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου μάρ- 9
τυρος τὴν κλοπὴν πᾶσιν ἐξαγγέλλων καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν γενομένην συμ-
παθίαν καὶ κατευόδωσιν τοῦ ἁγίου μάρτυρος, ἀπέδωκε δὲ εὐχαρίστως ἐν
τῷ διπλῷ καὶ τὸ πολυκανθήλον παρ' αὐτοῦ τῷ ἁγίῳ.

B'

D

* Ἄνθρωπός τις πένης χρεωστῆ τινὸς πολὺ πλῆθος χρέους. Μὴ ἔχων φ.283r
δὲ πληρῶσαι τὸ χρέος, ἦλθε πρὸς τὸν ἅγιον Θεόδωρον καὶ σὸς ἔμπρο-
σθεν τῆς εἰκόνης παρεκάλει τὸν ἅγιον περὶ τῆς πενίας αὐτοῦ. Ὡς οὖν ἐδέ- 15
ετο τοῦ ἁγίου, θεωρεῖ ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνης, ὅτι ἐκρέ / μοντο σκευὴ ἀρ-φ.283v
γυρᾶ καὶ χρυσία πολύτιμα καὶ λέγει ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος τοῦ ἁγίου· «ἅγιε
τοῦ Θεοῦ, αἰτῶ σε ἕνα ἐκ τῶν σκευῶν τῶν αὐτόθι, ὅπως πουλήσω καὶ 18
ἀποδοῦναι τὸ χρέος· καὶ μετὰ τὸ δοῦναι τὸ χρέος μου, ἐπιστρέψω πάλιν
ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ καὶ τὸ πλεόν». Ὡς οὖν ἔχλαιεν ὁ πτωχὸς καὶ ἐδέετο
μετὰ δακρύων, σπλαγχνισθεὶς ὁ ἅγιος καὶ νεύει ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ 21
τοῦ λαβεῖν αὐτὸ τὸ σκεῦος. Περιχαρῆς γενόμενος ὁ ἄνθρωπος, ἔλαβεν αὐτὸ
καὶ πωλήσας αὐτὸ καὶ τὸ χρέος ἀποδιδούς καὶ τὰ περισσεύοντα αὐτῷ μετα-
χειρισάμενος εἰς πραγματείας τρόπῳ.

1 καταφεύγει C / ναὸν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου V ἅγιον μ(άρτυρα) C
2 λέγων om. C / μάρτυς — μοι om. (ὄχι ἕνεκα τῆς φθορᾶς) C / ἵνα V
ὥστε C 2-3 κρεμαμένων add. αὐτοῦ C 3 σου om. C / κλέψω καὶ λάθω V
παραχωρήσαι <κλέ>ψαι καὶ λαθεῖν C 4 ἐμπορίαν corr. εἰς πορείαν VC πρβ. 8
ἐνθα C γράφει ἐμπορείαν / ἐμποιήσασθαι C 5 αὐτοῦ C / ὑποσχόμενος C 6 εἰς
τὸ om. C 7 λαθὼν V καὶ λαθάνει C 7-8 καὶ ἀντιλήψει om. C 8 ἐμπο-
ρίαν C πορείαν V 8-9 εὐδοεῖται μεγάλως V εὐόδου μεγάλου καὶ οὐσίας C
9 ἀναστρέψας add. δὲ εὐθέως C / παραγίνεται — μάρτυρος V πρὸς τὸν ναὸν τοῦ
ἁγίου παρεγένετο C 10 τὴν add. τε C / πᾶσαν C 11 εὐχαριστῶν C
12 καὶ τὸ — τῷ ἁγίῳ V τὸ κλαπὲν παρ' αὐτοῦ πολυκανθήλον C

B'. — 13 χρεωστῆ τινὸς ἀντὶ χρεωστῆ τινὸς ὡς καὶ ἀνωτέρω σελ. 322 στίχ. 21 τινὸς
δεδοκῶς 8 πουλήσω ἔχει καὶ τὸ χ/φρον πβλ. ὅμως κατωτέρω στίχ. 23 πωλήσας 20 καὶ
τὸ πλεόν κατὰ λέξιν «μὲ τὸ παρὰ πάνω» 24 τρόπῳ ἀντὶ τρόπον (3)

Καὶ τοσοῦτον ἦν ἡ εὐλογία τοῦ ἁγίου, ὅτι ὑπερέβη[ν] τῆς τοῦ Ἐλισσαίου εὐλογίας. Καὶ πῶς ἦτον ἡ εὐλογία τοῦ Ἐλισσαίου ἄκουσον: Μαί 3
 3 γυνὴ χήρα εἰσελθοῦσα εἰς τὸν ἅγιον καὶ λέγει αὐτῷ· «ὁ δούλος σου ἀνὴρ μου ἐτελεύτησε καὶ ἔχρωσται χρέος ἱκανόν, τῶρα δὲ ἤλθασιν οἱ δανεισταὶ ἐκείνου καὶ λαμβάνουσι τοὺς δύο μου υἱοὺς εἰς δούλους ἀντὶ τοῦ χρέους 6
 6 ἐκείνου». Λέγει δὲ ὁ Ἐλισσαῖος· «τί ποιήσω σοι; τί ἔχεις ἐν τῷ οἴκῳ σου;» Λέγει ἡ γυνή· «οὐκ ἔχω ἐν τῷ οἴκῳ μου, εἰ μὴ ἄγγειον ἔλαιου ἔν, φ.284^r ἐν ᾧ ἀλείψομαι». / Λέγει δὲ αὐτῇ «ἄπελθε εἰς τοὺς γείτονάς σου καὶ 9
 9 αἴτησε ἄγγεῖα κενὰ καὶ ἔπαρε τοὺς δύο υἱοὺς σου καὶ εἴσελθε εἰς τὸν οἶκον σου καὶ ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου καὶ λάβε τὸ ἄγγειον τοῦ ἔλαιου καὶ ἔκχεε εἰς τὰ ἄγγεῖα ταῦτα καὶ αὐτὸ οὐ κενωθήσεται, ἕως οἴου πληρω- 12
 12 θῶσιν ὅλα ἄγγεῖα». Καὶ ἐποίησεν ἡ γυνὴ ἐκείνη καθὼς εἶπεν ὁ ἅγιος. Καὶ ἀποκλείσασα τὴν θύραν αὐτῆς μετὰ τῶν δύο τέκνων αὐτῆς καὶ ἐκ- 15
 15 ἔξέλιπε πάραυτα καὶ ἀπεκατεστάθη κενόν. Ἀπελθοῦσα δὲ ἡ γυνή, εἶπε τῷ Ἐλισσαίῳ ταῦτα. Καὶ εἶπεν αὐτῇ ἐκεῖνος «πορεύου καὶ πώλησον τὸ ἔλαιος καὶ ἀπόδος τὸ χρέος». Καὶ ὅταν ἐπληρώθη τὸ χρέος, τότε ἔλατ- 18
 18 τώθη τὸ ἔλαιον.

Ἡ δὲ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἡ εὐλογία, οὐ γέγονεν οὕτως. Ἄλλὰ ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος ὁποῦ ἐπῆρεν τὸ σκεῦος τοῦ ἁγίου Θεοδώρου καὶ ἐπώ- 21
 21 λησεν, τοσοῦτον ἐπλούτισεν, ὅτι ὑπερέβη[ν] τῆς εὐλογίας τοῦ Ἐλισσαίου καὶ ἐγένετο ὑπέρπλοτος μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ. Εἰσελθὼν δὲ ὁ ἀν- 24
 24 θρώπος, ἔφερε τὸ σκεῦος τοῦ ἁγίου, ἕτερον μεῖζον, καὶ ἐξηγήσατο τοῖς φ.284^v πᾶσιν τὸ θαῦμα τοῦ ἁγίου. Καὶ ἅπαντες ἀκούσαντες ἐδόξασαν / τὸν Θεὸν καὶ τὸν αὐτοῦ μεγαλομάρτυρα[ν] Θεόδωρον.

Γ'

Πεδιάσιμος σ. 23,22-23

Τὸ περὶ τοὺς πένητας αὐτοῖς συμπαθὲς καὶ πλούτου ποριστικόν.

Δ'

Μηναῖον

Πενομένους πλουτίζεις.

2 κέξ. πβλ. Ἐγκ 68,5 appar. critic. πβλ. 3 Βασίλ. 17,16)

VCRYL

6 Θαῦμα ἕκτον

Α΄

VC

Περὶ τῆς προσερχθείσης μαχαίρας.

V

Μάχαιράν τις περικαλλῆ καὶ χρυσομένην τῷ ἁγίῳ προσήνεγκε καίφ.118ν
 ταύτην ἔνδον τῶν καγκέλλων τῶν λειψάνων ἀπέθετο. Παῖς δέ τις ταύτην ἔγκ.
 θεωρήσας προσήλθεν κακοτρόπῳ βουλῇ λαβεῖν ταύτην βουλόμενος. Καὶ 69
 ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο ταύτης. Ὡς δὲ ἦλθεν ἐκβαλεῖν καὶ συστεῖλαι 6
 τὴν χεῖρα, συνεχλείοντο τὰ κάγκελλα εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἀπέσφιγγον
 αὐτὸν καὶ ἀπεκράτουν. Ἦνίκα δὲ ἀπέλυεν τὴν μάχαιραν καὶ τὰ κάγκελλα
 ἠνοιγόντο. Παρεκάλει οὖν περὶ τούτου τὸν ἅγιον, ὥστε λαβεῖν αὐτὴν 9
 ταῦτα λέγων «ἅγιε τοῦ Θεοῦ, σὺ οὐ χρῆζεις αὐτὴν· οὐδὲ γὰρ ὄρνεις
 ἐσθίεις, οὐδ' ἄλλο τι». Καὶ ἠνίκα πάλιν ἤθελεν ἐπάραι αὐτὴν, ὁμοίως
 ἐκράτειτο ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπέλυεν αὐτὴν. Καὶ τότε μὲν οὐ παρε-φ.119ε
 χωρήθη. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιφαίνεται ὁ ἅγιος τῷ προσμοναρίῳ τοῦ ἁγίου
 καὶ τὸν παῖδα κατεμήνυσε αὐτῷ, λέγων πρὸς αὐτόν· «προσκαλεσάμενος τὸν
 παῖδα, τὸν πόθον, ὃν ἔχει, πλήρωσον καὶ δὸς αὐτῷ τὴν μάχαιραν». Ὁπερ 15
 καὶ ἐποίησεν, τὴν τοῦ μάρτυρος κέλευσιν ἐκπληρώσας.

Β΄

R

Μάχαιράν τις περικαλλῆ καὶ κεχρυσωμένην προσέφερεν τῷ ἁγίῳ. Παῖςφ.141ν
 δὲ παρατυχὼν καὶ θεωρήσας κειμένην αὐτὴν ἐντὸς τῶν θυσιαστηρίων

1 θαῦμα Ε΄ C Ε΄ V 2 περὶ τῆς—μαχαίρας C περὶ τῆς μαχαίρας τῆς κεχρυσωμένης τῆς προσελθούσης τοῦ ἁγίου V 3 περικαλλῆ C / καὶ χρυσομένην ἐν χρυσίῳ C / τῷ ἁγίῳ προσήνεγκε transp. C 4 ἔνδον τῶν καγκέλλων V ἐλθὼν τῶν καγκέλλων ἕσω C / τῶν λειψάνων V ἐν τῷ λειψάνῳ C / ἀπέθετο C ἀντέθετο V 5 προσήλθεν C προσηλωθὲν V / κακοτρόπῳ βουλῇ V κακῷ τρόπῳ C 5 βουλόμενος om. C 5-6 καὶ—ταύτης om. C 6 ὡς δὲ V καὶ ὡς C / ἐκβαλεῖν C ἐκβάλλει V / συστεῖλαι om. C ἐπαῖθα φαίνεται ὅτι τὸ συστεῖλαι δὲν περιείχετο εἰς τὸ ἀντίβωλον λ προσετέθη δὲ ὑπὸ τοῦ V, κατ' ἀναλογίαν δὲ τούτου μετέβαλε καὶ τὸ ἐκβαλεῖν εἰς ἐκβάλλει / συνεχλείοντο V συνέσφιγγον C / εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ V καὶ ἀπέσφιγγον τὰ κάγκελα C 8 ἀπέλυεν C 9 ἀνοιγόντο C / περὶ τούτου τὸν ἅγιον transp. C / αὐτὴν ταῦτα V ταύτην / τοιαῦτα C 10 ἅγιε—αὐτὴν V ὅτι τάχα αὐτὸς οὐ χρῆζει αὐτοῦ C / οὐδὲ ἰ V οὔτε C 11 ἐσθίεις V θύεις C / οὐδ' ἄλλο τι om. C / πάλιν ἤθελεν ἐπάραι V ἦλθεν πάλιν τοῦ ἁγίου C / ὁμοίως add. πάλιν C 12 οὐ om. C / ἀπέλυεν C 13 μετὰ ταῦτα δὲ C / φαίνεται C / ὁ ἅγιος—ἁγίου V ὁ μάρτυς τῷ ἱερεῖ τοῦ ναοῦ C 9 λέγων πρὸς αὐτόν V καὶ ἐκέλευσε ὅτι C 14-15 προσκαλ.—παῖδα V τούτου προσκαλεσάμενος C 15 τὴν add. τοιαύτην C 16 ἐποίησεν V ἐγένετο C / τὴν—ἐκπληρώσας om. C

B'.—ἐντὸς corr. ἐνὸς χ'φον

ἐρασθεὶς αὐτῆς ἀνάκω τρόπῳ προσῆλθεν λαβεῖν αὐτήν. Ὁ δὲ ἅγιος ὡς πατὴρ φιλόστοργος προσέπειξε τῷ παιδί. Συγχωρήσαντος γὰρ ἀπελθεῖν 3 τῷ παιδί τοῦ καγκέλλου μετὰ τοῦ ποθουμένου, εὐθὺς δεσμός ἐγένετο τῆς χειρὸς τοῦ παιδός. Γνοὺς δὲ ὁ παῖς τὴν αἰτίαν καὶ στραφεὶς, ἀπέθετο τὴν μάχαιραν ἐν ᾧ τόπῳ ἔκειτο καὶ πάραντα ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἀπελύθη. Τοῦ παι- 6 δός οὖν πολλὰκις τοῦτο καθόντος καὶ μὴ συγχωροῦντος τοῦ ἁγίου, τὸν παῖδα ἐπιτυχεῖν τοῦ ποθουμένου, ἤρξατο παρακαλεῖν τὸν ἅγιον ὁ παῖς χαρί- 9 σαι αὐτῷ λέγων οὕτως· «ἅγιε τοῦ θεοῦ, τί θέλεις τὴν μάχαιραν; μὴ ὄρνιν σφάζαι; μὴ πρόβατον; Καὶ πολλὰ εἰπὼν, κλαίων ἀπῆλθεν λυπούμενος. Εἶτα ὁ ἅγιος ἐπιφανείς τῷ ἱερεὶ εἶπεν· «τὸν πρὸ μικροῦ παῖδα ἐξεληθόντα φ. 142^α τοῦ ναοῦ προσκαλεσάμενος, ὃν ἔχει πόθον ἐκπλήρωσον». Εἶπεν καὶ τὸ ὄνομα 12 καὶ τὸν τόπον καὶ ὅστις εἶη. Καὶ ὁ ἱερεὺς τοῦτον εὐρηκῶς, τὴν κέλευσιν τοῦ ἁγίου πεπλήρωσεν.

BQOL

Γ'

Ἔτερον θαῦμα τὸ «στρατιώτας παιδεύεις τῆς ἀοπαγῆς ἀπέχεσθαι».

φ. 73^ν Β
Στρατιώτης τις ἔχων μεγάλην πίστιν εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα Θεόδωρον ἔμελλε πορευθῆναι εἰς πόλεμον καὶ προσκνήσας αὐτὸν ἐπορεύθη. Καὶ ὑπο- 18 στρέψας ἐκ τοῦ πολέμου μετὰ νίκης μεγάλης ἐπορεύθη πάλιν προσκνησάμενος αὐτὸν καὶ ἐκβαλὼν τὸ σπαθίον αὐτοῦ ἔχαρίσατο αὐτὸ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐν τῇ λάρνακι, ἔνθα τὸ τίμιον αὐτοῦ σῶμα ἐτέθη, πάνυ ἀκριβὸν μετὰ λί- 21 θων καὶ χρυσίου ἱκανοῦ καὶ ὑπέστρεψε μετ' εὐχαριστίας.

φ. 74^ρ Ἔτερός τις στρατιώτης ἐπορεύθη καὶ αὐτὸς προσκνησάμενος τοῦ ἁγίου τὸ 24 σπαθίον τὸ ὄραιότατον ἐκεῖνο τὸ κεκοσμημένον, ἐτρώθη διὰ τοῦ ἔρω- 25 τος τῆς ἀγάπης τοῦ ἐπάραι αὐτό, λέγων ἐν τῇ αὐτοῦ διανοίᾳ «τοῦτο χρεῖα τοῦ ἁγίου οὐδεμία ὑπάρχει, μᾶλλον ἐγὼ στρατιώτης ὢν πρέπει βαστάζων

14 post τὸ add. λέγων ἐν τῷ τροπαρίῳ τοῦ ἁγίου, τοὺς L 17 αὐτὸν Y τὸν ἅγιον L / ἐπορεύθη Y ἀπῆλθεν L 19 post αὐτοῦ add. κεκοσμημένον πάνυ μετὰ χρυσίου καὶ λίθων πολυτελῶν L / αὐτὸ om. O 20 λάρνακι add. τοῦ ἁγίου L / ἐτέθη O ἐτίθη BQ κείται L 20-21 πάνυ—ἱκανοῦ om. L (πβλ. ἀμέως ἀνωτέρω appar. critic. σίχ. 19) 22 ἕτερος add. δὲ L / τοῦ ἁγίου τὸ λείψανον transp. Q 23 ἐν BOL ἐπὶ Q / βλέψας Y θεωρήσας L 24 τὸ ὄραιότ.—κεκοσμημ. BQO ἐκεῖνο τὸ ὄραιότατον, κεκοσμημένον L 24-25 διὰ τοῦ ἔρωτος Y τῷ ἔρωτι L 25 ἀγάπης add. αὐτοῦ καὶ ἠθέλησεν L / τοῦ om. L / ἐπάραι BOL λαβεῖν Q / αὐτοῦ om. L 26 βαστάζων ἀπὸ βαστάζειν βαστάζων O βαστάζων B antea βαστάζων, postea corr. βαστάζειν Q βαστάζειν L

αὐτὸ δι' ἐλλογίαν καὶ βοήθειαν τῶν πολέμων». Ταῦτα λογιζόμενος ὁ στρα-
 τιώτης, λαβὼν τὸ σπαθίον ἐκ τοῦ μνήματος τοῦ ἁγίου, ζώννυται αὐτὸ καὶ
 προσκηήσας ἀπῆι χαίρων. Ἐξερχόμενος δὲ τῆς ἐκκλησίας ἐτύφλωσεν αὐ- 3
 τὸν ὁ ἅγιος καὶ οὐκ εἶδε ποῦ πορεύεται ὁ στρατιώτης. Μετανοήσας οὖν
 ὑπέστρεψε πάλιν τὸ σπαθίον εἰς τὸ μνήμα τοῦ ἁγίου καὶ εὐθέως ἀνέβλε-
 ψεν. Ἰδὼν δὲ πάλιν τὸ κάλλος αὐτοῦ ἐδόκει ὅτι ἡ τύφλωσις ἐκείνη οὐκ 6
 ἐγεγονεί ἐπὶ τοῦ ἁγίου, πάλιν λαμβάνει τοῦτο καὶ ζώννυται. Καὶ ἔλθων / φ.74v
 πάλιν τοῦ ἐξελθεῖν τοῦ ναοῦ ἔμεινε τυφλός. Ἐλθὼν δὲ ὁ ἱερεὺς ὁ προσε-
 δρεύων τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου καὶ ἰδὼν τὸν στρατιώτην τυφλόν, ἤρξατο 9
 ἐπερωτᾶν αὐτόν· «τί τὸ συμβάν σοι»; Ἦρξατο οὖν λέγειν κατὰ λεπτόν
 τὴν αἰτίαν. Παρακαλέσας οὖν τὸν ἱερέα τοῦ ποιῆσαι παρακλήσιν πρὸς τὸν
 ἅγιον τοῦ συμπαθῆσαι αὐτῷ, ἐπιδοὺς ὄπισθεν εἰς τὸν ἅγιον καὶ τὸ σπαθίον 12
 αὐτοῦ καὶ τὸ τοῦ ἁγίου καὶ ὑπέρπυρα ἑκατὸν μόνον ἵνα ἀναβλέψῃ καὶ λαβὼν
 ὁ ἱερεὺς ἔλαιον ἐκ τῆς κανδήλας τοῦ ἁγίου ἤλειψε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ στρα-
 τηλάτου καὶ ἀπῆλθε βλέπων, δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ τὸν αὐτοῦ θεράποντα 15
 μεγαλομάρτυρα Θεόδωρον.

Δ'

Στουδίτης στρ. ιβ' σ. 365

Τερπνὴν μάχαιραν εὔρε κειμένην / καὶ ποθῆσαν παιδίον αὐτήν, ὡς 18
 εἶδεν, / εἶτα εὐθύς / ἐξηράνθη τὴν χεῖρα, καὶ ἀμχανῶν / ἐβόα πρὸς σε.
 ὦ μάρτυς, / παιδικῆς πάλαι ἦρα τὴν μάχαιραν! / ὡς δὲ πατὴρ φιλόπαις
 αὐτῷ / ἀπέδωκας διόλου τὸ ἴδιον, / πρεβεύων μὴ παύσῃ ὑπὲρ πάντων
 ἡμῶν.

Ε'

Μηναῖον

Νηπίοις χαρίζῃ συμπαθῶς τὰ αἰτήματα.

2 τοῦ πολέμου L - 2 ταῦτα—στρατιώτης om. L 2 λαβὼν add
 καὶ L / τοῦ μνήματος Y τῆς λάρακος L 3 χαίρειν L 4 πορευθῆναι L
 5 εἰς τὸ μνήμα Y εἰς τὴν λάρα(κα) L / ἁγίου add. αὐτοῦ L 6 τὸ
 κάλλος αὐτοῦ Y καλλωπισμένον L / ἐκείνη om. L 7 ὑπὸ Y ἐκ L / πάλιν
 — τοῦτο Y καὶ πάλιν λαβὼν τοῦτο L / ἔλθων πάλιν transp. L 8 τοῦ¹ om
 L / ante τοῦ² add. ἐκ Q 9 τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῷ ναῷ L 10 αὐτόν Y αὐτῷ
 L / τί τὸ συμβάν (συμβά BO) σοι Y τὸ συμβάν L 10 ante ἤρξατο add. ὁ δὲ
 στρατιώτης Q / ἤρξατο — λεπτόν Y καὶ οἰηγήσατο καταλεπτῶς L 12 τοῦ συμπα-
 θῆσαι Y ὅπως συμπαθήσῃ L / ὄπισθεν—ἁγίου Y αὐτῷ καὶ τὸ σπαθίον τοῦ
 ἁγίου L ὄπισθεν κατὰ ψευδῆ ἀποκατάστασιν τοῦ πίσω 13 τὸ om. O / ante et
 post μόνον add. ἵνα B 14 ὁ ἱερεὺς om. BQ 14-15 στρατιώτου L 15 καὶ
 ἀπῆλθε βλέπων Y καὶ εὐθύς ἔβλεψε καὶ ἀπῆλθε χαίρων L

ΣΤ'

Πεδιάσιμος σ. 23, 25-26

Τὸς πρὸς στρατιώτας ἔφ' ᾧ μὴ ἀρπάζειν παιδείας.

Ζ'

De Lagarde σ. 133, 17

Στρατιώτης ἀρπάζει τὸ γὰρ γένος τοιοῦτον καὶ τὸ ἀνόμημα. Ὑπὸ τούτου δεόντος νοουθετεῖται καὶ σωφρονίζεται.

Η'

Μηναῖον (κατὰ τὴν παραλλαγὴν τοῦ *Ψευδοκεκταρίου*)

Καὶ στρατιώτας παιδεύεις τῆς ἀρπαγῆς ἀπέχεσθαι.

Θ'

Κωδ. Ἀνδρου 40

Καὶ στρατιώτας ἐπαιδεύσε νὰ προσέχουν τὰ ἀπὸ τὴν ἀρπαγῆν.

VCR

7 Θαῦμα ἑβδομον

VC

Α'

V
φ. 119r
Eg.
70*Περὶ τοῦ χρυσίου τὸ δοθὲν εἰς φύλαξιν καὶ ἀρνησαμένου αὐτοῦ.*

Τῆς ἑτησίου μνήμης τοῦ μάρτυρος ἐπιτελουμένης, χρυσίον τις τινὶ τῶν ἐν τῇ πανηγύρει καταπιστεύσας παρέθετο. Ἐκείνου δὲ μεταβληθέντος εἰς 9 ἄρνησιν, ὃ τοῦτο τὸ χρυσίον παραθέμενος μετὰ δακρύων πρὸς τὸν μάρτυρα κατέφυγεν. Φαίνεται οὖν ταῦτα κατ' ὄναρ ὁ ἅγιος λέγων· «παῦσαι τῶν ὀδυσμῶν καὶ ἐγὼ σοι τὸ ἐπιζητούμενον παρέχω». Εὐθέως οὖν ὁ ἀρνη-
12 σάμενος ἦλθεν ἐλαυνόμενος τρέχων καὶ μέσον τοῦ ἐκεῖσε ὄντος ναοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τινων ὑψούμενος ἐν τῷ ἄερι ἀπεκρεμάσθη, ὡς ἔκ τινων μαστίγων ἀναγκαζόμενος καὶ ὁμολογῶν τὴν ἀλήθειαν καὶ λέγων εἶναι ἀκέραιον τὴν

5' V θαῦμα 5' C 6 περὶ τοῦ χρυσίου τὸ δοθὲν εἰς φύλαξιν καὶ ἀρνησαμένου αὐτοῦ V περὶ τοῦ δαιμονισθέντος κατὰ. ται-του C 7 τῆς-ἐπιτελουμένης V τελουμένης οὖν τῆς ἑτησίου μνήμης τοῦ μάρτυρος C / τῶν om. V 9 ὁ—παραθέμενος V ὁ ἀποστερηθεῖς..... (vacat) C / μετὰ δακρύων om. C 10 ταῦτα—λέγων V αὐτῷ ὁ ἅγιος.....λέγων C 11 ζητούμενον C / παρέχω C 11-12 ἐξαρησάμενος C 12 ἦλθεν om. C / μέσον V ἐν μέσω C / ὄντος ναοῦ V ἀναριθμήτου λαοῦ C 12-13 ὥσπερ—ἀέρι V ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἀέρος εἰς ὕψος C 13 τινων C τινος V 14 ἐξομολογῶν C / εἶναι—παραθήκην V τὴν παραθ. εἶναι ἀκέραιον C

παραθήκη, ἣν ἔθηκάς μοι καὶ πάντας παρακάλει, ὥστε τῶν βασάνων
 ἄνεσιν αὐτῷ αἰτήσασθαι. Ἀπολαβόντος οὖν τοῦ ἀποστερηθέντος τὸ χρυ- 3
 σίον, εὐθέως καὶ τῷ βασανιζομένῳ ἢ παῦσις τῶν ἀλγηδόνων ἐγένετο. Ὁ
 δὲ λαβὼν τὸ χρυσίον ἐπορεύθη ἐν τῷ αὐτοῦ οἴκῳ αἰνῶν καὶ εὐλογῶν
 τὸν Θεόν, τὸν μεγαλύναντα τὸν ἑαυτοῦ θεράποντα.

B'

R

Τελουμένης οὖν αὐτῷ τῆς ἐτησίου μνήμης, χρυσίον τις τῶν ἐν τῇ φ.142r
 πανηγύρει τινὶ καταπιστεύσας παρέθετο. Τραπέντος δὲ τοῦ λαβόντος εἰς
 ἄρνησιν, μετὰ δακρύων εἰς τὸν τοῦ αὐτοῦ ναὸν προσέδραμεν, παρακαλῶν
 ὁ ἀποστερηθείς. Καὶ ὁ ἅγιος ἐπικαλυφθεὶς τῷ ἀνθρώπῳ ἔφη· «παῦσαι 9
 οὖν τῶν ὀδυνῶν, κἀγὼ τῶν ἐπιζητουμένων σοι τὴν θεραπείαν ποιήσω.
 Μετὰ ταῦτα οὕτω τρεῖς ἡμέραι παρήλθον καὶ ὁ ἔξαρνησάμενος ἦλθεν
 τρέχων αὐτομάτως εἰς τὸν ναόν, καὶ μέσον τοῦ λαοῦ εἰς τὸν ἄερα ἐξήρτητο 12
 καὶ πάντας ἰκέτευε συνεξαιτῆσαι τῶν βασάνων τὴν ἔκδοσιν, ὁμολογῶν με-
 γάλῃ τῇ φωνῇ, ἀκέραιον μένειν τὴν παρακαταθήκη. Καὶ δὴ οἱ ἀμφοτέροι
 τῆς θεραπείας τυχόντες, ἀπῆλθον πολλὰ εὐχαριστοῦντες τῷ ἁγίῳ. 15

Γ'

De Lagarde 133,21

Ἐρπάζων ἄρπάγματα.

R

8. Θαῦμα ὄγδοον

A'

R

Ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν πονηρῶν ἀνδρῶν συστήματα τῶν ἱερῶν ὑφε- φ.142r
 λέσθαι σκευῶν διενόηθησαν τὰ κάλλιστα. Καὶ πρῶτον μὲν κλεῖς ἐπὶ ταῖς Ἐγκ.
 θύραις ἐμηχανήσαντο καὶ πᾶσαν κακοτεχνίαν διενόησαντο. Ὡς δὲ ἐνεδρεύ- 71
 σαντες ἀφ' ἐσπέρας λαβόντες ὅσα ἠδυνήθησαν, τὰς θύρας διανοίγειν ἐνό-
 μιζον καὶ ἐλθόντες ὁδοιπορεῖν οὐκ ἐπαύσαντο περιτρέχοντες, ἕως δὴ ἀνα-
 στάντες οἱ γυροφύλακες τῆς ἀθλῆς τῷ προνοοῦντι τῶν κατ' αὐτὴν τοὺς ἀνοσί- 21
 οὺς προσήγγειλαν. Τί οὖν ἐκεῖνος; Τὸ μὲν πραχθὲν ἅπαν μετὰ ἀκριβείας
 ἐξήτασεν· μαθὼν δὲ ὅση συνείχεν τοὺς ἀνδρας ἄορασία, εὐχαριστήσας τῷ

1 ἦν ἔθηκάς μοι om. C / καὶ om. C 2 ἄνεσιν αὐτῷ V δι' αὐτῶν ἄνεσιν C
 2-3 χρυσίον V χρῆος C / εὐθύς C 3-4 ὁ δὲ — θεράποντα om. C

B'.—9 ἐπικαλυφθεὶς ἴσως κατὰ τὸ ἐπιφανεῖς ἀπὸ ἀποκαλυφθεὶς

Θαῦμα ὄγδοον. — 21 γυροφύλακες πβλ. Ἐγκ. σ. 71,15 appar. critic. χ/φον

II 21 κατ' αὐτῆ χ/φον

μάρτυρι, τούτους ἀνεγκλήτους ἀπέλυσεν δοὺς αὐτοῖς καὶ τὰ πρὸς τροφήν κατὰ τὴν κέλευσιν τοῦ ἁγίου.¹⁾

De Lagarde 133,21

Ἐπανάγων κλέμματα.

ΣΤ'

Κῶδ. Ἄνδρου 40

Καὶ σύντροφοι δέ τινες ἔκλεψαν ἀπὸ τῆς μέσης ἄσπρα καὶ ὅμως ὁ ἅγιος ἐφανέρωσέν τους.

VCR

9. Θαῦμα ἑνατον

A'

VC

V

Περὶ τοῦ στρατιώτου τοῦ ἐλθόντος εἰς προσκύνησιν

φ. 119^r

τοῦ ἁγίου.

φ. 119^v Στρατιώτης τις ἦλθεν ἐφ' ἵππου τοῦ εὔξασθαι ἐν τῷ ναῷ τοῦ μάρ-
 Ἐγκ. τυρος καὶ μὴ ἔχων τινὰ μεθ' ἑαυτοῦ προσέδησεν ἔξω τῆς αὐλῆς τὸν ἑαυ-
 72 τοῦ ἵππου, εἰρηκῶς πρὸς τὸν ἅγιον τοῦ αὐτὸν παραφυλάξει. Καὶ δὴ εἰσ-
 ελθόντος αὐτοῦ τὴν εὐχὴν ἐτελέσαι, παρεγένετό τις ἕτερος καὶ θεωρήσας
 12 τὸν ἵππον δεδεμένον, παρεκάλεσε τὸν ἅγιον παραχωρῆσαι τοῦ ἐπᾶραι
 τὸν ἵππον αὐτοῦ, ὅπερ καὶ ἐποίησεν. Τοῦ δὲ κυρίου τοῦ ἵππου μετὰ τὸ
 πληρῶσαι τὴν εὐχὴν ἔξεληθόντος καὶ μὴ εὐρηκότος τὸν ἑαυτοῦ ἵππον ἤρ-
 15 ξατο θλίβεσθαι καὶ ἀποδύρεσθαι καὶ ἐγκαλεῖν περὶ τούτου τῷ μάρτυρι,
 προβαλλόμενος καὶ τὴν ἑαυτοῦ πενίαν. Ἐπιφαίνεται οὖν ὁ ἅγιος τῷ
 φροντιστῇ τοῦ ναοῦ αὐτοῦ καὶ κελεύει δοθῆναι αὐτῷ τὸν προσενεχθέντα
 18 αὐτῷ ἵππον, παραγγείλας αὐτῷ, ἵνα τὸν ἵππον. ὃν ἀπόλεσε, μηκέτι αὐτὸν

6 θαῦμα ζ' C om. V / περὶ τοῦ στρατιώτου τοῦ ἀπολέσαντος τὸν ἑαυτοῦ ἵππον C 8 ἐφ' ἵππῳ C / εἰς τὸν ναὸν Cf / τοῦ add. ἁγίου C 9 τινὰ C τινὰς V 9-10 ἔξω—ἵππον V τὸν ἵππον ἑαυτοῦ ἔξω τῆς αὐλῆς C 10 αὐτὸν παραφυλάξει V διαφυλάξει αὐτὸν C 11 αὐτοῦ add. ἐν τῷ ναῷ C / ἐτελέσαι V ἐκπληρῶσαι V / παραγίνεται δὲ C 12 ἔξω add. τοῦ Χϋ μάρτυρα C / παραχωρῆσαι add. αὐτὸν τοῦ λαβεῖν κρυφίως C / τοῦ V καὶ C 13 αὐτοῦ om. C / πεποίηκεν C 13-14 μετὰ τὸ πληρῶσαι V πληρώσαντος C 14 εὐχὴν add. καὶ C μὴ εὐρηκότος τὸν ἑαυτοῦ ἵππον V τὸν ἵππον μὴ εὐρηκότος C 15 τὸν μάρτυρα C 17 φροντιστῇ V προσμοναρίῳ C / δοθῆναι C 18 ἵνα τὸν V μηκέτι τὸν C / ἀπόλεσε add. ἔτι ζητεῖν, ἀλλ' εἰ καὶ εὐρη αὐτὸν C

1) Περὶ τῆς ὁμοιότητος τοῦ θαύματος τούτου πρὸς τὸ τελευταῖον τῶν ὑπὸ Κυρῖλλου τοῦ Σκυθοπολίτου διηγουμένων θαυμάτων τοῦ ἁγ. Εὐθυμίου πβλ. τὰ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἐγκ. σ 96 καὶ σ. 2 σημ. 2 λεχθέντα.

ἀπολαμβάνειν, διότι αὐτὸς καὶ τῷ ἐπάραντι κεχάριστο· ὅπερ καὶ ἐγένετο τῇ συνεργείᾳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου.

B'

R

Ἄνδρὸς ἐπίππου πρὸς τὸν ναὸν ἐλθόντος ἄνευ ὑπηρέτου, ἕνα τῶνφ.142^v
κιονίων δήσας τὸν ἵππον, θαρρήσας τῇ φυλακῇ τοῦ ἁγίου, εἰς τὸν ναὸν
εἰσῆλθεν ἀποδοὺς τὰς εὐχάς. Ὑποστρέψαντος δὲ καὶ τὸν ἵππον μὴ εὐρῶν,
κατεβόα τοῦ μάρτυρος. Ἐκποδῶν δὲ ἦν ὁ ἵππος ἐτέρου στρατιώτου, 6
κάκείνφ δὲ οὕτως μὴ εὐποροῦντος ὠνήσασθαι. Ὁ οὖν ἅγιος τῷ προστα-
τοῦντι τῆς αὐλῆς τῇ νυκτὶ ἐφιστὰς ἔφη ἐκ τῶν εἰσφερομένων μοι ἵππων
δὸς τῷ χαώσαντι τὸν ἵππον, εἰπὼν αὐτῷ, ὅτι ὁ ἀπολέσας τὸν ξένον ἵπ- 9
πον τῇ αἰτήσῃ αὐτοῦ ἐσυνεχώρησα λαβεῖν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κίονός μου διὰ
πενίαν. Σὺ οὖν, παρενοχλῶν μοι, λάβε τὸ〈ν〉 ἐμὸν καὶ ὑπαγε καὶ τοιοῦτον
μὴ ποίει ἀπὸ τοῦ νῦν. Καὶ λαβὼν ὁ παρακαθήμενος τῷ ναῷ, ἀπῆλθον 12
οἱ ἀμφοτέρω εὐχαριστοῦντες τῷ ἁγίῳ.

VCR

10. Θαῦμα δέκατον

VC

A'

Περὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ προσφέροντος βοῦν εἰς θυσίαν.

V

Ἄνθρωπός τις βοῦν εἰς θυσίαν τῷ μάρτυρι κομίζων, ἀυλισθεὶς ἔντινιφ.120^r
χωρίφ κατὰ τὴν ὁδόν, χόρτον ὠνήσασθαι πρὸς τροφήν ἐδεήθη τοῦ θύμα-
τος. Ἄνευ δὲ πράσεως παρασχῶν τὸ αἰτηθέν τις ἠῤῥξατο τῆς θυσίας καὶ
αὐτῷ τι μέρος ἐλθόντι εἰς τὸν ναὸν μνημονεῦσαι. Ἐλθόντι δὲ τούτφ εἰς 18
τὸν ναὸν ἤρξατο διανέμειν τὸ δῶρον. Ὁ δὲ ἅγιος καταμηνύει αὐτὸν τῷ
προσμοναρίφ, μὴ παρὰ μόνου δέξασθαι τὴν θυσίαν τοῦ προσφέροντος,
ἔχειν γὰρ αὐτὸν καὶ κοινωνόν. Τούτων οὖν αὐτῷ ἀναγγελθέντων / ἐδυσχέ-φ.120^v
ραινεν καὶ ἐσχετλίαζεν καὶ οὐκ εἶχεν τι διανοηθῆναι πρὸς τὸ λεγόμενον
1 ἀπολαμβάνει C / κεχάριστο V αὐτῷ κέχρηται C / ὅπερ C ὁ δεῖ C 2 τῇ συνεργ-
γεία — Θεοδώρου om. C

Θαῦμα δέκατον. — 1 Θ' V om. C 14 περὶ ἐνέγγοντος τὸν βοῦν. . . . ἅγιος C 4
αὐλίσθη C 16 ante κατὰ add. τῷ C / ἐδεήθη V ἐπορ(ίσθη) C 17 παρασχῶν τῷ
αἰτηθέντι V παρασχόντι τῷ αἰτηθέντι μέρος C 18 τι μέρος μνημονεῦσαι V προσγρ(α-
φῆναι). . . μέρος C 18-19 ἐλθόντι — δῶρον V ἤλθε τοῖνον καὶ εἰς τὸν (vac.)
δῶρον ἄγων C 20 προσμοναρίφ C προσμονη V / μὴ παρὰ μόνου om. / C
φέροντος C 21 ἔχειν C εἶχε V ἀκολουθῶ ἐνταῦθα το C, ἐπειδὴ ἀμφοτέρω τὰ χ/φα πα-
ραδίδου τὴν αἰ. αὐτὸν / τούτων οὖν αὐτῷ ἀναγγελθέντων C τούτων ἐξαγγέλεσθαι
τὸν παρ' αὐτοῦ πρόσμον. Ὁ δὲ τὴν θυσίαν προσφέρων V ἀκολουθῶ τὸ C, ἐπειδὴ τὸ
κείμενον τοῦ V ἐνταῦθα εἶναι ἀδιανόητον 22 καὶ om. C / τῶν λεγομένων παραδόξων C

παράδοξον. Ὡς οὖν πάντα ἐν ἑαυτῷ διερεῦνα ἀναμιμνήσκειται τοῦ δεδω-
 3 κότες αὐτῷ τοῦ μικροῦ χόρτου τὴν δωρεὰν καὶ οὕτως αὐτὸν προσεκαλέ-
 3 σατο, καὶ ἀμφότεροι πρὸς τὸν ναὸν τοῦ μάρτυρος τὴν θυσίαν προσέφε-
 ρον, αἰνοῦντες τὸν Θεὸν τὸν δοξάσαντα τὸν ἑαυτοῦ μάρτυρα Θεόδωρον.

R

B'

φ.142v "Ἄλλου τινὸς βοῦν ἀγομένου πρὸς τὸν ἅγιον καὶ μὴ τὴν τιμὴν τοῦ χόρ-
 6 του δοῦς τῷ καθ' ὁδὸν δόντι τροφήν διὰ τὸν ἅγιον τὸν βοῦν, προέλαβεν
 ἢ ὀπτασία τῷ ἱερεῖ παρὰ τοῦ ἁγίου λέγων ὅτι «ὁ βοῦς ὁ πρὸς με ἀγό-
 9 μενος μὴ μόνου τοῦ ἀγομένου δέξῃ, ἀλλὰ καὶ ἑτέρου». Καὶ βεβαιωθεὶς ὁ
 9 ἱερεὺς παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ἱεσίαν καὶ ὑπὲρ τοῦ δώσ(αν)τος τὸν
 χόρτον προσήφερεν.

VCL

11 Θαῦμα ἐνδέκατον

A'

VC

Περὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δοθείσης χάριτος καὶ ἐνεργείας τῷ μάρτυρι.

V

φ.120v 'Ακούσατε, ἀδελφοί, τὸ διαφανὲς καὶ κάλλιστον, τὸ δωρηθὲν δώρημα
 Ἐγκ. ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τῷ μάρτυρι παρὰ τῆς ἐνεργούσης ἐν ἑαυτῷ θείας δυνά-
 73 μεως. Οὗτος γὰρ τὴν δρεπάνην τὴν κατὰ τῶν κλεπτῶν ἐκ Ζαχαρίου τοῦ
 15 Θεοφόρου παραλαβὼν τὴν αὐτὴν κατὰ τῶν οἰκετῶν τῶν ἀποδιδρασκόν-
 των ἐγχειρισθεὶς, οὕτως πανταχοῦ τῶν μὲν ἐλέγχει τὰ κακουργήματα, τῶν
 18 ναῶ ἐπιζητῶν ἢ μήνυσιν σκύλων ἢ οἰκετῶν δρασμὸν ἐπισχεθῆναι δεόμε-
 νος, ἀρκεῖ πρὸς τοῦτον ἑκατέρων σφραγίδα μικρὰν λαβεῖν καὶ εἰς τὸν

1 ἔως C / πάντα ἐν ἑαυτῷ vac. C / διερευνῶν C / ἀναμιμνήσκεσθαι C2 αὐτῷ τοῦ V
 αὐτοῦ C / αὐτὸν V τὸν μὲν C 3 καὶ ἀμφότεροι—Θεόδωρον V εὐμενῶς δὲ τὴν προσ-
 φορὸν ἀμφοτέρων ἐδέχετο C

B'. — 6 δόντι τροφήν διὰ τὸν βοῦν διὰ τὸν ἅγιον = χάριν τοῦ ἁγίου

Θαῦμα ἐνδέκατον. — 11 περὶ τοῦ μέχρι τοῦ νῦν προσευχομένου C 12 ἠκούσατε C
 ἀδελφοί om. C / τὸ διαφανὲς—δώρημα V τὸ διαφανέστα δωρηθέντα (ἐκ παρα-
 δρομῆς ἄντι διαφανέστατα δωρηθέν) C 13 συνεργούσης C / ἐν ἑαυτῷ V αὐτῷ C /
 θείας om. C 14 οὗτος V ὡς C / κλεπτῶν (οὕτω τὰ χ/φα) καὶ C / ἐκ V καὶ C
 15 Θεοδώρου V / τὴν add. δὲ C / κατὰ add. καὶ C των² om. C 17 ἐν οἴῳ
 δ' ἂν τις V ἐν ᾧ οἴον τις C 17-18 ἐν τῷ αὐτοῦ ναῷ V τὸ αὐτῷ ναῷ C 18 ἐπιζη-
 τῶν ἢ μήνυσιν σκύλων V ἐμηνύσει σκύλων ἐπι(ζ)ητῶν C ἐπιζητῶν ἢ περιμένε τις ἢ
 ἐπιζητῶν πβλ. καὶ Ἐγκ. 73,15 / οἰκετῶν vac C 17-19 ἐν οἴῳ—ἐκατέρων τὸ χωρίον
 ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἐννοηθῇ οὕτω: ἐν οἴῳ δ' ἂν αὐτοῦ ναῶ προσδράμῃ ἑκατέρων—δη-
 λαδὴ τῶν δεομένων τοῦ ἁγίου—πρὸς τοῦτον ἐκ τῶν δεομένων πβλ. καὶ Ἐγκ. 73,15-16

ἐαυτοῦ οἶκον ταύτην ἐνθησαυρίσασθαι καὶ δι' ἐκείνης ὁ μὲν ὑποχειρίους ποιήσεται τοὺς συλήσαντας, ὁ δὲ ὠσαύτως τοὺς ἀποδράσαντας.

Ἔχει, ὡς ὁράτε, καὶ τῶν εἰρημένων ἕκαστον τὴν παραδοξοποιίαν <οὐ> 3 τῆς τυχούσης ἀποδείξεως [ἔχει]. Ὅτι αὐτῷ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν πρέπει τιμὴ καὶ προσκύνησις νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν·

BQOL

B'

Ἔτερον θαῦμα

«μάταιον δρασμὸν ἐπέχεις οἰκετῶν».

B.

Συνήθης οὖν ὁ ἅγιος ἐν τοῖς πολλοῖς / αὐτοῦ τέρασι καὶ σημείοις φανε- φ. 75^x
ρῶς ἐπιδεικνύων τοῖς πᾶσι ζημίας φανέρωσιν ποιῶν καὶ δρασμὸν οἰκετῶν. 9
Πῶς καὶ τίνι τρόπῳ; Οἱ ἐρχόμενοι ἄνθρωποι ἐν τῷ μηνίματι αὐτοῦ μετὰ
πίστεως ἐλιτάνευον αὐτὸν εἰλικρινῶς περὶ τινος πράγματος ἢ καὶ ζημίας
καὶ ἐτελεῖτο ἡ λειτουργία καὶ ἔμενον ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ ζητῶν καὶ 12
ὑπνωτιεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ὁ μέγας μάρτυς ὄναρ ἐπιφαίνετο καὶ ἐφα-
νέρονε τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, ὅπερ ἐζήτα.

Ἄρχων τις εὐλαβής, ἔχων μεγάλην πίστιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν μέγαν 15
Θεόδωρον, ἀποδράσας τις οἰκέτης αὐτοῦ ἔντιμος καὶ καλὸς καὶ ἀναζητή-
σας αὐτὸν οὐχ εὔρεν. Καὶ ἦν ἐν ἀθυμίᾳ μεγάλη καὶ λύπη περὶ τοῦ οἴκε-
του αὐτοῦ. Τρέχει οὖν πρὸς τὸν ἅγιον μετὰ προσευχῆς καὶ λειτουργίας ἐξι- 18
λεούμενος αὐτὸν / περὶ τῆς φανερώσεως τοῦ οἴκετου. Καὶ μείνας ἐν τῷ ναῷ φ. 75^v
τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας οὐκ ἐφαίνετο αὐτῷ ὁ ἅγιος. Καὶ ὁ ἄρχων
ἠδημόνει καὶ ἠγανάκει. Καὶ τῇ τρίτῃ νυκτὶ ἐπιφανεῖς αὐτῷ ὁ ἅγιος, λέ- 21
γει πρὸς τὸν ἄρχοντα· «τί ἄδημονεῖς καὶ ἀγανακτεῖς καθ' ἡμῶν, ὅτι οὐκ
εἰσακούω ὑμῖν περὶ τοῦ οἴκετου σου ; οὐκ ἤμην ἐδῶ, ἀλλ' ἐν τῇ Κωνσταν-
τίνου πόλει ἐκελεύθην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὑπάγειν, ὅτι ἀνήρ ἅγιος ὄνόματι 24

3 οὐ om VC· πβλ. Ἐγκ. 74, appar. critic. κλάδον Δ, ἐνθα τοῦτο παραδίδεται
ἰσ' ὄλων τῶν χ/φων

B'. — 6 θαῦμα om. Q post θαῦμα add. τὸ λέγον ἐν τῷ τροπαίῳ τοῦ ἁγίου
L 8 συνήθης QO σύνθηθς B συνήθως L 9 ποιῶν corr. ποιεῖν Y ποιεῖ L 10
τρόπῳ add. ἄκουσον L / μηνίματι Y μηνεῖω L 11 καὶ om. L 12 ὁ ζη-
τῶν Y ζητῶν καὶ παρακαλῶν L 13 ὁ μέγας — ἐπιφαίνετο Y ἐπεφαίνετο ὁ ἅγιος
ἐν ὄνειρῳ L 14 ἐκεῖνο om. L / ἐζήτα Y ἐζήτει L 15 ἄρχων Y ἀνήρ γὰρ L
/ μέγαν BO μέγαν μάρτυρα Q μεγαλομάρτυρα L 17 ἦν BQL ἦναι O 19
BQL τῇ φανερώσει Q 20 ἄρχων Y ἀνήρ L 21 ἐδημόνει Q 21-22 λένει
BOL λέγων Q 23 εἰσακούω ὑμῖν BO εἰσακούω νέα γραμμὴ ὡν ἡμῖν εἶτα δια-
γράφεται τὸ ὡν ἡμῖν καὶ παρ' αὐτῷ προστίθεται σοι ἐν Q εἰσακούω σοι L
/ τοῦ σοῦ οἴκετου Q / ἐδῶ O ὡδε L κατ' ἀρχάς ἐδῶ εἶτα διορθώνεται εἰς ὡδε
ἐν Q 23-24 Κωνσταντινουπόλει L 24 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὑπάγειν (transp. Q) Y
ἀπελθεῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ L / ἀνήρ ἅγιος ὄνόματι Y ὁ ἅγιος L

Ἰωσήφ ὁ Ὑμνογράφος, ἄνθρωπος ἐνάρετος καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν ἀπέθνησκεν. Ὁ πολλὰ τιμήσας καὶ δοξάσας τοὺς ἁγίους ἐν τῷ κόσμῳ
 3 τούτῳ, λέγω, προφήτας, ἀποστόλους, δόσιους καὶ μάρτυρας καὶ πάντας τοὺς
 εὐαρεστήσαντας Χριστῷ ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ἀπολυτίκια καὶ κοντάκια
 συγ(γ)ράφας αὐτοῖς, ἰδίᾳ γλώττη καὶ σοφίᾳ τῇ δοθείσῃ αὐτῷ παρὰ τοῦ
 φ. 76r Θεοῦ. / Καὶ διὰ τοῦτο ἐκλήθημεν ἅπαντες τὰ τάγματα τῶν ἁγίων τὴν ἑαυ-
 τοῦ ψυχὴν ἀναφέρειν εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ μετὰ τιμῆς καὶ δόξης πολ-
 λῆς, ἀντιμίσιον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς τιμῆς, ἧς ἐτίμησεν ἡμᾶς ἐν τῷ κό-
 9 σμῳ τούτῳ. Διὰ τοῦτο οὐκ ἤμην ἐδῶ. Περὶ δὲ τοῦ οἰκέτου σου μὴ ἀδη-
 μονῆς, ὕπαγε εἰς τόνδε τὸν τόπον καὶ εὐρήσεις αὐτόν. Ἐξυπνος δὲ γενό-
 12 σιν αὐτοῦ καὶ πορευθὺς ἐν τῷ τόπῳ ὅπου εἶπεν ὁ ἅγιος, εὗρε τὸν οἰκέ-
 νην αὐτοῦ δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ τὸν θεράποντα αὐτοῦ μεγαλομάρτυρα
 Θεόδωρον.

Γ'

Στουδίτης στρ. ι' 364

Ἴσος οὐδεὶς σοὶ τάχιον, μάρτυς, / δεῖξαι δρόμους φευγόντων, / καὶ
 κλεπτόντων δρμάς, / ἥνικα τις ἐν εὐχῇ λάβῃ σε / ἄλλο γὰρ δρέπανον σὺ
 ἐπώφθης, ὃ ἐώρακε πάλαι ὁ Ζαχαρίας / κατὰ κλεπτῶν / ἀπειλεῖς γὰρ ἀρ-
 18 ρήτοις τούτοις ἐκφοβῶν, / ἐφάνης ἐν ἀμφοτέροις, / συμπαθῆς καὶ προσ-
 τήτης θερμότητος, / παρέχων τὰ πάντα τοῖς πᾶσιν ἀπλῶς / ὡς ἀξίως, καὶ
 ἔχων τὸ ἄξιον, / πρεσβεύων μὴ παύσῃ ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Δ'

Πεδιάσιμος σ. 23, 24-25

Τὸ περὶ τοὺς παῖδας διαδιδράσκοντας φυγῆς ἀποτρεπτικόν.

De Lagarde 133,20

Δραπετεύει τις οἰκέτης... ἐπέχει.

2 ἀπέθνησκεν Y ἐτελεύτησεν L / τιμήσας καὶ om. L / ἁγίους add. πάντας QL
 3 λέγω προφήτας Y προφήτας λέγω καὶ L / τοὺς add. εὐσεβῶς Q 4 Χριστῷ
 add. τῷ Θεῷ L 5 συγράφας BO συγγραφάμενος Q γράφας L / δοθείση L δοθείσα Y
 5-6 παρὰ Θεῷ Q 6 ἅπαντες καὶ ἀρχάς καὶ ἐν Q, εἴτα διαγράφεται ὑπὸ τῆς
 αὐτῆς χειρὸς τὸ τες καὶ προστίθεται ἄνωθεν ἐν τα (= ἅπαντα) 6-7 ἑαυτοῦ ψυχὴν Y
 ψυχὴν αὐτοῦ L 7-8 πολλῆς om. L 9 οὐκ — δὲ om. Q / εἶδῶ Y ὅδε L /
 δὲ B οὖν L om. O (ἐν Q vac) 9-10 ἀδημόνει L 10 ἀλλ' ὕπαγε QL /
 τόνδε BOL τὸν δεῖνα Q 11 ἐθαύμασε L / τοῦ ἁγίου om. L 12 ὅπου Y ἐν
 ὧ L / εἶπεν add. αὐτῷ L

ΣΤ'

Μηναῖον

Μάταιον δρασμὸν ἐπέχεις οἰκετῶν.

Ζ'

Κῶδ. Ἐνδρου 40

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦτον ναὸς του, ὁποῦ ὠνομάζετον Φανερωτής. διότι ὁποιος εἶχεν χάσειν τὸν σκλάβον του μόνον νὰ ἤθελεν κοιμηθῆν εἰς ἐκείνην τὴν ἐκκλησίαν, τὸν εὔρισκεν, ὁποῦ καὶ ἂν ἦτον.

VCR

12. Θαῦμα δωδέκατον

VC

Α'

*Περὶ τοῦ ἐμπρησμοῦ τοῦ γενομένου ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ
βασιλευούσῃ πόλει.*

V

φ.119v

Ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλευομένῃ πόλει διὰ τινὰ πάντως παιδείαν Ἐγγ. συνέβη γενέσθαι ἐμπρησμὸν μέγαν καὶ φοβερὸν καὶ πλεῖσται οἰκίαι μετὰ τῶν οἰκούντων κατεφλέχθησαν. Ἦν δὲ ἐν αὐτῇ οἰκητήριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου καὶ ἐγγὺς αὐτοῦ οἰκία μεγάλη διαφέρουσα Σταυράκιον τινὰ πατρικίον ἀξία τετιμημένον καὶ πατὴρ βασιλέων ὀνομαζόμενον, ἄνδρα πιστὸν καὶ θεοσεβῆ, πάση εὐσεβείᾳ καὶ ἀρετῇ κεκοσμημένον. Ἐμελλεν καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ συλλαμβάνεσθαι, ποταμοῦ γὰρ δίκην ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἡ φλόξ περιεκύκλου αὐτὴν καὶ εἰς ὕψος μέγιστον διεγείρετο. Ὁ δὲ εἰρημένος πιστὸς ἀνὴρ ἔστη ἐν μέσῳ τῆς περιλιμναζούσης φλογὸς καὶ τὰς 15 χεῖρας ἐκτείνας εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν ἅγιον μάρτυρα ἐπικαλεῖτο γενέσθαι αὐτῷ ὑπέρομαχον καὶ ἀντιλαβέσθαι αὐτοῦ καὶ πρесеβεῦσαι πρὸς τὸν φιλόανθρωπον Θεὸν τοῦ λυτρωθῆναι αὐτοῦ τὴν οἰκίαν τοῦ τοιούτου κινδύνου. 18

5 ἢ V θαῦμα ἢ C / περὶ (τοῦ ἐμπρη)σμοῦ τοῦ γενομένου ἐν Κων/πό-
λει C 7 τινὰ πα vac. ἐν C 9 κατεφλέχθησαν V φλεχθῆναι C / ἦν δὲ ἐν
αὐτῇ οἰκητήριον V εὐκτήριος δὲ ἦν τις οἶκος C 10-11 Σταυράκιον τινὰ πα-
τρικίον V Σταρακίω τινὶ τῶν πατρικίων C 11 καὶ—ὀνομαζόμενον om. C 11-12 ἀνδρὶ
πιστῷ καὶ Θεοφιλεῖ C 12 εὐσεβεία καὶ ἀρετῇ transp. C / ante ἔμελλεν add. ἐν
τῷ τοιούτῳ οὖν ἐμπρησμῷ C / ἔμελλεν C 13 οἰκία αὐτοῦ transp. C / συλλαμ-
βάνεσθαι δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς μετάφρασις τοῦ κοινῶς πιάνω 14 ἢ φλόξ om. V / περι-
εκύκλου V / αὐτῇ C / μέγα C 16 μεγαλομάρτυρα Θεόδωρον C / ἐπικαλεῖτο
πβλ. ἐπιφέρετο σ. 311,10-11 17 αὐτῷ V αὐτὸν C / πρесеβεῦσαι add. ὑπὲρ αὐτοῦ C
18 Θεὸν add. ἡμῶν καὶ C / αὐτοῦ τὴν οἰκίαν transp. C / τοιούτου κινδύνου V
κινδύνου τούτου C

Εὐθέως δὲ ὠράθη ὁ ἔνδοξος μάρτυς ἄνω καὶ κάτω περιτρέχων καὶ εἰς ἄλλον
 ἀπ' ἄλλου τόπου μεταβαίνων καὶ τὸ πῦρ ὑποχωροῦν[τα] καὶ αὐτομάτως
 3 σβέννον. Καὶ τὰ μὲν πέραν πάντα κατεφλέχθη σὺν αὐτῷ δὲ τὸ τοῦ
 ἁγίου εὐκτῆριον, μόνον δὲ ὁ οἶκος, καθάπερ ἦν σῶος, οὕτως καὶ
 ἀβλαβή(ς) διέμεινεν. Ὁ οὖν θεοφιλῆς οὗτος Σταυράκιος ὑπὲρ τῆς το-
 6 σαύτης αὐτῷ γενομένης παρὰ Θεοῦ διὰ τοῦ μάρτυρος εὐεργεσίας ναὸν
 ἕτερον τοῦ ἁγίου ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ κατεσκεύασε, πάσῃ εὐπρεπείᾳ κεκοσμη-
 μένον, καὶ τῷ ἁγίῳ μάρτυρι εὐχαριστίας προσήγαγεν, τὸν μέχρι τῆς σήμε-
 9 ρον παρὰ πάντων σεβαζόμενον καὶ ἰάσεων μεγάλων ἐν αὐτῷ ἐπιτελουμένων
 εἰς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου καὶ
 ἐνδόξου μάρτυρος Θεοδώρου.

B'

R

φ. 142v Ἐμπρηστοῦ καταλαβόντος τὴν Πόλιν ἅπασαν, εἰ μὴ τῇ προνοίᾳ τοῦ
 μάρτυρος τοῦτο κατεπράυνεν, ἀπολώλει ἄν, ὥς καὶ αὐτὸν τὸν ναὸν τοῦ
 ἁγίου κατακρατῆσαι τὸν μικρότερον, ἀλλῆν μεγέθει διαπρεπῆ. Ἡ φλόξ
 15 περιεκύκλου μὲν τὴν ἀλλῆν ποταμοῦ δίκην πηγάζουσα καὶ τὸ εἰς //

Γ'

Στουδίτης στρ. ιγ' σ. 365

Ὑστατον φόβον τῆς πυρκαϊᾶς, / ὅπου ὄφθης συντρέχων, / καὶ σβεν-
 νύων αὐτὴν / τῷ πίστει σε προσκαλέσαντι / οὕτω παρέχεις πάντοτε
 18 πᾶσι / σὲ τὸν μάρτυρα θερμῶς ἐπιβοῶσιν.

1 εὐθέως—ἐνδοξος V καὶ εὐθὺς ὄρατε ὁ ἅγιος C 1-2 εἰς ἄλλον—μεταβαίνων V
 ἐξ ἄλλου ἀπ' ἄλλου τόπον περισπεύδων C 2 ὑποχωροῦντι C 2-3 αὐτόματος C
 3 σβεννύμενον C / κατεφλέχθησαν C / σὺν V καὶ C 4 μόνον δὲ ὁ οἶκος
 οἰκ. V καθάπερ — διέμεινεν V τοῦ πιστοτάτου ἀνδρὸς διεφυλάχθη C /
 σῶον V 5 Σταυράκιος C 5-6 ὑπὲρ τῆς τοσαύτης V ὑπὸ τῆς τοσοῦτης C
 6 θεῶ C 7 ἕτερον — οἴκῳ οἰκ. C 7-8 πάσης εὐπρεπείας πεπο(οικισ)μένον C /
 μάρτυρι add. Θεοδώρῳ C / εὐχαρίστω C 9 τὸν add. καὶ C / σεβόμενον C
 9-11 καὶ ἰάσεων—Θεοδώρου V (Σταυρα)κίου ὀνομαζόμενον, ὃ πρέπει (πᾶσα)
 δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν C

B'. — 12 Εἰς τὸ περιθώριον σημειοῦται H' 14 μετὰ τὸ μικρότερον παραλείπεται
 ἢ ἔννοιαι τοῦ Ἐγκ. συνήπτετο δὲ ὁ ναὸς (αὐτῆ) δὲ ὁ καθίσταται τὸ χωρίον ἀκατανόητοι
 (πβλ. Ἐγκ. σ. 74, 8) 15 ἐνταῦθα διακόπτεται τὸ χ/φον.

Δ΄

Πεδιάσιμος σ. 23, 23

Τὸ περὶ τοῖς ἐν κινδύνοις καὶ κλύδωσιν κυβερνητικόν.

Ε΄

De Lagarde σ. 133,22

Λύμας οἴκων ἰώμενος.

ΣΤ΄

Μηγαῖον σ. 89

Θερμὸς εὐρίσκη προστάτης τοῖς ἐπιτελοῦσι σου τὸ ἱερὸν μνημόσυνον.

Α. ΣΙΓΑΛΑΣ